

ΑΥΤΟΓΡΑΦΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ ΤΟΥ
 ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΕΙΤΑ ΣΕΡ-
 ΒΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΖΑΝΗΣ ΦΩΤΙΟΥ, ΠΡΟΣ ΑΠΟΔΟΣΙΝ
 ΕΙΣ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΒΟΥΛΓΑ-
 ΡΩΝ (1894) ΚΑΤΑΛΗΦΘΕΙΣΗΣ ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗΣ
 ΕΠΙ ΤΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ
 ΤΗΣ ΠΕΤΡΙΤΣΟΝΙΤΙΣΣΗΣ (ΒΑΤΣΚΟΒΟΥ) ¹⁾

Κ. Μ. Μυρλά
 Χ. Πορτολάκη
 «Θρησκεία»
 Αθ. τ. Ζ.
 σ. 64-
 127

I

Ἐπιστολὴ Φωτίου πρὸς τὰ πατριαρχεῖα περὶ
 τῆς ἀπ' αὐτῶν ἀποστασίας τοῦ ἀρχιεπισκόπου
 τοῦ Ἀκακίου²⁾, ἐκλεγέντος ἡγουμένου τῆς μον-
 ῆς, ἀπὸ 22 Ἀπριλίου 1894.

Ἀριθμ. 321.

«Παναγιώτατε Λεσποτα

Ἄσσι μὴ ἴσκει ὁ ἀπηνὴς καὶ ἡμῶν διωγμὸς τῶν Βουλγάρων καὶ ἡ

1) Ἐκ τῶν περιωθέντων ἀρχείων τῆς ἱεράς ἑλληνικῆς μητροπόλεως Φιλί-
 ππουπόλεως κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Βουλγαρικοῦ ὄχλου καιάληψιν καὶ λεηλασίαν αὐτῆς
 τῷ 1903.

2) Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀκάκιος ἦτο Ἕλλην Φιλίππουπολίτης ἔλκων τὴν κατα-
 γωγὴν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. Ἀπεφοίτησε τῆς Ἑλληνικῆς σχολῆς Φιλίππουπό-
 λεως καὶ νέος ὢν ἐκάθη μόναχος ἐν τῇ μονῇ τῆς Πετριτσονιτίσσης, εἰς τὴν ἀδελ-
 φότητα τῆς ὁποίας δὲν ἐπαύσατο ἀνήκων κοίπερ περιελθὼν διάφορα μέρη. Ὡς
 διάκονος τοῦ μητροπολίτου Φιλίππουπόλεως Νεοφύτου διετέλεσε καὶ δημοδιδάσκα-
 λος ἐν τοῖς δημοτικαῖς σχολαῖς Ἁγίου Παρασκευῆς καὶ Δημ. Γνωμοσυγεράνη,
 κατὰ δὲ τὰ ἔτη 1883—1884 ἀρχιερατικός ἐπίτροπος ἐν Κοβακλῇ προαχθεὶς εἰς
 ἀρχιεπισκοπικὴν. Ἐν τῷ ἀπολυτηρίῳ γράμματι ἀπὸ 25 Ἰουνίου 1885 καὶ ἐπ' ἀριθμ.
 453 δοθέντι αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Νεοφύτου ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει του ἀπὸ τῆς ἐπισκοπίας
 Κοβακλῆ μεταξὺ ἄλλων ἦτο καὶ τὸδε: «Πιστοποιοῦμεν ὅτι οὗτος (ὁ Ἀκάκιος)
 καθ' ἅπαν τὸ διάστημα τῆς ὑπηρεσίας του ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπισκοπῇ ἐπεδείξατο με-
 τριοφροσύνην, βίον ἀσπρόζοντα εἰς ἱερέα, ἀκραν τιμιότητα καὶ ἐχεφροσύνην καὶ
 ὅτι πάντοτε διεκρίθη ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ ἑαυτοῦ καθήκοντος». Εἶτα μέχρι τοῦ
 πραξικοπήματός του διετέλεσε προεστώτης τῶν ἐν Φιλίππουπόλει ἐκκλησιῶν, τοῦ
 ἁγ. Κωνσταντίνου καὶ ὕστερον τοῦ ἁγ. Δημητρίου ἀπολαύων σεβασμοῦ παρὰ τῶν
 ἐνοριτῶν του. Ἀπέθανεν ἐλεεινὸς ἐν τινὶ Βουλγαρικῇ μονῇ παρὰ τῷ Αἴμῳ περι-
 πεσὼν εἰς ἀκατάσχετον μέθην ἐκ τύψεων συνειδήσεως ἐπὶ τῇ πράξει καὶ καθαιρέ-
 σει του. Ἴδε πλείονα ἐν τῇ ἐκθέσει περὶ τῆς μονῆς Βατοκόβου τοῦ Μ. Βαλοβά-
 νωφ, Θρησκ. τόμ. ΙΧ, ἔτ. 1938, σελ. 154 σημ. 1.

ἀκάθεκτος αὐτῶν ὁρμὴ πρὸς ἀρπαγὴν καὶ ληηλασίαν τῶν ἡμετέρων ἱερῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων καὶ τῶν κτημάτων αὐτῶν, παρεσχέθησαν αὐτοῖς πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν ληστρικῶν αὐτῶν σκοπῶν καὶ βέλη ἐξ οἰκείων. Ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος τῆς ἐν Φιλιππουπόλει ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἀρχιμανδρίτης Ἀκάκιος μεταβὰς εἰς τὴν μονὴν τοῦ Βατσκόβου τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, καθ' ἣν ἐν αὐτῇ τελεῖται ἐτησίως μικρὰ πανήγυρις, κατερραδιούργησε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀδελφούς, κληρικούς τε καὶ λαϊκούς· τῇ τρίτῃ δὲ τῆς διακαινησίμου ἐξελέγη αὐτὸς ἡγούμενος. Φορέσας δὲ ἀλαζονικῶς τὸν ἀρχιερατικὸν μανδύαν καὶ λαβὼν εἰς χεῖρας τὴν ἡγουμενικὴν ράβδον ἐξεφώνησεν ἐν τῷ ναῷ λόγον ἀνταρτικὸν κατὰ τῶν πατριαρχείων καὶ ἐπέβαλεν εἰς τοὺς μοναχοὺς καὶ λαϊκοὺς ὑπηρετίας τῆς μονῆς ὅρκον ὅτι θ' ἀντιστῶσι μέχρις αἵματος κατὰ παντός, ἂν ἤθελον ἀποστελεῖν ἐκεῖ τὰ πατριαρχεῖα ὡς ἐξαρχον ἢ ὡς ἡγούμενον· τῇ τετάρτῃ δὲ τῆς αὐτῆς ἐβδομάδος κατελθὼν εἰς τὸ ἐν Στενιμάχῳ μετόχιον τῆς μονῆς, εἰς τὸ ὁποῖον κατέφυγεν ἡ οἰκογένεια τοῦ ἡγουμένου, ἤρξατο νὰ παύη καὶ νὰ διορίζῃ ἐπιτρόπους, δικαίους καὶ ὑπαλλήλους ὡς κυριάρχης, καθὼς ἔλεγεν, εἰσελθὼν δὲ βίβρα καὶ εἰς τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ εὗρίσκετο ἡ ρηθεῖσα οἰκογένεια, ἤρξατο νὰ ἐρευνᾷ τὰ ἐν αὐτῷ. Αἱ δυστυχεῖς γυναῖκες μὴ γνωρίζουσαι τί ἐξήτει καὶ νομίσασαι ὅτι εἰσήλθε πρὸς κακὸν σκοπὸν ἤρξαντο ἐκβάλλουσαι φωνὰς γοεράς καὶ δια κωδωνοκρουσίας συνήχθησαν πάραυτα ἐκεῖ ὑπὲρ τοὺς χιλίους, διότι πρὸς στιγμὴν ἐνομίσθη ὅτι πυροπολεῖται τὸ μετόχιον, καὶ ἐξέβαλον τὸν τε Ἀκάκιον καὶ τὸν πρῶτον δικαῖον¹⁾ Ἄνθιμον κακοὺς κακῶς. Ὁ Ἀκάκιος ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καίπερ κλινήρης κηρύσσει καὶ ἀπὸ τῆς κλίνης αὐτοῦ ὅτι δὲν θὰ ὑποχωρήσῃ πρὸ οὐδενὸς μέσου, θεμιτοῦ καὶ ἀθεμίτου, ὅπως ἀποσπάσῃ τὴν μονὴν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου καὶ παραδώσῃ αὐτὴν εἰς τὴν ἐξαρχίαν.

Φέρων ταῦτα μετὰ βαρναλγούσης καρδίας εἰς γνώσιν τῆς μ. ἐκκλησίας ἀπεκδέχομαι ἐναγωνίως διὰ τὸ σοβαρὸν τῆς ἐποθέσεως τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν Αὐτῆς καὶ διατελῶ κτλ.

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

Ἐν Φιλιππουπόλει τῇ 22α Ἀπριλίου 1894».

II

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 3 Μαΐου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα, δι' ἧς ἀγγέλλεται αὐτοῖς ὅτι ὑπέ-

1) Δικαῖος ἦτο ὁ τίτλος τοῦ ἐκ τῶν μοναχῶν τῆς μονῆς διαχειριστοῦ (ἐπιτρόπου) τῆς περιουσίας καὶ τῶν κτημάτων τῆς μονῆς. Ἦτο ὁ δεύτερος τῆ τῶς μετὰ τὸν ἡγούμενον.

βαλε τὸν ἀποστάτην κληρικὸν εἰς καθάίρεσιν κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἐκκλησίας ἅμα τῇ λήψει τῆς ὑπ' ἀρ. 2104 πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἀποφάσεως.

Ἄριθ. 340

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Κομισάμενοι τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 2104 πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἀπόφασιν, καθ' ἣν υποβάλλεται εἰς τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως ὁ ἀποστάτης κληρικὸς Ἀκάκιος, ἐχοροστάτησα εἰς τὸν ναὸν τῆς μητροπόλεώς μου καὶ ἀνέγων ὁ ἴδιος ἀπὸ τοῦ θρόνου τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἐπεμψα δὲ αὐτὴν δι' ἐπὶ τούτῳ ἱερέως πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ εἰς τοὺς ναοὺς Στενιμάχου. Τοιαύτην δὲ ἀλγεινὴν καὶ φοβερὰν ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν εἰς πάντας ἡ δικαία αὕτη τῆς ἐκκλησίας ἀπόφασις, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ τολμηρὸς ἀποστάτης κατέφυγεν εἰς ἐμὲ δι' ἐπιστολῆς του, ἣν ἐπισυνάπτω ὧδε ἐν ἀντιγράφῳ, ζητῶν τῆς ἐκκλησίας τὸ ἔλεος.

Ἐνῶ δὲ οὕτως ἐφαίνετο ὅτι ἀπεσοβήθη πᾶς πρὸς ἀρπαγὴν τῆς μονῆς κίνδυνος, χθὲς τὸ μεσονύκτιον ὁ δήμαρχος τοῦ ὁμωνύμου χωρίου Βατοκόβου εἰσελθὼν μετὰ χωροφυλάκων εἰς αὐτὴν καὶ κλείσας ἐπιμελῶς πάσας τὰς θύρας ἠνάγκασεν τοὺς ἐν αὐτῇ καὶ ὑπέγραψαν πρακτικὸν ἀγνώστου περιεχομένου. Πληροφορεθῆναι ταῦτα ἀμέσως ἐνήργησα ὅ,τι ἠδυνάμην. Ταῦτα ἐν βίᾳ διατελώ δε κτλ.

Ἐν Φιλιππουπόλει τῆ 8 Μαΐου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος.

III

Ἐπιστολὴ Φωτίου πρὸς τὸν τέως ἀρχιμαν. δρίτην Ἀκάκιον ἀπὸ 2 Μαΐου 1894 ἀγγέλλοντος αὐτῷ τὴν ὑπὸ τῆς μεγάλῆς ἐκκλησίας ἐπιβολὴν αὐτῷ τῆς ποινῆς τῆς καθαιρέσεως ἀπὸ τοῦ τῆς ἱερωσύνης βαθμοῦ.

Ἄριθ. 341.

«Ἀκάκιε,

Ἡ μήτηρ ἡμῶν μεγάλη τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία συνελεῖα τοῦ ἐν τῇ ἱερᾷ πατριαρχικῇ μονῇ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου Βατοκόβου ἀσυγγνώστου τολμήματός σου ὑπέβαλέ σοι τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως ἀπὸ τοῦ ἐψηλοῦ τῆς ἱερωσύνης βαθμοῦ, ὃν τέως ἔφερες, διὰ πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἀποφάσεως ὑπ' ἀριθμὸν 2104, ἣτις σήμερον ἀνεγνώσθη εἰς τὰς ἐκκλησίας Φιλιππουπόλεως καὶ Στενιμάχου. Μετὰ θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας φέρων τοῦτο εἰς γνῶσιν σου διὰ τῆς παρουσίας εὐχομαι ἀπὸ ψυχῆς ὅπως δι' εὐλικρινθοῦς καὶ δεδοκιμασμένης ἐν τῷ μέλλοντι μεταμελείας, ἐφ'

οἷς ἡμαρτες, μετριάσης ἢ καὶ τέλεον ἄρης ἐκ μέσου τὴν ἐσχάτην ταύτην πλὴν δικαίαν ἐκκλησιαστικὴν ποινὴν καὶ μετατρέψης τὴν ἤδη βαρύνουσαν σε ταύτην πνευματικὴν ταλαιπωρίαν εἰς χαρὰν, τὴν ὁποίαν κατὰ τὸ ἀψευδὲς τοῦ Κυρίου λόγιον αἰσθάνονται ἐν οὐρανῷ οἱ ἄγγελοι ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. Εὐθε!

Τῆ 2 Μαΐου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

IV

Ἐπιστολὴ ἀπὸ 4 Μαΐου 1894 τοῦ καθαιρεθέντος Ἀκακίου πρὸς τὸν Φώτιον αἰτουμένου τὸ ἔλεος καὶ τὴν συγχώρησιν τῆς μ. ἐκκλησίας ἐπὶ τῷ ἁμαρτήματί του.

«Πανιερώτατε Δέσποτα,

Ἄφ' ἧς στιγμῆς ἐκομισάμην τὴν ἀπὸ 2 ὀδοντότος προσκνητὴν μοι ἐπιστολὴν τῆς ὑμετέρας Πανιερότητος, δι' ἧς ἐκοινοποιεῖτό μοι ἡ ποινή, ἢν δικαίως ἐπέβαλέ μοι ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ μ. ἐκκλησία, τόσον τετράκται ἢ ψυχὴ μου διὰ τὸ δλίσημα, εἰς ὃ ἡ ἀπερισκεψία μου μ' ἔρριψεν, ὥστε καὶ μέχρι τῆς ὥρας δὲν δύναμαι νὰ περισυλλέξω τὰς ιδέας μου, ἵνα πρῶτον εὐχαριστήσω τὴν ὑμ. Πανιερότητα διὰ τὰς συμβουλὰς καὶ παρηγόρους λέξεις, αἷς εἶχεν ἡ εἰρημένη Αὐτῆς ἐπιστολή, εἶτα δὲ νὰ παρακαλέσω θερμῶς καὶ εὐσεβάτως τὴν ὑμ. Πανιερότητα, ὅπως δεχθῆ νὰ μεσιτεύσῃ πρὸς τὴν μ. ἐκκλησίαν, ἵνα ἴλεως γένηταί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ δεχομένη ἔναντι τῆς μεγάλης πληγῆς, ἢν ὠρυξεν ἐν τῇ πλευρᾷ της ἡ ρομφαία τῆς ἀγνωσίας μου, τὰ δλίγα ταῦτα προερχόμενα ἐξ εἰλικρινοῦς μετανοίας.

Τὸ πεπραγμένον μοι ἔχων ὑπ' ὄψιν, μεγάλη τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία, ὃ τάλας τρέμω τὴν δικαίαν σου ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ θαρρῶν εἰς τὸ ἔλεος τῆς εὐσπλαγχνίας σου βοῶ σοι ὡς ὁ ἄσωτος υἱός: «ἡμαρτον εἰς σὲ μητρὸ, δέξαι με μετανοοῦντα καὶ ἐλέησόν με».

4 Μαΐου 1894

ὁ πλημμελής· Ἀκάκιος·

V

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 9 Μαΐου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα περὶ τῆς παλινφθίας τοῦ καθαιρεθέντος Ἀκακίου καὶ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ ἐπά-
ρ-

χοῦ Στενιμάχου ἀπαγορεύσεως τοῖς Ἑλλησι
τῆς εἰς τὴν μονὴν εἰσόδου.

Ἀριθμ. 343

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ὁ καθαιρεθεὶς Ἀκάκιος, ὅστις πρὸ πέντε μόλις ἡμερῶν ἐφάνη δεῖξας μεταμέλειαν ἐφ' οἷς ἤμαρτεν, ὡς γνωστὸν τοῦτο τῇ ἑ. θ. παλαγιότητι ἐκ τῆς πρὸς με ἀπὸ 4 ὁδεύοντος ἐπιστολῆς του, ἐπέστρεψε πάλιν ὡς «κύων ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα» παραπεισθεὶς παρὰ τῆς τοπικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ αἰσχροῦ καὶ μεθύσου πρῶην δικαίου Ἀνθίμου καὶ χθὲς ἐν καταστάσει μέθης περιήρχετο τὰ καπηλεῖα Στενιμάχου ὑβρίζων καὶ μητροπολίτην καὶ πατριάρχην καὶ ἀπειλῶν τοὺς ὁμογενεῖς τῆς πόλεως ἐκείνης. Ὁ δὲ ἔπαρχος Στενιμάχου ἐτοιχοκόλλησε προκηρῦξεις καὶ διὰ κήρυκος εἰδοποίησε τοὺς Ἑλληνας ὅτι δὲν δικαιοῦνται πλέον τὸ παράπαν ἀναμιγνύωνται εἰς τὰ τῆς μονῆς Βατοκόβου ἐπ' ἀπειλῇ αὐστηρᾶς τιμωρίας. Ταῦτα ἐμήνυσε καὶ εἰς τὸν προσωρινῶς παρ' ἐμοῦ διορισθέντα ἡγούμενον ἀρχ. Ἀνθιμον, τὸν ὁποῖον σχεδὸν πολιορκοῦσιν ἐν τῷ μετοχίῳ εἰς δὲ τὴν μονήν, ἣν φυλάσσουσι χωροφύλακες, οὐδεὶς Ἑλληγι ἐπιτρέπεται ἢ εἰσόδος. Ἄν δὲ καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐκκλησιῶν εἶπε προχθὲς πρὸς τὸν κ. Ἀ. Μαυρίδην, πρὸς ὃν τηλεγραφικῶς ἔδωκα ἐντολὴν νὰ μεταβῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ ἐκθέσῃ τὰ ἐν Στενιμάχῳ κατ' αὐτὰς λαμβάνοντα χώραν, ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν κατάληψιν τῆς μονῆς, οὐδεμίαν δίδω πίστιν εἰς τὰ ὅσα λέγει, διότι ἀείποτε κατεδείχθη ἀναιδῶς ψευδόμενος καὶ προστατεύων ὡς συνήγορος αὐτῶν τοὺς ἀρπαγὰς τῶν ἡμετέρων καθιδρυμάτων.

Ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος διατελῶ δὲ κτλ.

Ἐν Φιλιππουπόλει 9 Μαΐου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος.

VI

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 10 Μαΐου 1894 περὶ τῶν πρὸς τὸ νομαρχεῖον ἐνεργειῶν αὐτοῦ περὶ τῆς ἐν τῇ μονῇ ἀποκαταστάσεως τῆς τάξεως.

Ἀριθμ. 344

«Παναγιώτατε Δέσποτα

Χθὲς μετὰ πολύωρον ἐν τῇ-μητροπόλει μου διάσκεψιν μετὰ τῆς ἐφοροδημογεροντίας ἀπέστειλα ἐκ μέρους μου εἰς τὸ νομαρχεῖον δύο ἔγγραφα καὶ διὰ μὲν τοῦ ἐνὸς ἐζήτην προστασίαν, ὅπως μεταβῶ μετὰ τῶν ἐφόρων τῆς μονῆς εἰς αὐτὴν καὶ διορθώσω τὰ ἐν αὐτῇ, ἅτινα ὡς ἐκ τῶν τελευταίων γενομένων περιήλθον εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν, διὰ δὲ τοῦ

ἑτέρου ὅπως ἢ σεβ. κυβέρνησις διατάξῃ τὸν καθαιρεθέντα Ἀκάκιον ν' ἀπεκδυθῇ τὸ ἱερατικὸν αὐτοῦ ἔνδυμα. Σήμερον δὲ ἀπὸ πρωΐας διατάχθη ἐκ Σοφίας ὁ Νομάρχης Φιλίππουπόλεως νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν μητροπόλιν μου καὶ μὲ συμβουλευσίη: «νὰ μὴ κινήσω ἀπὸ τὴν θέσιν μου μέχρι λύσεως τοῦ ζητήματος, διότι δὲν ἐγγυᾶται ἡ κυβέρνησις περὶ τῆς ζωῆς μου». Ὁ νομάρχης προσέθηκε καὶ ὅτι οἱ ἐν τῇ μονῇ ἀδελφοὶ ἐδήλωσαν ἐγγράφως εἰς τὸν Βούλγαρον μητροπολίτην Φιλίππουπόλεως ὅτι τοῦντεῦθεν ἀναγνωρίζουσιν ὡς πνευματικὴν αὐτῶν ἀρχὴν τὴν ἐξαρχίαν.

Ἡμεῖς ἐνταῦθα, π. Δέσποτα, ἀγωνιζόμεθα, ὅσον ἀνθρωπίνως εἶναι δυνατόν, παρακαλοῦμεν δὲ θερμῶς, ὅπως καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐθνικὸν ἡμῶν κέντρον τὸ ἀπὸ μέρους αὐτοῦ καταβάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν καὶ ἐνεργήσῃ ταχέως καὶ δραστηρίως ὅπου δεῖ τὰ δέοντα, ὅπως μὴ εὐρεθῶμεν καὶ αὐθις πρὸ τετελεσμένου γεγονότος. Ἄνευ ἑτέρου διατελῶ κτλ.

10 Μαΐου 1894

† ὁ Φιλίππουπόλεως Φώτιος».

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 19 Μαΐου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα ἀγγέλλουσα τὴν ὑπὸ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν κώλυσιν τῆς μεταβάσεως εἰς τὴν μονὴν τοῦ ἄρτι ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐπανελθόντος ἡγουμένου αὐτῆς ἀρχιμανδρίτου Μακαρίου.

Ἄριθμ. 346

«Παναγιώτατε Δέσποτα

Τῇ 17' ὑπερμεσοῦντος ἐπανῆλθεν εἰς Φιλίππουπόλιν ὁ ἡγούμενος τοῦ Βατσκόβου ἀρχμ. Μακάριος καὶ ἠνεγκέ μοι ἐπιστολὴν, δι' ἧς ἡ ὑ. Θ. Π. συνοδικῇ διαγνώμῃ ἐδήλου ὅτι ἀποστέλλεται καὶ αὐθις ὀπίσω ὡς τοιοῦτος. Ἀμέσως συνέστησα τῷ ἐπανελθόντι, ὅπως μεταβῇ εἰς Στενίμαχον πρὶν ἢ λάβωσι γνῶσιν τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ αἱ τοπικαὶ ἀρχαί, καθ' ὅσον προέβλεπον ὅτι καὶ συνέβη. Ὄντως ὁ νομάρχης, πρὸς ὃν δυστυχῶς ἐναντίον τῶν συμβουλῶν μου μετέβη ὁ Μακάριος, ἐκώλυσεν αὐτὸν προσθεῖς ψευδόμενος ὅτι ἐκτὸς τοῦ πρὸ ἡμερῶν κανονικῶς κατὰ τὸ τυπικὸν τῆς μονῆς ἐκλεγέντος ἡγουμένου Ἀκακίου καὶ αὐτὸς ὁ μητροπολίτης Φώτιος συνέστησεν ἕτερον ἡγούμενον, ἐννοῶν ὡς τοιοῦτον τὸν ἀρχμ. Ἀνθιμον, ὃν τῇ ὑμετέρᾳ ἐντελῇ διώρισα προσωρινὸν τῆς μονῆς διαχειριστήν. Ὅπως ἄρῳ ἐκ μέσου τὴν ἀντίστασιν τοῦ νομάρχου παραλαβὼν τὸν Μακάριον μετέβην εἰς τὸ νομαρχεῖον, ὅπου ὁ νομάρχης διὰ μυρίων ὑπεκφυγῶν καὶ σοφισμάτων προσεπάθει ν' ἀναβληθῇ ἢ μετάβασις τοῦ ἡγουμένου εἰς τὴν

μονήν ἢ τὸ μετόχιον. Τὰς αὐτὰς ὑπεκφυγὰς καὶ τὰ αὐτὰ σοφίσματα ἐπανάλαβε μετὰ τὴν ἐκ τοῦ νομαρχείου ἀναχώρησίν μου καὶ γραπτῶς, ὡς φαίνεται ἐν τῷ ἐπισυνημμένῳ ἥδε ἐγγράφῳ του, ἅπερ ἐν πρὸς ἐν ἀναιρέσας ἀπέστειλα τὸν Μακάριον εἰς Στενίμαχον. Μόλις ὅμως ἡ φέρουσα αὐτὸν ἄμαξα ἐθεάθη ἀπὸ μακρόθεν, ὁ ἔπαρχος μετὰ χωροφυλάκων σπεύσας ἀπέπεμψεν αὐτὸν διὰ τρόπου καὶ ὕβρεων βαναυσοτάτων.

Ἐκ τοῦ πλησίον βλέποντες τὰ πράγματα καὶ γνωρίζοντες ἐκ πείρας τοὺς καταχθονίους σκοποὺς καὶ τὰ σατανικὰ τεχνάσματα τῶν Βουλγάρων πρὸς ἀρπαγὴν τῶν ἡμετέρων καθιδρυμάτων ἐν Βουλγαρίᾳ αἰσθανόμεθα, π. Δέσποτα, ὅτι ἡμεῖς ἐνταῦθα οὐδὲν πλέον δυνάμεθα νὰ πράξωμεν πρὸς διάσωσιν τῆς κινδυνευούσης μονῆς, καθ' ὅσον μάλιστα ἐξέρχεται ἡ ὑπόθεσις καὶ τῆς ἡμετέρας δικαιοδοσίας. Ἐπειδὴ δὲ τὰ τῆς Βουλγαρικῆς κυβερνήσεως εὐρίσκονται ἐν ἐκρυθμῷ καταστάσει διὰ τὸ ζήτημα τῶν βερατίων, καθ' ἃ ἐμπιστευτικῶς μοι εἶπεν ὁ ἐνταῦθα πρόξενος τῆς Ἀγγλίας, ἐὰν τὸ κυρίαρχον τῆς μονῆς Πατριαρχεῖον ἐνεργήσῃ παρὰ τῇ Ὑψ. Πύλῃ τὰ δέοντα δραστηρίως, εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ κυβερνήσις τοῦ ἡγεμόνος θὰ ὑποχωρήσῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦλάχιστον.

Ταῦτα διὰ σήμερον· διατελῶ δὲ κτλ.

Ἐν Φιλιππουπόλει τῇ 19ῃ Μαΐου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

VIII

Ἀνακοίνωσις Φωτίου ἀπὸ 20 Μαΐου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα περὶ τῆς ἐν τῇ ἐφημερίδι «Φιλιππουπόλις» ἀναιρέσεως τῶν ἐν τῇ ἐφημ. Σβομποδᾶ Σοφίας καταχωρισθέντων τῇ 16 Μαΐου περὶ τῶν ἐν τῇ μονῇ γενομένων.

«Παναγιώτατε Δέσποτα

Ἀναγινώσκομεν ἐν τῇ Σβομποδᾶ Σοφίας τῆς 16ης Μαΐου:

«Ἐλάβομεν ἐκ Στενιμάχου τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα:

Στενίμαχος 15 Μαΐου 1894

Πρὸς τοὺς κ. κ. ὑπουργοὺς τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν καὶ τὴν σύνταξιν τῆς Σβομποδᾶς εἰς Σοφίαν.

Ἡ ἀδελφότης τῶν μοναχῶν τῆς ἐν Βατσκόβφ μονῆς τῆς Παναγίας συγκληθεῖσα διὰ τὴν προθυμίαν τῆς σ. Κυβερνήσεως τοῦ νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τοῦ Γραικικοῦ Πατριαρχείου καὶ διὰ τὴν υπεράσπισιν τῶν δικαίων τῆς ἀδελφότητος ἡμῶν, δικαίων καθιερωθέντων ὑπὸ τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτῆς, γονυκλινεῖς ἐκφράζομεν τὰ αἰσθήματα ἡμῶν ὡς πιστῶν ὑπηκόων καὶ παρακαλοῦμεν αὐτήν, ὅπως τάχιστα ἐπικυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν ἡμῶν γενομένην τῇ 5ῃ τρέχοντος. Ἡ ἀδελφότης θέλει δέεσθαι νυχθημερόν τῷ Ὑψίστῳ ὑπὲρ μακροημερεύσεως καὶ δόξης τῆς Α. Β. Ὑψ. τοῦ ἡγεμόνος ὑπὸ τὸ σκήπτρον τοῦ ὁποίου θὰ δοξάζεται τὸ βουλγαρικὸν ἔθνος.

Ὁ ἀρχιμανδρίτης Ἀκάκιος καὶ ἕτεροι δώδεκα ὑπογραφαί.

Φαίνεται, ἐπιλέγει ἡ «Σβομποδί», ὅτι ἐκ τῆς ἐκφρασθεῖσης ταύτης ἐπιθυμίας τῶν Πατέρων τοῦ νὰ ἀναγνωρισθῶσιν ὑπὸ τῆς Ἐξαρχίας, τὸ Οἶκ. Πατριαρχεῖον, ὡς γράφουσιν αἱ ἐφημερίδες Κωνσταντινουπόλεως ἐκήρυξε τὸ ἀνάθεμα κατὰ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀκακίου». Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 1866 φύλλῳ τῆς «Φιλιππουπόλεως» λαμπρῶς ἀναιρεῖται ἡ «Σβομποδά» διὰ τοῦ ἐξῆς ἀκαταμαχίτου:

«Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην παρατήρησιν τῆς Σβομποδάς ἀντιπαροῦμεν ὅτι τὸ Οἶκ. Πατριαρχεῖον καθήρεσε τὸν Ἀκάκιον πολλὰς ἡμέρας προτοῦ νὰ προσέλθῃ οὗτος εἰς τὴν Ἐξαρχίαν, διότι ἀσυστόλως παρέβη τοὺς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατέπαύθη τὰ ἱερὰ αὐτῆς θέσμιμα. Ὁ Ἀκάκιος ἀπεπειράθη νὰ ἐκλεγῇ παρ' αὐτῶν ἡγούμενος τῇ 19 Ἀπριλίου, ἡ δὲ καθαίρεσις αὐτοῦ ἐγένετο τῇ 24 τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἤτοι δώδεκα ὅλας ἡμέρας πρὶν ἢ ἀναγνωρίσῃ τὴν Ἐξαρχίαν, διότι τοῦτο ἐπραξε τῇ 5ῃ Μαΐου, ὁπότε καὶ ἀνεγνωρίσθη ἡγούμενος, ὡς ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ ἀνωτέρω τηλεγραφήματος. Ἐκτὸς τούτου καὶ ἐτέρα ἀπόδειξις ὅτι ὁ Ἀκάκιος αὐτὸς μέχρι τῆς 5ῃς Μαΐου ἀνέγνωριζε τὸ Πατριαρχεῖον, ἔστω καὶ ἡ ἐπιστολὴ του ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4 Μαΐου πρὸς τὴν Α. Π. τὸν Μ. Φιλιππουπόλεως καὶ Φώτιον, δι' ἧς διὰ κοπετῶν καὶ θρήνων ἐπικαλεῖται ἔλεος καὶ συγχώρησιν διὰ τὸ ἀνόμημα, ὅπερ διέπραξεν».

Ἡ αὐτὴ ἐφημερίς «Φιλιππούπολις» ἐξακολουθεῖ τὰς κρίσεις αὐτῆς περὶ τῆς ἀρπαγῆς τῆς μονῆς. «Δὲν εἶναι, γράφει, πλέον ζητήμα ὅτι ἡ Μονὴ αὕτη κατελήφθη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, καὶ ὅτι μόνον οἱ ἀφελεῖς δύνανται νὰ ἐλπίσωσι τὴν ἀπόδοσιν αὐτῆς· ὁ καθηρημένος Ἀκάκιος, ἀναγνωρίσας τὴν Ἐξαρχίαν ἀνεγνωρίσθη ἡγούμενος αὐτῆς, τῇ ἐκλογῇ τῶν ἐπίσης ἀναγνωρισάντων τὴν Ἐξαρχίαν καλογήρων, καὶ ἐπειδὴ καὶ Ἀκάκιος καὶ καλόγηροι ἀνεγνώρισαν τὴν Ἐξαρχίαν, ἀνεγνώρισε καὶ αὕτη ἐν τῇ σειρᾷ της, ὅτι ἡ μονὴ εἶναι κτήμα της ἀναφαίρετον· ὅλας δ' αὐτὰς τὰς ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεις τὰς ἀνεγνώρισε καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ ὑπόθεσις ἐτελείωσεν...

Ἐν μόνον ἐν ὅλῃ ταύτῃ τῇ ἱστορίᾳ δὲν ἐνοήσαμεν, τοῦτο δὲ εἶναι

αἱ ἐπίσημοι τῆς Κυβερνήσεως διαβεβαιώσεις, ὅτι οὐδεὶς σκέπτεται περὶ ἀφαιρέσεως τῆς Μονῆς ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῶν Πατριαρχείων, καὶ τὰ ἐπίσημα τηλεγραφήματα, ὅτι ἐδόθησαν διαταγαὶ νὰ παρακολουθῇ αὐστηρῶς πᾶσα ἀνάμιξις εἰς τὰ τῆς Μονῆς ξένων καὶ λαϊκῶν. Ὅλα ταῦτα ἦσαν καθ' ἡμᾶς περιττά, ἀφοῦ διὰ χωροφυλάκων ἐγκαθιδρύθη ὡς ἡγούμενος ὁ καθηρημένος Ἀκάκιος, καὶ ἀφοῦ διὰ χωροφυλάκων ἐκωλύθη νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Μονὴν ὁ ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων διορισμένος ἡγούμενος ἀρχιμ. Μακάριος, ἦσαν ὅλα περιττά, διότι μήτε κανένα ἐπεισαν μήτε ἀπηγγέλθησαν, ἵνα πείσωσι τίνα. Πρὸ πολλοῦ ἦτο γνωστὸν, ὅτι ἡ Μονὴ θὰ καταλαμβάνετο καὶ ὅτι οἱ καλόγηροι καὶ οἱ δικαῖοι καὶ οἱ ἀρχοντάρηδες καὶ οἱ Ἀκάκιοι μὲ τὰ πρακτικὰ των, μὲ τὰ τυπικὰ των καὶ τὰς ἀναγνωρίσεις των θὰ ἐχρησίμευον ὡς ψιμμύθιον, διὰ νὰ φανῇ εὐπροσώποτερον τὸ ἐγγεῖρημα. Τὸ ψιμμύθιον εἶναι.... Ὁ ἔχων τὸ θάρρος τοῦ χρώματός του οὐδέποτε φέρει ψιμμύθιον».

Ἐφημερὶς «Φιλιππούπολις» 20 Μαΐου 1894

IX

Ἀντίγραφα τῶν πρὸς τὸν Μητρο. Φ/λεως
Φώτιον ἀναφορῶν τοῦ ἱερομονάχου Γερασίμου
καὶ Γαβριὴλ τῆς μονῆς.

Πανιερώτατε

Ὁ εὐσεβᾶτως ὑποφαινόμενος διατελῶν ἐπὶ εἴκοσι περίπου ἡμέρας περιορισμένος ἐν τῇ ἱερᾷ Μ. Βατσκόβου μάτην ἐζήτησα ἐπανειλημμένως τὴν ἄδειαν νὰ κατέλθω εἰς Στενίμαχον πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς ἀνεψιᾶς μου, πνεούσης τὰ λίσθια καὶ ἀποθανούσης ἐσχάτως. Σήμερον δ' ἔμαθον ὅτι ἐν τῇ ἐν Σοφίᾳ ἐκδιδομένῃ «Σφοβοδᾶ» ἐδημοσιεύθη ἔγγραφον τῶν Ἀδελφῶν τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Βατσκόβου, δι' οὗ οἱ Ἀδελφοὶ οὗτοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐπίσης τινὲς ἀποβληθέντες τῆς Μονῆς πρότερον, ἕτεροι δὲ οὐδέποτε ὑπάρξαντες τοιοῦτοι, εὐχαριστοῦντες τῇ Βουλγαρικῇ Κυβερνήσει διὰ τὴν προθυμίαν, μεθ' ἧς ἀπήλλαξεν αὐτοὺς τῶν Πατριαρχείων, παρακαλοῦσιν αὐτὴν νὰ ἐπικυρώσῃ τὸ ταχύτερον τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐκλογὴν. Ἐπειδὴ δ' ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ ὑπάρχει καὶ ἡ ἐμὴ ὑπογραφή, διακηρύττω διὰ τῆς παρουσίας μου, ὅτι ἐβιάσθην νὰ ὑπογράψω ἔγγραφον βουλγαριστί γεγραμμένον, οὐτινος τὸ περιεχόμενον μοὶ ἦτο ἄγνωστον, μὲ διεβεβαίωσαν δὲ ὅτι δι' αὐτοῦ ἐπρόκειτο νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἀντιμισθία ἐκάστου τῶν Ἀδελφῶν. Φοβούμενος ἐν τούτοις δόλον τίνα εἶπον ὅτι ὡς μόνην ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν ἀναγνωρίζω τὸ Οἶκ. Πατριαρχεῖον· εἰ δὲ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ ἐγίνετο λόγος περὶ ἀναγνωρίσεως ἄλλης ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, θέλω ἀποσύρει τὴν ὑπογραφὴν μου. Ταῦτα ἀνακοινῶν τῇ Ὑ. Πανιερώ-

τητι παρακαλῶ νὰ εὐδοκήσητε καὶ πέμψητε ἀντίγραφον τῆς παρούσης μου πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σ. Ὑπουργείον.

Ἐπικαλούμενος δὲ τὰς εὐχὰς τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος κτλ.

Ἐν Στενιμάχῳ τῇ 27 Μαΐου 1894

Γεράσιμος ἱερομόναχος

Πανιερώτατε

Ὁ εὐσεβῆστος ὑποφαινόμενος ἔμαθον μετ' ἀπορίας ὅτι ἐν ἐγγράφῳ τῶν Ἀδελφῶν τῆς ἱερᾶς Μονῆς Βατοκόβου, δι' οὗ εὐχαριστοῦντες τῇ Βουλ. Κυβερνήσει διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτῶν ἀπὸ τῶν Πατριαρχεῶν παρακαλοῦσι τὴν ταχύτεραν ἐπικύρωσιν τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἡγουμένου Ἀκακίου παρ' αὐτῶν, ὑπάρχει καὶ ἡ ἐμὴ ὑπογραφή. Δύναμαι, Π., ἀποδείξω ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εὐρισκόμην ἐν Στενιμάχῳ προσηλευόμενος διὰ πληγᾶς, ἃς ἔλαβον παρὰ τινων ὑπαλλήλων τῆς Μονῆς. Ὄθεν διὰ τῆς παρουσίας μου διακηρύττω, ὅτι ἡ ὑπογραφή μου ἐν τῷ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον ἐγγράφῳ εἶνε πλαστή, καὶ ὅτι ὡς μόνον Ἐκκλησιαστικὴν Ἀρχὴν ἀναγνωρίζω τὸ Οἶκ. Πατριαρχεῖον. Ταῦτα δηλοποιῶν τῇ Υ. Σεβ. παρακαλῶ νὰ διαβιβάσητε ἀντίγραφον τῆς παρουσίας μου πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. Σ. ὑπουργεῖον.

Ἐπικαλούμενος κτ.

Ἐν Στενιμάχῳ τῇ 27 Μαΐου 1894.

ἱερομόναχος Γαβριήλ

Ἀντίγραφα τῶν δύο τούτων πρὸς τὸν Φιλιππουπόλεως ἀναφορῶν αὐτῶν ἔστειλαν πρὸς δημοσίευσιν καὶ εἰς τὴν ἐφημερίδα «ἡ Φιλιππούπολις», ἣτις καταχωρίσασα αὐτὰς εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 1869 φύλλον αὐτῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 31 Μαΐου 1894, προέταξεν αὐτῶν τὰ ἑξῆς:

«Ἡ Α. Π. ὁσβεβαστὸς ἡμῶν Μητροπολίτης κ. Φώτιος ἀφίκετο προχθές, Κυριακὴν, ἐκ Σοφίας, ἔνθα εἶχε μεταβῆ, ὅπως συγχαρῆ τοὺς νέους ὑπουργοὺς ἐπὶ τῷ διορισμῷ αὐτῶν. Ἡ Α. Π. ἔτυχεν ἀκρόασεως καὶ παρὰ τῆ Α. Β. Ὑψηλότητι τῷ ἡγεμόνι Φερδινάνδῳ, ὑποδεκτὴ γενομένη μετὰ πολλῆς εὐμενείας παρὰ τῆς Α. Β. Ὑψηλότητος. Κατὰ τὰς συνεντεύξεις αὐτῆς μετὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Στοῖλωφ καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργοῦ κ. Γ. Νάτσεβιτς, ὡς καὶ κατὰ τὴν παρὰ τῷ ἡγεμόνι ἀκρόασίν Της, ἡ Α. Π. μετὰ τῶν ἄλλων ζητημάτων ἤψατο καὶ τοῦ περὶ τῆς Μονῆς Βατοκόβου ζητήματος, ἔλαβε δὲ ρητὰς διαβεβαιώσεις παρὰ τῶν κ. κ. ὑπουργῶν, μὴ ἀρνησαμένων τὰς δικαίας αἰτήσεις τῆς Α. Π., ὅτι ἡ λύσις τοῦ ζητήματος θὰ ἐπέλθῃ προσεχῶς, καθ' ὃν τρόπον ἀπαιτεῖ τὸ δίκαιον καὶ ἡ νομιμότης.

Λαμβάνοντες ὑπὸ σημείωσιν τὰς διακηρύξεις ταύτας τῶν κ. κ. ὑπουργῶν φρονῶμεν, ὅτι ὀφείλομεν νὰ παράσχωμεν τὴν δέουσαν εἰς αὐτὰς πίστιν. Εἶνε γνωστόν, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ Βατσκόβου ὑπεκινήθη ὑπὸ τῶν ὀργάνων τοῦ πρῶην ὑπουργείου διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, δι' οὗ ὁ πρῶην πρωθυπουργὸς ὑπεκίνησε τὸ ζήτημα τῶν βερατίων. Ἀμφότερα εἰσὶ ζητήματα συναφῆ. ἔχοντα αἰτίαν φαινομενικῶς ἐθνικὴν, πραγματικῶς δὲ κομματικὴν. Τὸ κόμμα ἐκλονίζετο, ἡ δὲ ἀγχίνοια τοῦ πρῶην πρωθυπουργοῦ συνέλαβε καὶ ἐξετέλεσε διὰ μέσων, ἅτινα δὲν εἰσὶν ἄγνωστα ὅπου δεῖ, τὸ ζήτημα τῶν βερατίων, καὶ προεκάλεσε τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ πάταγον τῶν συλλαλητηρίων, καὶ Μακεδονικῶν διαδηλώσεων ὅπως, εἰ δυνατόν, ἀναστείλῃ τὸν ἐπαπειλοῦντα αὐτὸν κίνδυνον τῆς πτώσεως. Τὸ λαμπρὸν ὅμως τοῦτο πυροτέχνημα, μεθ' ὅλον τὸ μεσουρανήσαν φωτοβόλον κατὰ γημά του, δὲν ἐπέφερε τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα. Ἡ ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῶν βερατίων προσγενομένη ἐθνικὴ ὠφέλεια τῷ Βουλγαρισμῷ δὲν ἐκρῖθη τοιαύτη, ὥστε χάριν αὐτῆς νὰ παραταθῇ ἡ διάρκεια τοῦ τέως κυβερνητικοῦ συστήματος. Ἡ Μακεδονία μένει πάντοτε τουρκικὴ, ἢ (δε) κατάκτησις αὐτῆς οὐδαμῶς θὰ ἐπιτευχθῇ ἐκ τῆς προσθήκης τῶν ὀσθῶ ἀρχιερέων. Ταῦτα κατενοήθησαν, ἐσταθμίσθησαν καὶ ἐπαρῶς ἐξετιμήθησαν, καὶ ἡ πτώσις ἐπῆλθε ραγδαία, ἀκατάσχετος, μὲν ἂν ὀρθοτάτα κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ὑπῆρξαν οἱ Τούρκοι, οἵ τινεσ σημεῖρον κεληνότες βλέπουσιν, ὅτι λεληθότως ἐγένοντο ὄργανα τῶν κομματικῶν ἀρχῶν τοῦ πρῶην πρωθυπουργοῦ, ἄνευ οὐδεμιᾶς δι' αὐτοὺς ὠφελείας, καὶ μετὰ πολλῶν ἴσως ζημιῶν. Δι' ὃν λοιπὸν σκοπὸν ὁ κ. Σταμπολόφ ἐνήργησε τὸ ζήτημα τῶν βερατίων, διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ οἱ ἐν Φιλιππουπόλει καὶ Στενιμάζω ὁπαδοὶ τοῦ ἡγειροῦντος τῆς Μονῆς Βατσκόβου. Ἡ κατάληψις τῆς Μονῆς ταύτης θὰ ἐχρησάμενε πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ ἐπιτοπίου γοήτρου τοῦ κόμματος καὶ ἔξαρσιν τῶν πατριωτικῶν δῆθεν ἐνεργειῶν του. Πρὸς τοῦτο μετεχειρίσθησαν τεχνηέντως τὴν μωρότητα τοῦ Ἀκακίου, τὴν ἀτασθαλίαν τοῦ Ἀνθ. Μου, τὴν ἀμάθειαν ἀφελῶν καλογήρων, οὓς ἔπεισαν νὰ ὑπογράψουν τὸ γνωστὸν ἔγγραφο, δι' οὗ διεκήρυξαν, ὅτι ἀναγνωρίζουσι δῆθεν τὴν Ἐξαρχίαν, παραγεμίσαντες αὐτὸ διὰ τῶν ὑπογραφῶν ὑψηροῦν καὶ ξυλοκόπων τῆς Μονῆς, ἐν οἷς καὶ ἐν παιδίον ἐνδεκαετῆς μόλις τὴν ἡλικίαν, καὶ παραστήσαντες ὄλους αὐτοὺς ὡς Πατέρας καὶ μέλη τῆς Ἱερᾶς Ἀδελφότητος.... Ἐκτὸς ὅμως τῶν ἀνοσίων τούτων μέσων, ὅπως πείσῃ τοὺς ἀπλοῖκοὺς πατέρας νὰ ὑπογράψωσι τὸ ἔγγραφο ἐκεῖνο, οὗ τὸ περιεχόμενον δὲν ἠννόουν οὗτοι, ὡς ἀγνοοῦντες τὴν Βουλγαρικὴν, διεβεβαίωσαν αὐτοὺς ὅτι ἦτο ἀπλοῦν ἔγγραφο αἰτήσεως πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀντιμισθίας ἐκάστου τῶν ἀδελφῶν, καὶ ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδὲ κἄν λόγος γίνεται περὶ ἀναγνωρίσεως τῆς Ἐξαρχίας. Τὸ ἀτιμότερον ὅμως πάντων εἶναι ὅτι ἐπὶ α-

στο γράφησαν τὴν ὑπογραφήν τοῦ πατρὸς Γαβριήλ, ἀπουσιάζοντος ἐκ τῆς Μονῆς, καὶ νοσηλευομένου ἐν Στενιμάχῳ, καθ' ἣν ἡμέραν ὑπεγράφετο τὸ ἔγγραφο. Αἱ παρὰ πόδας ἐπιστολαὶ δύο ἱερομονάχων, Γερασίμου καὶ Γαβριήλ, περιγράφουσι πάντα τὰ ἐπαίσχυντα μέσα, ἅτινα μετεχειρίσθησαν διὰ τοῦ ὄγκου τῆς ἐξουσίας, διὰ τῶν χωροφυλάκων, διὰ τοῦ δημάρχου τοῦ χωρίου Βατσκόβου, πρωτοστατοῦντος ἐν πᾶσι τοῦ πρό τινων ἡμερῶν ἀπολυθέντος τῆς ὑπηρεσίας ἐπαρχοῦ Στενιμάχου.... Τὴν παράτασιν τοιαύτης σκανδαλώδους καταστάσεως δὲν θέλει βεβαίως ἀνεχθῆ ἡ νέα κυβέρνησις, ἣτις ἀπεχθάνεται τὰ ἔκνομα καὶ ποταπὰ μέσα, καὶ ἣτις γινώσκει ἐλακτριβῶς τὸν κομματικὸν σκοπὸν, ὅστις ἐπεδιώκετο διὰ τῆς ἀρπαγῆς τῆς μονῆς ταύτης. Ἡ κυβέρνησις γινώσκουσα ὅτι ἡ μονὴ αὕτη ἀνήκει ἀπὸ δέκα ἡδὴ αἰώνων (τ. ἔ. ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς) εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ὅτι ἡ ἀναφαίρετος ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου κατοχὴ αὐτῆς εἶναι ἀνεγνωρισμένη καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ κρατορικῷ φερμανίου, δι' οὗ ἰδρύθη ἡ Ἐξαρχία, ὅτι οὐδεὶς ἕτερος ἐκτὸς τούτων δικαιούται νὰ διεκδικήσῃ δικαίωμα τι ἐπ' αὐτῆς ἢ ἀνάμειξιν εἰς τὰ τῆς διοικήσεώς της, ὅτι οἱ ἐν αὐτῷ ἡμέτερον ἐγκαθιδρυθέντες ὡς ἡγούμενοι καὶ διαχειρισταὶ καὶ ἰδιοκτῆται ἦσαν ἀναίτιοι ἀρπαγῆς, ὀφείλει νὰ σαρώσῃ πάντας αὐτοὺς ἐκ τοῦ θεοσκευτικῷ τούτου ἰδρύματος καὶ νὰ παραδώσῃ τοῦτο εἰς τὸν Α. Π. τὸν Μητρο. Φιλιππουπόλεως ἐκπροσωποῦντα ἐνταῦθα τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Τοῦτο ἀπαιτεῖ ἡ νομιμότης καὶ ἡ δικαιοσύνη, καὶ τούτο ὀφείλει νὰ πράξῃ ἡ κυβέρνησις ἄνευ ἀπωλείας χρόνου, ἄνευ ἀναβολῆς καὶ ἐνδοιασμῶν».

† Ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

X

Ἀναφορὰ Φωτίου ἀπὸ 28 Μαΐου 1894 πρὸς τὸν ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ. Γ. Νάτσεβιτς, ἐκθέτοντος τὰ ἐν τῇ μονῇ συμβάντα ἀπὸ τοῦ πραξικοπήματος καὶ αἰτουμένου δικαιοσύνην.

Ἀρθ. 345.

Τῇ Α. Ε. τῷ ὑπουργῷ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν κ. Γ. Νάτσεβιτς.

Ἐξοχώτατε,

Μετὰ πολλῆς θλίψεως λαμβάνω ἀνὰ χειρὸς τὸν κάλαμον, ἵνα ἐκθέσω τῇ Υ. Ε. τὰ ἐξῆς: ἀπὸ μηνὸς ἤδη ὁ ἐπαρχος Στενιμάχου κ. Ζαγκόρσκη μετὰ τοῦ δημάρχου τοῦ χωρίου Βατσκόβου, τοῦ παρὰ τῇ ὁμωνύμῳ μονῇ κειμένου καὶ τινῶν ἄλλων Βουλγάρων, θέλοντες νὰ πωλήσωσιν ἐκ-

δουλεύσεις εις τὴν τέως κυβέρνησιν δι' ὧν ἀτομικὰ αὐτῶν συμφέροντα, διανοήθησαν νὰ περισπάσῃσι τὴν προσοχὴν τοῦ Κοινοῦ, ἐξηρεθισμένῃ κατὰ τῆς κυβερνήσεως ἐκείνης, καὶ πρὸς τοῦτο ἔκριναν συντελεστικὸν ν' ἀρκάσῃσι τὴν Πατρ. μονὴν τοῦ Βατοκόβου. Συνεννοηθέντες δὲ μετὰ τοῦ πρῶην Δικαίου αὐτῆς διακόνου Ἀνθίμου, ὅστις ἀπὸ δύο καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν ἐξεδιώχθη τοῦ Καταστήματος ἕνεκα καταχρήσεων καὶ τῆς ἀσχηρᾶς αὐτοῦ διαγωγῆς, καὶ πρὸ πάντων διὰ τὰ γνωστὰ ἀνὰ τὴν Βουλγαρίαν εἰκονικὰ ὁμόλογα 80.000 φράγκων χρυσῶν, προέβησαν εἰς τὸ ἐξῆς πραξικόπημα: Μεταβάντος εἰς Κων/λιν τοῦ κανονικοῦ τῆς Μονῆς ἡγουμένου κ. Μακαρίου δι' ὑποθέσεις αὐτῆς τῇ Τρίτῃ τῆς Διακαιησίμου, 19ῃ Ἀπριλίου, ὁ Δικαῖος Ἀνθιμος παραλαβὼν τὸν ἱερατεύοντα τίως ἐν τῷ ἐν Φιλιππουπόλει ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἀρχιμανδρίτην Ἀκάκιον, ἄνθρωπον ματαιόδοξον, καὶ μετ' αὐτοῦ μεταβὰς εἰς τὴν Μονήν, καὶ δόλῳ καὶ βίᾳ παραπείσας τοὺς ἐν αὐτῇ, ἀνηγόρευσαν αὐτόν, παρανόμως, ἡγούμενον. Τῇ ἐπαύριον ὅμως μόλις ἐγνώσθη τὸ τόλμημα τοῦτο τοῦ Ἀνθίμου καὶ Ἀκακίου καὶ ὁ λαὸς ἀθρόως καὶ ἀνθοομιχῶς μεταβὰς εἰς τὸ ἐν Στενιμάχῳ Μετόχιον τῆς ἰδίας Μονῆς, ἔνθα τὴν νύκτα εἶχον καταφύγει ἀμφοτέροι, ὅτε Ἀνθιμος καὶ ὁ Ἀκάκιος, ἐξεδήλωσε τὴν ἀποδοκιμασίαν αὐτοῦ καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἔξω, τὸ δὲ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑπέβαλε τὸν κυρίως αἴτιον ὅλων τούτων τῶν ταραχῶν Ἀκάκιον εἰς τὴν ποιὴν τῆς καθαιρέσεως τοῦ τῆς ἱερατικῆς βαθμοῦ, ὃν τέως ἔφερε. Ταῦτα πάντα ἐγνώρισα ἐγκαίρως εἰς τὰς ἐν Φιλιππουπόλει τοπικὰς Ἀρχάς, πλὴν ἐνῶ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ ἑπαρχὸς Στενιμάχου ἐνήργει ἐν κρυπῷ καὶ παραβύστῳ καὶ διὰ τρίτων προσώπων, αἴφνης οἴψας τὸ προσωπεῖον, ἤρξατο ἐνεργῶν φανερώς καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὴν Μονὴν τὸν δήμαρχον τοῦ ὁμωνύμου χωρίου Βατοκόβου μετὰ καὶ τινων χωρικῶν καὶ ἰκανῶν χωροφυλάκων, οἵτινες, κλείσαντες τὰς θύρας τῆς Μονῆς, ἠνάγκασαν τοὺς ἐν αὐτῇ μοναχοὺς τε καὶ λαϊκοὺς νὰ ὑπογράψωσι πρακτικὸν ἀγνώστου αὐτοῖς περιεχομένον. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ αὐτοὶ ἄνθρωποι παραπείσαντες καὶ τὸν ἤδη μετανοήσαντα καὶ ζητήσαντα ἐγγράφως συγγνώμην δι' ὅσα ἔπραξεν Ἀκάκιον, μετήνεγκον εἰς τὴν Μονὴν καὶ ἐγκαθίδρυσαν αὐτὸν ἡγούμενον, χωρὶς νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψει ὅτι ἦτο καθηρημένος παρὰ τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ Ἀρχῆς. Ταῦτα πάντα ἐγνώρισα ἐγκαίρως εἰς τὸν νομάρχην Φιλιππουπόλεως κ. Τίτσεφ, ὅστις ἐνήργει νομίμως, καθόσον ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ζητήματος διέταξε τηλεγραφικῶς καὶ τὸν ἑπαρχον Στενιμάχου, ὅπως μὴ ἀναμιχθῇ εἰς τὰ τῆς Μονῆς, ὡς ὑλαγομένης ταύτης ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἐπειδὴ ὅμως ἔβλεπον ἐγώ, ὅτι μεθ' ὅλην τὴν καλὴν θέλησιν τοῦ κ. νομάρχου καὶ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ περὶ τῆς μὴ ἀναμίξεως αὐτοῦ, ὁ κ. ἑπαρχος ἔδιδεν εἰς

τοῦς σφετεριστὰς πραγματικὴν προστασίαν, ἐξήτησα δι' ἐγγράφου μου ὑπ' ἀριθμὸν 328 καὶ ἡμερομηνίαν 3 Μαΐου, ἵνα μοὶ δοθῇ ἀσφάλεια καὶ μεταβῶ ἀτοπροσώπως εἰς τὴν Μονὴν καὶ διευθετήσω τὰ κατ' αὐτήν. Ἀπόντος τότε εἰς Σοφίαν τοῦ κ. νομάρχου, ὁ τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ νομάρχου διευθυντὴς κ. Σαράνωφ, ἐλθὼν κατ' ἐντολήν εἰς τὴν Μητρόπολιν μου, ἐκοίνωσε μοι ὅτι τὸ ὑπουργεῖον μὲ συμβουλεύει νὰ μὴ μεταβῶ εἰς τὴν Μονήν, διότι δὲν δύναται νὰ ἐγγνηθῇ περὶ τῆς ἐμῆς ἀσφαλείας, ἐπικρατοῦντος, δῆθεν, ἐκεῖ μεγάλου ξροθισμοῦ καὶ ἐνῶ τοιοῦτόν τι δὲν ὑπῆρχεν. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἐπανήλθεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὁ κανονικὸς τῆς Μονῆς ἡγούμενος κ. Μακάριος, πρὸς ὃν ἐπίσης ἐυστήθη, ἵνα μὴ καὶ οὗτος μεταβῇ εἰς τὴν Μονήν. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ κ. νομάρχης, ἐπανελθὼν ἐκ Σοφίας, ἐπανελάβεν ὅπως μῆτε ἐγὼ μεταβῶ εἰς τὴν μονὴν ἐν τῷ νομαρχεῖῳ, μετὰ τὴν ἐκεῖθεν ἀναχώρησίν μου ἀπέστειλέ μοι καὶ ἐγγράφον ὑπ' ἀριθμὸν 4.588 καὶ 10 Μαΐου, ἐν ᾧ ἔλεγεν ὅτι: «Ἡ Ἀδελφότης τῆς Μονῆς Βατοκόβου ἀπρηνήθη τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἀνεγνώρισε δι' ἐπὶ τούτῳ δηλώσεως τὴν τῆς Ἐξαρχίας, καὶ ὅτι μέχρι τῆς λήξεως ἀσφαλέως τοῦ ὑπουργείου περὶ τῆς δικαιοδοσίας τῆς Μονῆς, ἢ εἰς αὐτὴν μεταβάσις τοῦ ἡγουμένου Μακαρίου εἶναι πρόωρος καὶ ἐπικίνδυνος διὰ τὴν ἡσυχίαν τῆς Ἀδελφότητος καὶ τῶν κατοίκων Στενιμάχου». Πρὸς ταῦτα ἀπηντήσα ὅτι οὐδεμία μοναστηριακὴ Ἀδελφότης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαθέτῃ τὰ κατὰ τὴν δικαιοδοσίαν μιᾶς μονῆς καὶ μάλιστα σταυροπηγιακῆς, ὡς ἡ προκειμένη, καὶ νὰ μεταβῆ αὐτὴν εἰς ἐτέραν δικαιοδοσίαν κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ.

Ἐλπίζων ὅτι ἡ νῦν κυβέρνησις πατρικῶς λαμβάνουσα ταῦτα ὑπ' ὄψιν καὶ ὡς πρόγραμμα ἔχουσα τὴν ἀποκατάστασιν τῆς δικαιοσύνης καὶ νομιμότητος ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ, δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ πρὸς ἀρπαγὴν ξένης περιουσίας σχεδίου, τοῦ ἀρξαμένου ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ πεπτωκότος συστήματος, τὸ ὁποῖον ἐντὸς τετραετίας ὑπεστήριξε καὶ ἐκύρωσε τὴν ἀρπαγὴν πέντε ὑπὸ τὴν πνευματικὴν μοι δικαιοδοσίαν ἐκκλησιῶν, καὶ τριῶν σχολείων μετὰ τῶν προσοδοφόρων αὐτῶν κτημάτων, καὶ θὰ διατάξῃ εἰς τὰς ἐν Στενιμάχῳ Ἀρχὰς νὰ παύσωσιν ἀναμειγνύμενοι εἰς τὰ τῆς Μονῆς καὶ ὑποστηρίζουσαι ἀνθρώπους καθρημένους καὶ σφετεριστὰς ἀλλοτρίων περιουσιῶν, παράσχωσι δὲ πᾶσαν ὑποστήριξιν εἰς τὸν κανονικὸν καὶ νόμιμον τῆς ἐν λογῷ Μονῆς ἡγούμενον, ὀσιώτατον ἀρχιμανδρίτην Μακάριον, ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν ἡγουμενικῶν αὐτοῦ καθηκόντων, διατελῶ κτλ.

Ἐν Φιλιππουπόλει τῇ 28 Μαΐου 1894.

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XI

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 30 Μαΐου 1894 πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα ἀνακοινοῦντος αὐτοῖς τὰ τῆς μεταβάσεως του εἰς Σοφίαν καὶ τὰς ἐνεργείας του παρά τε τῷ ἡγεμόνι καὶ τοῖς ὑπουργοῖς πρὸς ἐπάνοδον τῆς μονῆς εἰς τὸ πρόην καθεστῶς.

Ἄρθ. 348

«Παναγιώτατε Δέσποτα»

Ἀναλογιζόμενοι ὅτι ἡ προσοχὴ τῶν Πατριαρχείων διατελεῖ ἐστραμένη εἰς τὸ φλογερὸν τῆς ἡμέρας ζήτημα τῶν βερατίων, καὶ φοβούμενοι μήπως εὐρεθῶμεν πρὸ τετελεσμένου γεγονότος διὰ τῆς μεταβάσεως εἰς τὸ Βάτσκοβον τοῦ καθηρημένου Ἀκακίου, ὅστις ἀνεγνώρισε τὴν Ἐξουσίαν, κατ' ἀπόφασιν ληφθεῖσαν ἐν ἐκτάκτῳ συνεδρίῳ μετ' ἐνὸς ἐφόρου τῆς Μονῆς εἰς Σοφίαν παρά τε τῷ ἡγεμόνι καὶ παρά τοῖς ὑπουργοῖς, καὶ ἐκθέσαντες τὰ κατὰ τὴν Μονήν, ἐζητήσαμεν τὴν ἐπάνοδον αὐτῆς εἰς τὸ πρόην καθεστῶς. Καὶ ὁ ἡγεμὼν δὲ καὶ οἱ ὑπουργοὶ ἐζήτησαν ἡμερῶν τινα προθεσίαν, ὅπως μελετήσωσι τὸ ζήτημα, ὅπερ ἀγνοοῦσι, καὶ ἐζήτησαν παρ' ἡμῶν λεπτομερῆ ἐκθέσιν, ἣς ἐπισυνάπτω ὡδε τὸ πρωτόγραφον, ἔδωκαν δὲ ἡμῖν καὶ ἑλπίδας καὶ ὑποσχέσεις, πλὴν σκληρὰ πέντε ὅλων ἐτῶν πείρα μὲ κατέστησε δύσπιστον. Πόσας ὑποσχέσεις τοιαύτας καὶ λόγους τιμῆς δὲν μοι ἔδωκεν ὁ τέως πρωθυπουργὸς κ. Σ. Σταμπόλωφ διὰ τὰ ἀπαγγέλλοντα ἐν Χασκόβφ δύο σχολεῖα καὶ τὴν ἐκκλησίαν, εἰς ἣν μάλιστα μοι ἔγραψεν ἐπισήμως νὰ στείλω καὶ ἱερέα, καὶ ὅμως ὁ ἴδιος Σταμπόλωφ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐδήλωσέ μοι ἄνευ ουστολῆς καὶ ἀπεριφράστως ἐν τῇ οἰκίᾳ του, ὅπου μετέβην, ὅτι «πρὸς χάριν τῶν ἐν Χασκόβφ Ἑλλήνων, ὧν, ὡς εἶπεν, ἀναγνωρίζει τὸ δίκαιον» δὲν θὰ δυσσεστῆσῃ τοὺς πολιτικοὺς αὐτοῦ φίλους, διότι ἔχει τὴν ἀνάγκην των».

Διὰ τοὺς λόγους τούτους δέον, ὅπως τὸ Πατριαρχεῖον μὴ βασίζηται εἰς μόναν τὴν ἐνεργείαν ἡμῶν ἐνταῦθα, ἀλλ' ὡς κυρίαρχον τῆς Μονῆς, ἐνεργήσῃ δραστηρίως τὰ δέοντα, εἰμὶ δὲ σχεδὸν βέβαιος, ἐξ ὅσων μοι εἶπε πρὸ ἡμερῶν ὁ ἐν Φιλιππουπόλει πρόξενος τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἐν Σοφίᾳ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ὑψ. Πύλης Νεμπιλ Βένης, ὅτι ἡ Β. Κυβέρνησις δὲν θὰ τολμήσῃ ν' ἀρνηθῇ εἰς τὴν Ὑψ. Πύλιν νὰ λύσῃ ὑπὲρ τῶν Πατριαρχείων τὸ ζήτημα τῆς Μονῆς, φοβουμένη μὴ δυσσεστῆσῃ τὴν Πύλιν, ἐνῶ ὑπάρχει ἐπὶ τάπητος τὸ ζήτημα τῶν βερατίων' διατελῶ κτλ.

Ἐν Φιλιππουπόλει τῇ 30 Μαΐου 1894.

† ὁ Φιλιππουπέλεως Φώτιος.

XII

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 2 Ἰουνίου 1894 πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα ἀγγέλλοντος αὐτοῖς τὴν ἀποστολὴν τοῦ αἰτουμένου τυπικοῦ τῆς μονῆς καὶ τὴν πρὸς τὸν ὑπουργὸν δευτέρας συμπληρωματικῆς ἀναφορᾶς περὶ τῆς μονῆς.

Ἄρθ. 349 «Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἔλαβον ἐγκαίρως τὴν ἀπὸ 27 παρελθόντος ἐπιστολὴν, δι' ἧς ἡ ὑμέτερα Θ. Παναγιότης ἐδήλου μοι ὅτι ἐγένοντο παρὰ τῇ Πύλῃ καὶ δέουσαι ἐνέργειαι πρὸς ἐπάνοδον τῆς Μονῆς εἰς τὸ πρῶην καθεδρῶς, ἐζήτηι δὲ ἀντίγραφον τοῦ τυπικοῦ αὐτῆς. Τὸ ζητούμενον τοῦτο ἀντίγραφον ἀποστέλλω τῇ ὑ. θ. Π. σήμερον διὰ τοῦ κοιμιστοῦ τῆς παρούσης, γνωρίζω δὲ εὐσεβᾶτως Αὐτῇ, ὅτι δῆθεν πρωτότυπον τοῦ Τυπικοῦ τούτου, ὅπερ ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ ἀναχωρῶν ὁ τέως Φιλιππουπόλεως κ. Γρηγόριος, δὲν εἶναι ἔργον, ὡς οἱ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν ἀρχαίαν τῆς μονῆς θέλονσι, τοῦ κτίτορος, ἀλλὰ μισελληνικὸν τι σημεῖον μοναχοῦ τινος, ἴσως Ἰβηρος, τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὅστις τίς οἶδε τί μερμηροῖζον κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν, ἔγραψε, νομίσας ἐν ἀφελείᾳ του ὅτι δι' αὐτοῦ θὰ καταργήσῃ τὴν κυριαρχίαν τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῆς Μονῆς, καὶ παραδώσῃ αὐτὴν εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν ἐν αὐτῇ Ἀδελφῶν.

Σήμερον ἀποστέλλω εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἕτερον ἔγγραφον, συμπληροῦν τὸ προηγούμενόν μου, ὑπ' ἀρθ. 345, ἐπισυνάπτω δὲ εἰς αὐτὸ καὶ ἀντίγραφα τῶν δύο πρὸς με ἀναφορῶν δύο ἀδελφῶν τῆς Μονῆς, Γερασίου καὶ Γαβριὴλ τῶν ἱερομονάχων, ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἀκυροῖ τὴν ἐν τῇ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον ἀναφορᾶ τῶν ἀδελφῶν ὑπογραφήν αὐτοῦ, ὡς βία καὶ ἀπάτη ληφθεῖσαν, ὁ δὲ δεύτερος κηρύσσει αὐτὴν πλαστήν. Ὁλῶν τούτων ἐπισυνάπτω ὡς ἀντίγραφα, γνωρίζων τῇ ὑ. θ. Π. ὅτι ὁ μὲν Μακάριος διαμένει ἐν τῷ Μετοχίῳ, ὁ δὲ ἀρχιμανδρῆτις Ἀνθιμος κατ' ἐντελήν μου ἐπέστρεψε πλέον εἰς Φιλιπούπολιν. Ταῦτα κτλ.

Ἐν Φιλιππουπόλει τῇ 2 Ἰουνίου 1894

† Ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

XIII

Δευτέρα ἀναφορὰ Φωτίου ἀπὸ 2 Ἰουνίου 1894 πρὸς τὸν αὐτὸν ὑπουργὸν συμπληρωματικὴ τῆς πρώτης.

Ἄρθ. 348 «Κύριε ὑπουργέ,

Ἐπιστρέψας ἐκ Σοφίας εὔρον ἐν τῇ Μητροπόλει μου δύο ἐπιστολάς ἴσων ἀδελφῶν τῆς ἱερᾶς Μονῆς Βατοκόβου, ἐξ ὧν ὁ μὲν πρῶτος, ἱερομόναχος Γεράσιμος διαμαρτύρεται καὶ ἄκυροὶ τὴν ὑπογραφὴν του ὡς δόλω καὶ βία ληφθεῖσαν, ὁ δὲ δεύτερος ἱερομόναχος Γαβριήλ δηλοῖ, ὅτι ἡ ὑπογραφή αὐτοῦ εἶναι πλαστή, ἅτε ἀπουσιάζοντος αὐτοῦ ἐκ τῆς Μονῆς, ὅτε ἐστάλη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὸ εὐχαριστήριον τηλεγράφημα, φέρον δέκα-τρεῖς ὑπογραφὰς δῆθεν μελῶν ἀπάντων τῆς Ἀδελφότητος τῆς εἰρημένης Μονῆς καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ἀπὸ 16 Μαΐου φύλλον τῆς ἐφημερίδος «Σβομποδά». Ἐπειδὴ δὲ καὶ αὕτη ἡ περὶ ἀναγνωρίσεως τῆς Ἐξαρχίας αἰτήσεις θέλει φέροι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὰς αὐτὰς ὑπογραφὰς, διὰ τοῦτο ἐπισυνάπτων ὧδε, ἐν μεταφράσει, ταύτας τὰς ἐπιστολάς τῶν δύο ἱερομονάχων κατὰ τὴν παρὰ τῆς ὑμετέρας ἐξουχότητος ἐκφρασθεῖσαν μοι ἐπιθυμίαν, δίδωμι αὐτῇ τὰς ἐπομένας συμπληρωματικὰς πληροφορίας. Πρὸ παντὸς ὅμως ἐπαλαμβάνω νὰ δηλώσω, ὅτι ἀναμφερῶς εἶναι ὅλως ἄκυροι παντὸς εἴδους ἀναφοραὶ καὶ αἰτήσεις ὑπογεγραμμέναι παρ' ἀδελφῶν οἰασδήποτε μονῆς σκοποῦσαι τὴν τῆς μοιῆς ἀφαίρεσιν ἀπὸ τῆς δικαιοδοσίας πνευματικῆς τῆς ἐξουσίας καὶ προσάρισιν αὐτῆς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν ἄλλης Ἀρχῆς πνευματικῆς, κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον μάλιστα πρόκειται περὶ Μονῆς σταυροπηγιακῆς, ὡς ἡ τοῦ Βατοκόβου ἐπὶ δέκα αἰῶνας ἦν καὶ αὐτὸ τὸ φερμάνιον τῆς 8 Ζελκαδὲ 1290 ἔθεσεν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Πρὸς τούτοις δὲ τὸ ὑπὸ 13 δῆθεν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος Βατοκόβου ὑπογραφὴν ἔγγραφον εἶναι ἔτι μᾶλλον ἄκυρον καὶ διὰ τὰς ἀκολούθους αἰτίας: ἐκ τῶν δεκατριῶν ὑπογραψάντων αὐτὸ πέντε μόνον, ὁ Γεράσιμος, ὁ Γαβριήλ, ὁ Γρηγόριος, ὁ Γεδεὼν καὶ ὁ γ. Ἰωάννης εἶχον τὸ δικαίωμα ὑπογραφῆς ὡς πραγματικὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος, ὁ δὲ διάκονος Ἀνθιμος ἀπὸ δύο ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα ἐξεδιώχθη τῆς Μονῆς διὰ τὰς καταχρήσεις του καὶ ἰδίᾳ τὰ γνωστὰ εἰκονικὰ ὁμόλογα 80.000 φράγκων χρυσῶν ἐπίσης οἱ μοναχοὶ Κύριλλος καὶ Μελέτιος ἀπὸ ἐτῶν πολλῶν ἐξεδιώχθησαν τῆς Μονῆς διὰ τὴν κακὴν αὐτῶν καὶ ὅτι αἰσχρὰν διαγωγὴν, καὶ προσῆλθον ὡς ἀδελφοὶ εἰς τὸ Βουλγαρικὸν μοναστήριον Ἀραπόβου, ἀναγνωρίσαντες τὴν Ἐξαρχίαν οἱ ἄλλοι πάλιν τέσσαρες: ὁ Μιχαήλ, ὁ Πέτρος Ἀθανάσωφ, ὁ Ἀπόστολος Μάνδη καὶ ὁ Χρῆστος Κωσταντίνωφ εἶναι δοῦλοι λαϊκοὶ καὶ ὡς τοιοῦτοι ἐστερημένοι τῆς ιδιότητος ἀδελφῶν τῆς Μονῆς, ὁ δὲ Ἀκάκιος ὡς καθηρημένος, καὶ αὐτὸς ὑπάγεται εἰς τὴν τάξιν τῶν τεσσάρων τούτων λαϊκῶν: Δὲν θεωρῶ περιττὸν νὰ προσθέσω ἔτι, ὅτι τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος, τὰ ζῶντα ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Μονῆς Βατοκόβου, ἀφαιρέ-

σει τοῦ καθηρημένου Ἀκακίου, καὶ τῶν ἐκδιωχθέντων Ἀνθίμου, Μελετίου καὶ Κυρίλλου, εἶναι 13 τὰ ἐξῆς: ὁ τέως ἡγούμενος Κωνσταντίος, ὁ ἀρχιμανδρίτης Καλλίνικος, οἱ ἱερομόναχοι Βενέδικτος, Γαβριήλ, Γεράσιμος, Γρηγόριος, Δανιήλ, Παρθένιος καὶ Σωφρόνιος, οἱ διάκονοι Μακάριος καὶ χ'. Ἰωάννης-Ἰωακείμ, καὶ οἱ μοναχοὶ Βασίλειος καὶ Γεδεὼν καὶ ἐξ αὐτῶν πάλιν, ἀφαιρέσει τῶν ἱερομόναχων Γερασίμου καὶ Γαβριήλ διὰ τὰς προμνημονευθείσας καὶ περιστατωμένως ἐκτεθείσας αἰτίας ἐν ταῖς ἐπισυνημέναις ἐπιστολαῖς αὐτῶν, μένουσι μόνον τρεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι, οἵτινες ὡς καὶ οἱ ἄλλοι, ὑπέγραψαν διὰ δόλου καὶ βίας, εἶναι δὲ ἔτοιμοι ν' ἀποσύρῃσι καὶ ἀκυρώσωσι τὰς ὑπογραφάς των, ἀρκεῖ ν' ἀφεθῶσιν ἐλεύθεροι.

Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων βλέπετε, κ. ὑπουργέ, ὅποια καὶ ὅποσα μέσα παράνομα ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν παρ' ἀνθρώπων καθιερύμενων καὶ ἀποβλήτων τῆς Μονῆς, οἵτινες δυστυχῶς, τῇ βοήθειᾳ καὶ προστασίᾳ τοῦ πρῶην ἐπάρχου Στενιμάχου Ζαγκόρσκη καὶ τινῶν ἄλλων Βουλγάρων πρὸς ἱκανοποίησιν ἀτομικῶν παθῶν καὶ συμφερόντων παρουσιασθέντες ὑπὸ τὸ πρόσχημα πατριωτισμοῦ ἐτόλμησαν νὰ βάλωσι χεῖρα ἐπὶ τῆς Μονῆς ἀνηκούσης εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Ἐκθέτων τ' ἀνωτέρω πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐκτεθέντων ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμὸν 345 διὰ τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον ἐπιστολῇ μου ἐπαναλαμβάνω, κ. ὑπουργέ, τὴν παράκλησίν μου, ὅπως δώσητε τὸ ταχύτερον τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς νομίμου τάξεως, ὡς τοιαύτη ὑπῆρχε προηγουμένως, ἐν τῇ πατριαρχικῇ ταύτῃ Μονῇ, ἣτις οὕτως ἀδίκως διατάχθη τελευταίως παρὰ τῶν ὡς ἄνω σφειτεριστῶν, ζητούντων νὰ πωλήσωσι πατριωτισμὸν διὰ τῆς ἀρπαγῆς ξένης ἰδιοκτησίας, διατελῶ κτλ.

Τῇ 2 Ἰουνίου 1894.

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

XIV

Τακρίριον τῶν πατριαρχείων ἀπὸ μηνὸς Μαΐου 1894 πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως περὶ τῆς καταληφθείσης ὑπὸ τῆς βουλγαρικῆς κυβερνήσεως μονῆς.

*Αριθ. Π. 2,673

Τῇ

Α. Ἐξοχότητι τῷ ὑπουργῷ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων

Ἐξοχώτατε,

Ἐκ γραμμάτων τοῦ Μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως μετὰ λύπης

Θ ρ α κ ι : ἂ Γ'.

6

πληροφοροῦμαι ὅτι ἐν τῷ διαστήματι τῆς ὀλιγοήμερου ἐκ τῆς παρὰ τὴν Στενίμαχον Μονῆς τοῦ Βατσκόβου ἀπουσίας τοῦ ἀπὸ διετίας ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων διωρισμένου καὶ ὑπὸ τῆς Βουλγαρικῆς κυβερνήσεως ἀνεγνωρισμένου ἡγουμένου αὐτῆς κ. Μακαρίου προσκληθέντος, ἕνεκα λόγων ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου ἐνταῦθα, ἡ βουλγαρικὴ Κυβέρνησις προέβη εἰς τὴν κατάληψιν τῆς Μονῆς διορίσασα μὲν ὡς ἡγούμενον αὐτῆς Ἀκάκιόν τινα, ἕνεκα λόγων θρησκευτικῶν προηγουμένως καθαιρεθέντα κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς νόμους ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου, τὸν δὲ τακτικὸν αὐτῆς ἡγούμενον, τὸν εἰρημένον Μακάριον, ἐπανελθόντα πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἐκεῖσε, μὴ ἐπιτρέψασα αὐστηρῶς νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Μονήν, ἣν ἐπὶ τούτῳ διατηρεῖ αὐστηρῶς ὑπὸ στρατιωτικὴν φρουράν, εἰς δὲ τὸν Μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως, ποιήσαντα παραστάσεις ἕνεκα τοῦ πραξικοπήματος τούτου, δηλώσασα ὅτι προέβη εἰς τὸ διαβῆναι τοῦτο δῆθεν, διότι οἱ ἐν αὐτῇ εὐρισκόμενοι Πατέρες, ἀποκηρύξαντες τὸ ἡμέτερον Πατριαρχεῖον καὶ ἀναγνωρίσαντες τὴν Ἑξαρχίαν, προσέβησαν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ εἰρημένου Ἀκακίου.

Ἐξοχώτατε, ἡ ἐν λόγῳ Μονὴ εἶναι ἐκ τῆς τάξεως ἐκείνων τῶν Μονῶν, αἵτινες γνωσταὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Σταυροπηγιακαί, εἶναι καθαρὰ καὶ ἀναφαίρετος ἰδιοκτησία τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου, καὶ εἰς τὴν διαχείρισιν καὶ διοίκησιν τῶν ὁποίων οὐδενὶ κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς νόμους ἐπιτρέπεται ἡ ἐλαχίστη ἐπέμβασις ὡς τοιοῦτον δὲ τὸ ἐν λόγῳ μοναστήριον ἀφείθη ρητῶς καὶ ὀνομαστικῶς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ φερμανίου τῆς 8 Ζολκαδὲ 1290, ὅπερ συνήθως ἐπικαλοῦνται οἱ ὅμοιοι εἰς τὸν Ἐκκλ. Δίκαιον, τὸ διέπον τὰ τοιαῦτα ἱερὰ καθιδρύματα, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸ τὸ εἰρημένον ὑψηλὸν φερμάνιον. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν δήλωσιν τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως, ὅτι προέβη εἰς τὸ μέτρον τοῦτο, διότι οἱ ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ Πατέρες ἀποκηρύξαντες τὸ Πατριαρχεῖον καὶ ἀναγνωρίσαντες τὴν Β. Ἑξαρχίαν ἐξελέξαντο τὸν εἰρημένον Ἀκάκιον, μὴ ἐξετάζων ἐὰν οἱ Πατέρες οὗτοι ἐκουσίως ἢ ὑπέικοντες εἰς βίαν προσέβησαν εἰς τὴν ἀναγνώρισιν ταύτην τῆς εἰρημένης Ἑξαρχίας, καὶ κατὰ πόσον οἱ περὶ τὴν Ἑξαρχίαν, καλοῦντες ἑαυτοὺς Ὀρθοδόξους, ἠδύναντο νὰ διορίσωσιν ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ ὡς ἡγούμενον ἄνθρωπον, ὅστις κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς νόμους τῆς Ὀρθοδοξίας καθηρέθη ὑπὸ τῆς νομίμου αὐτοῦ Ἀρχῆς, παρατηρῶ ὅτι μῆτε ἡ δήλωσις αὕτη δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὴν πράξιν ταύτην τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως, ἀφοῦ αὕτη κατ' ἀρχὴν δὲν ἐδικαιοῦτο, ὡς εἴρηται, ν' ἀναμιχθῇ εἰς τὴν ἐν λόγῳ Μονήν, ὡς οὔσαν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου, καὶ ὅτι ἔπρεπε τοὺς Πατέρας τούτους, δηλώσαντας ὅτι τὸντεῦθεν ἀναγνωρίζουσιν τὴν Ἑξαρχίαν νὰ ὀδηγήσῃ εἰς ἄλλην

μονήν, ἀνήκουσαν τῇ Ἐξαρχίᾳ καὶ οὐχὶ αὐθαιρέτως νὰ καταλάβῃ μονὴν ἀνήκουσαν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ μοναχοὺς. Διὰ ταῦτα, ἐπειδὴ τὸ διάβημα τοῦτο τῆς Βουλγ. Κυβερνήσεως οὐδαμῶς δικαιολογούμενον ἀποτελεῖ μίαν ἔτι προφανῆ καταπάτησιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου, παρακαλῶ θερμῶς τὴν Ὑ. Ἐξοχότητα καὶ δι' αὐτῆς τὴν Σεβ. Αὐτοκρατορικὴν Κυβέρνησιν τοῦ φιλοδικαίου ἡμῶν ἄνακτος, ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν αἰγίδα καὶ προστασίαν τοῦ ὁποίου κεῖνται τὰ ἀναφαίρετα τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου δίκαια, ἵνα λαβοῦσα ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν τὸ πραξικόπημα τοῦτο εὐαρεστηθῇ νὰ ἐνεργήσῃ συντόμως καὶ ἀποτελεσματικῶς τὰ δέοντα, ὅπως ἀποδοθῇ μὲν εἰς τὸ ἡμέτερον Πατριαρχεῖον ἡ αὐθαιρέτως καταληφθεῖσα αὕτη Μονὴ μετὰ τοῦ ἐν Στενιμάχῳ ἐξαρτήματος αὐτῆς καὶ ἐκκλησίας, δηλαδὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, καὶ ἀποκατασταθῇ ἐν τῇ θέσει αὐτοῦ ὁ κανονικὸς αὐτῆς ἡγούμενος Μακάριος, τεθῇ δὲ ἰσχυρὸς πλέον φραγμὸς εἰς τὴν ἀπό τινος συστηματικὴν ταύτην αὐτόθι καταπολέμησιν τῶν δικαίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου· διατελῶ κτλ.

ἐν μηνὶ Μαΐῳ αῶφδ'.

Ἄρθρον τῆς ἐφημερίδος «Φιλιππούπολις» τῆς 23 Ἰουνίου 1894 περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς.

«Μᾶς ἐρωτῶσιν εἰς τί σημεῖον εὐρίσκεται τὸ ζήτημα τῆς μονῆς Βατσκόβου. Ὑπὸ ἀμφημένην, ὑπὸ θεωρητικὴν ἔννοιαν εὐρίσκεται εἰς καλὸν σημεῖον. Πάντα αἱ ἐκ Σοφίας εἰδήσεις καὶ ἐπίσημοι καὶ ἡμιπίσημοι καὶ ἰδιωτικαὶ διαπιστοῖσιν ὅτι θὰ ἰκανοποιηθῇ προσεχῶς, λίαν προσεχῶς μάλιστα, τὸ δίκαιον, θὰ ἀποδοθῇ δηλονότι ἡ μονὴ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Πάντες οἱ νῦν ὑπουργοὶ φαίνονται κατεχόμενοι ὑπὸ τῆς γνώμης, ὅτι αἱ ἀρπαγαὶ τῶν ἐλληνικῶν μονῶν καὶ ἐκκλησιῶν κατ' οὐδὲν δύνανται νὰ ᾧσιν ὠφέλιμοι τοῖς Βουλγάροις, ὅτι τὰ ποταπὰ ταῦτα ἐγχειρήματα παραβλάπτουσι τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ βουλγαρικοῦ ἔθνους, ὅπερ ἔχει πάντα τὰ μέσα, ὅπως ἀνεγείρῃ ἰδίους ναοὺς καὶ μοναστήρια καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ ἰδιοποιητῆται δι' ἀρπαγῆς τοιαῦτα, καὶ πάντες οὐδαμῶς διστάζουσι ν' ἀνομολογήσωσιν, ὅτι μηδὲ κἂν ἐσκέψαντο νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τῆς μονῆς ταύτης ἀπὸ τῆς κυριαρχίας τῶν Πατριαρχείων, ἦν ἀφαίρεσαν μόνοι οἱ θέλοντες νὰ ψαρεύσωσι εἰς θολὰ νερὰ ψευδοπατριῶται ἀναβιβάζουσιν εἰς ἔθνικὸν βουλγαρικὸν ζήτημα.

Ἐπὶ τὴν ἔποψιν λοιπὸν ταύτην τὴν ἐξόχως ἀκαδημαϊκὴν τὸ ζήτημα, ὡς εἶπομεν, εὐρίσκειται εἰς καλὸν σημεῖον. Ἐπὶ τὴν πραγματικὴν δὲ ἔποψιν τὸ ζήτημα παραδόξως πως δὲν προυχώρησεν εἰς τὴν λύσιν τοῦ οὐδὲ κατὰ ἓν βῆμα. Ὁ καθηρημένος Ἀκακίος πρὸς γενικὸν σκάνδαλον διὰ πάντα ὀρθόδοξον μένει ἡγουμενεύων ἐν τῇ μονῇ καὶ μετὰ τοῦ συνεταίρου τοῦ Ἀνθίμου οὐ μόνον διασπαθίζουσι τὴν ἤδη ὑπάρχουσαν περιουσίαν τῆς, ἀλλὰ καὶ περιέρχονται τὰς ἐν Φιλιππουπόλει Τραπεζὰς ζητοῦντες δάνεια εἰς βάρος αὐτῆς, διαδίδοντες ὅτι αὐτοὶ εἶναι οἱ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἀνεγνωρισμένοι διαχειρισταὶ τῆς Μονῆς καὶ ὅτι πάνθ' ὅσα πράττουσι τὰ πράττουσι ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς κυβερνήσεως.

Αὕτη εἶναι ἡ κατάστασις, ἀρίστη θεωρητικῶς, πράγματι ὁμως κακὴ καὶ ψυχρὴ. Ἄλλ' ἡ κατάστασις αὕτη δὲν πρέπει νὰ ἐπιταθῇ ἐπὶ πλέον. Ἄφοῦ οἱ νῦν κυβερνῶντες τὴν Βουλγαρίαν ἔχουσι σταθερὰν ἀπόφασιν ν' ἀποδώσῃ δικαιοσύνην, ἀφοῦ δὲν ἀνέχονται τὴν ἀρπαγὴν τῆς μονῆς καὶ θεωροῦσι τὰ τοιαῦτα ἐγκειμήματα ποταπὰ καὶ ἀναξιοπρεπῆ, διατὶ παρατείνουσι τὸ ζήτημα; Ἡμεῖς δὲν βλέπομεν, τί συμφέρον δύναται νὰ ἔχη ἡ κυβέρνησις ἐκ τῆς παρατάσεως ταύτης. Θὰ συνέφερον εἰς τὴν κυβέρνησιν ἡ παρατάσις, ἐὰν εἶχεν ἀποκρύφους βλέψεις ἐπὶ τῆς κατοχῆς τῆς μονῆς. Ἀλλὰ τοῦτο ἀποκρούεται, καὶ ὅταν ἀποκρούεται, φρονοῦμεν ὅτι ζημιοὶ ἡ κυβερνήσις τὸ γόητρον αὐτῆς συντελοῦσα διὰ τῆς ἀναποφασιστικότητος αὐτῆς εἰς τὴν διαίτησιν ὀρθοκευτικοῦ σκανδάλου ἣτις ἀφεύκτως θὰ ἔχη οὐχὶ εὐαρέστους συνεπείας. Βεβαίως ἡ κυβέρνησις μήτε τὰς γελοίας ἀπειλὰς τῶν γνωστῶν αὐτῇ ψευδοπατριωτῶν φοβεῖται, μήτε τρέφει βαθὺν σεβασμὸν εἰς τὴν γενειάδα τοῦ πρῶην πατρὸς Ἀκακίου. Ἐν τούτοις ἐκ τοῦ ἀναποφασίστου τούτου τῆς κυβερνήσεως ἐπωφελοῦνται οἱ ἀντίπαλοι αὐτῆς διαδίδοντες, ὅτι αὕτη κατανοοῦσα δῆθεν τὴν ἀδυναμίαν τῆς ἐν τῷ τόπῳ δὲν ἔχει τὸ θάρρος νὰ πράξῃ ὅ,τι ὑπόσχεται καὶ ὅ,τι ἐπιθυμεῖ.

Πιστεύομεν ὅτι ἡ κυβέρνησις κηδομένη τοῦ γόητρον αὐτῆς θέλει ἐπισπεύσει τὴν λύσιν τοῦ σκανδαλιώδους τούτου ζητήματος, διατάσσουσα τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῆς μονῆς τοῦ καθηρημένου καὶ ἀποβλήτου τῆς ἱερωσύνης Ἀκακίου καὶ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων διωρισμένου κανονικοῦ ἡγουμένου. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ καταδείξῃ, ὅτι ἔχει τὴν ἰσχὺν νὰ ἱκανοποιῇ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν νομιμότητα καὶ θὰ ἐπιβάλλῃ σεβασμὸν πρὸς ἑαυτὴν εἰς τοὺς ἀνά τὴν περιφέρειαν Φιλιππουπόλεως καὶ Στενιμάχου ἀντιπάλους τῆς».

XVI

Ἐγγράφον ἀπὸ 24 Ἰουνίου 1894 τοῦ ἐν Σοφίᾳ Ἑλληνοῦ πρεσβευτοῦ πρὸς τὸν ὑπουργ-

γόν τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος περὶ ἀποφάσεως τῆς Βουλγαρικῆς κυβερνήσεως πρὸς τελειωτικὴν διακανόνισιν τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς.

Ἄριθμ.

Ἐν Σοφίᾳ τῇ 24 Ἰουνίου 1894

Κύριε ὑπουργέ.

Συνέχειαν ποιούμενος εἰς τὸ ἀπὸ 17 λήγοντος μηνὸς καὶ ὑπ' ἀριθ. 541 ἔγγραφόν μου σπεύδω νὰ γνωρίσω ὑμῖν, ὅτι τὸ ζήτημα τῆς Μονῆς Βατσκόβου συνεζητήθη κατ' αὐτὰς ἐνταῦθα ἐν ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ. Καθ' ἃ δὲ ἀνεκοίνωσέ μοι σήμερον ὁ κ. Νάτσεβιτς, ἡ Ἡγεμονικὴ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ προτείνῃ ἡμῖν, ὅπως ἡ τελειωτικὴ διακανόνισις τοῦ ζητήματος ρυθμισθῇ ἐπὶ τῇ βίσει γνωμοδοτήσεως διμελοῦς Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐξ ἐνὸς ἀντιπροσώπου τῆς Β. Κυβερνήσεως καὶ ἑτέρου τοιούτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀνατιθεμένης εἰς αὐτοὺς τῆς ἐντολῆς νὰ μελετήσωσιν ἀπὸ κοινοῦ τὴν θέσιν τῶν πραγμάτων καὶ ὑποβάλωσιν ἠτιολογημένην ἔκθεσιν περὶ τῆς ἀποφάσεως, ἣν ἠθελον θεωρήσει πρέπον νὰ ληφθῇ πρὸς ἄρσιν τοῦ σκανδάλου.

Ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Ἵπουργός μου ἐπέδειξεν ὅτι διὰ τοῦ μέσου τούτου προλαμβάνεται πᾶσα σχετικὴ ἐπίθεσις ἐν μέσους τῆς ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τῆς κυβερνήσεως. Βάσιν ἔχουσα τὴν προκαλουμένην γνωμοδότησιν ἀρμοδιωτάτων ἀνδρῶν, ἡ τὸ πόρισμα ποιεῖται ἀναμφιβόλως ὑπὲρ ἰκανοποιήσεως τῶν ἀξιώσεων τοῦ Πατριαρχείου, ἡ Ἡγεμονικὴ Κυβέρνησις θέλει δυνηθῇ νὰ προβῇ ἀμέσως καὶ ἄνευ δισταγμῶν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ πρώην καθεστῶτος.

Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐμπνέεται ὑπὸ εὐλικρινεστάτου πόθου πρὸς ταχεῖαν καὶ κατὰ τὰς εὐχὰς τοῦ τε Πατριαρχείου καὶ τῆς Β. Κυβερνήσεως διακανόνισιν τοῦ ζητήματος, ἀνεκοίνωσέ μοι ὁ Κ. Νάτσεβιτς, ὅτι ὡς ἀντιπρόσωπον αὐτῆς ἐξελέξατο τὸν κ. Μάρκον Βαλαβάνωφ, πρῶτον πολιτικὸν πράκτορα τῆς Βουλγαρίας ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἤδη δὲ καθηγητὴν τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας παρὰ τῇ ἐνταῦθα ἀνωτέρῳ Σχολῇ, ἄνδρα ἐντελῶς ἀμερόληπτον, σπουδάσαντα τὴν θεολογίαν ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ (γράφει καὶ θεολ. Σχολῇ Χάλκης). Ὁ κ. Ἵπουργός με παρεκάλεσε ν' ἀνακοινώσω ὑμῖν τ' ἀνωτέρω καὶ νὰ διαβεβαιώσω τὴν Υ. Εξ. ὅτι ἡ Ἡγεμονικὴ Κυβέρνησις θέλει καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως διακανονισθῇ τὸ ζήτημα ὅσον οἴοντε τάχιστα. Ἦδη ἀπόκειται εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, λαμβάνον ὑπ' ὄψιν τὴν ὑποβαλλομένην αὐτῷ πρότασιν καὶ ἀποδεχόμενον ταύτην νὰ διορίσῃ κατάλληλον ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ πρὸς διακανόνισιν τοῦ ζητήματος ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ καθηγητοῦ κ. Μ. Βαλαβάνωφ. Εὐχταῖον θὰ

ἦτο νὰ ἐξελέγето ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου λαϊκός τις ἐκ τῶν προυχόντων τῆς ἐν Φιλιππουπόλει ἡμετέρας Κοινότητος, ὡς τοιοῦτον δὲ ἤθελον ἀδιστακτικῶς ὑποδείξει, ὡς λίαν κατάλληλον, τὸν κ. Ἀχιλλέα Μαυρίδην, διακεκριμένον δικηγόρον, μέλος τῆς Ἐφορείας καὶ χαίροντα ὑπολήψεως καὶ συμπαθείας ἄκρας παρὰ τε τοῖς ἡμετέροις καὶ παρὰ τοῖς Βουλγάροις. Ἀντίγραφον τοῦ παρόντος ἀνακοινῶ σήμερον τῷ τε Πρεσβευτῇ τοῦ βασιλείου ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπως δι' αὐτοῦ λάβῃ γνῶσιν τῆς προτάσεως ἢ Α. Θ. Π. καὶ τῷ ἐν Φιλιππουπόλει Προξένῳ τῇ Α. Μ., ὃν παρακαλῶ νὰ καταστήσῃ ἐνήμερον τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἡγεμονικῆς Κυβερνήσεως τὸν Μητρ. κ. Φώτιον, ὅπως παρακαλέσῃ καὶ λάβῃ ἐγκαίρως τὰς σχετικὰς διαταγὰς τῶν Πατριαρχείων.

Εὐπειθέστατος

Γ. Α. Ἀργυρόπουλος

XVII

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 28 Ἰουνίου 1894 πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα ἀγγέλλοντος αὐτοῖς τὴν μετὰ τῆς ἐφοροδημογεροντίας ληφθεῖσαν ἀπόφασιν περὶ τῆς τηρητέας στάσεώς του ὡς ἀντιπροσώπου τῶν πατριαρχείων πρὸς τὴν Βουλγαρικὴν κυβέρνησιν ἐν μελλούσῃ συζητήσῃ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔγγραφον περὶ τοῦ κανονισμοῦ τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς.

Ἄρθ. 353

«Παναγιώτατε Δέσποτα

Ὅτε πρὸ μηνὸς εὐρισκόμην εἰς Σοφίαν διὰ τὸ ζήτημα τῆς Μ. Βατοκόβου, ὅ ἐπι τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργῶς κ. Γ. Νάτσεβιτς μετέκλιεσεν, ἵνα περιμένω ὀλίγας ἡμέρας διὰ νὰ μελετήσῃ καλῶς τὸ ζήτημα καὶ ἀποφασίσῃ περὶ αὐτοῦ (τὰ αὐτὰ σχεδὸν ἐπανάλαβε καὶ εἰς τὸν μετ' ἐμὲ μεταβάντα παρ' αὐτῷ κ. Ἀ. Μαυρίδην, πρὸς ὃν ἐπίσης ἔδωκεν, ὅπως εἰς ἐμέ, καλὰς ἐλπίδας, ἐζήτησε δὲ πάλιν προθεσμίαν ἡμερῶν τινῶν). Χθὲς δὲ ἔλαβον τὸ ἐν ἀντιγράφῳ ἐσώκλειστον, ἐξ οὗ βλέπει ἡ Ὑ. Θ. Π. τὰ βουλγαρικὰ τεχνάσματα, τὰ ὁποῖα, δυστυχῶς, καταλήγουσι πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸ τετελεσμένον γεγονός. Ἴνα μὴ εὐρεθῶ ἀπροπαράσκευος εἰς τὴν ἀπάντησιν πρὸς τὴν ὑπουργικὴν πρότασιν, ἐὰν ἐγίνετό μοι τοιαύτη ἀπευθείας, ὡς ἀντιπρόσωφ τῶν Πατριαρχείων, χθὲς ἐν ἐκτάκτῳ συνεδριάσει συννεσκέφθην μετὰ τῆς Ἐφοροδημογεροντίας περὶ τοῦ πρακτέου συμ-

πέρασμα δὲ τῆς συσκέψεως ἡμῶν εἶναι τὸ ἐξῆς: ἂν τὸ ὑπουργεῖον ζητήσῃ παρ' ἐμοῦ τὸν διορισμὸν ἐνὸς ἀντιπροσώπου τῶν Πατριαρχείων, ὡς διαλαμβάνει τὸ ἐσώκλειστον, νὰ ζητήσω ἐγὼ παρ' Αὐτοῦ προηγουμένης, ὁποῖόν τι τὸ θέμα τῆς συσκέψεως καὶ ἀποφάσεως τῆς προτεινομένης Ἐπιτροπῆς, καὶ ἂν μὲν τοῦτο ἀποβλέπη εἰς τὸ περὶ κυριαρχίας τῆς Μονῆς ζήτημα, ν' ἀρνηθῶ ρητῶς τὴν παραδοχὴν τῆς ὑπουργικῆς προτάσεως, ὡς μὴ παραδεκτῆς κατ' ἀρχὴν ἀπολύτως ἂν ὅμως ἢ σύσκεψις τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης ἀποβλέπη ἁπλῶς εἰς τὴν εὑρεσιν τρόπου καταλλήλου διὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς Μονῆς εἰς τὸ πρῶην καθεστῶς, τότε νὰ ἀποφασίσω περὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ θ' ἀντιπροσωπεύσῃ τὸ Πατριαρχεῖον. Εἰς τὸ δεύτερον τοῦτο συμπέρασμα ἐφθάσαμεν, λαβόντες ὑπ' ὄψιν τοὺς μεταξὺ τοῦ κ. Νάτσεβιτς καὶ Ἀχιλλέως Μαυρίδου ἀμειφθέντας λόγους, καθ' οὓς ὁ μὲν κ. Νάτσεβιτς εἶπε ν' ἀπομακρύνῃ τὸν Ἀκάκιον καὶ παραλάβῃ προσωρινῶς τὴν διοίκησιν τῆς Μονῆς ἢ Κυβέρνησις δι' ἐνὸς ἀπεσταλμένου Αὐτῆς, ὁ δὲ κ. Ἀ. Μαυρίδης ἀπήντησεν ὅτι τοῦτο εἶναι δυνατὸν, ἂν ὁ ἀπεσταλμένος οὗτος τεθῇ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιβλέψιν τῆς παρὰ τοῦ Πατριαρχείου διορισμένης Ἐπιτροπῆς, ὅλα δὲ ταῦτα αὐτοῦ τεθῇ ὡς ἀρχὴ ἢ ἐπὶ τῆς Μονῆς κυριαρχία τῶν Πατριαρχείων.

Τὴν ἀπόφασιν ἡμῶν ταύτην ἐπιβάλλων εἰς τὴν κρίσιν τῆς Υ. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν ἁγίας καὶ ἱεράς Συνόδου, παρακαλῶ, ὅπως μοι γνωρισθῇ ἐγκαίρως, ἂν ἐγκρίνη ἢ μὴ αὐτήν, ἢ ἂν ἔχη καὶ ὁποίας τροποποιήσεις, διὰ τὰ περαιτέρω διατελῶ κτλ.

Τῆ 28 Ἰουνίου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

XVIII

Ἐγκύκλιος τοῦ καθηρημένου Ἀκακίου καὶ τὸ ἐπ' αὐτῆς ἄρθρον τῆς ἐφημερίδος «Φιλιππούπολις» τῆ 2 Αὐγούστου 1894.

Εἰς πολλὰς ἐπιστολάς αὐτοῦ ὁ Μ. Φιλιππουπόλεως κ. Φώτιος ἐξέφραξε τὴν ἰδέαν, ὅτι οὐδεμίαν δίδει πίστιν εἰς τὰς ἐπὶ λόγφ τιμῆς ὑποσχέσεις τῶν Βουλγάρων ὑπουργῶν, διότι ἄλλα σκέπτονται, ἄλλα ὑπόσχονται καὶ ὅλως ἐναντία τούτων πράττουσιν. Καθ' ἣν στιγμὴν ἢ ἐν Σοφίᾳ κυβέρνησις ἀσμενέστατα ἐπιδεικνύουσα πνεῦμα νομιμότητος καὶ δικαιοσύνης ἀναφορικῶς εἰς τὰ ἐπὶ τῆς Μονῆς Βιτσκόβου ἀπαράγραπτα κυριαρχικά δικαιώματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀνακοινῶν εἰς τὸν Μ. Φιλιππουπόλεως ὅτι ἡ Κυβέρνησις διώρισεν ἐκ μέρους αὐτῆς τὸν κ. Μ. Βαλαβάνωφ ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου τὸ συν-

ταρίσσον τὰς χριστιανικὰς συνειδήσεις θρησκευτικὸν σκάνδαλον, αἴφνης ὁ καθηρημένος καὶ τῆς ἱερωσύνης ἔστερημένος Ἄκακιος ἀπολύει ὡς ἠγούμενος τῆς Μονῆς ἐντύπους ἐγκυκλίους εἰς τοὺς ἀνὰ τὸ Βουλγαρικὸν κράτος δημάρχους, εἰς κατοίκους ἀπαξιασῶν τῶν πόλεων, κωμοπόλεων καὶ χωριῶν δίκην ὑπουργοῦ, πρωθυπουργοῦ, ἡγεμόνος, κυριάρχου καὶ urbe et orbi κηρῦσσει ὅτι ἡ Μονὴ εἶναι πλέον Βουλγαρικὴ, ὅτι εἶναι κτῆμα τοῦ βουλγαρικοῦ Ἔθνους, ὅτι ἀφαιρεῖται ἐκ τῆς δικαιοδοσίας τῶν Γραικῶν Φαναριωτῶν, οἵτινες διήρπαζον αὐτήν, ὅτι ἐφεξῆς θὰ ἀκροῶνται ἐν αὐτῇ οἱ Βούλγαροι τῆς θείας λειτουργίας ἐν τῇ ἐθνικῇ αὐτῶν γλώσσῃ, καὶ παρακαλεῖ πάντας τοὺς κατοίκους τῆς ἡγεμονίας σύμπαν, τὸ βουλγαρικὸν Ἔθνος, ὅπως μεταβῆ ἐν τῇ Μονῇ κατὰ τὴν πανήγυριν τῆς 15 Αὐγούστου, τελεσθησομένην δημοτελέστατα καὶ πανηγυρῶσι τὴν ἡμέραν ταύτην, ἣτις θ' ἀναγραφῆ χρυσοῖς γράμμασιν ἐν τῇ βουλγαρικῇ ἱστορίᾳ ὡς ἡμέρα νίκης ἐθνικῆς! Πρὸς τοῦτοις προσκαλεῖ τοὺς δημάρχους τοῦ Κράτους νὰ ἐκλέξωσιν ἀντιπροσώπους των, οἵτινες διαρκῶς νὰ ὑπερασπίζονται τὰ συμφέροντα τῆς Μονῆς, καὶ νὰ παρασχωσιν ὅσον οἴοντε μείζονα δημοσιότητα εἰς τὴν ἐγκύκλιόν του, τοὺς δὲ βουλγάρους ἱερεῖς διατάσσει ν' ἀναγνώσωσιν αὐτὴν ἐπ' ἐκκλησίας.

Ἀφεύκτως ἔχομεν ἐν Βουλγαρίᾳ δύο Πρωθυπουργούς, ἓνα τὸν κ. Στόϊλωφ καὶ ἕτερον τὸν Ἄκακιον, δύο κυβερνήσεις μίαν ἐν Σοφίᾳ καὶ ἑτέραν ἐν τῇ Μονῇ Βατοκόβου! Ἐνῶ ἡ μία κυβέρνησις λέγει, ὅτι σκέπτεται τίνι τρόπῳ νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα, ἀπολύει ἡ ἄλλη πρὸ τῆς ρινὸς τῆς ἐν Σοφίᾳ ἐν μανιφέστον, δίδει δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ διαταγὰς εἰς δημάρχους καὶ ἱερεῖς καὶ λύει τὰ ζητήματα διὰ μιᾶς μονοκονδυλιάς. Τί κωμῳδία εἶναι αὕτη; τίς ὑπουργός, ποία Ἀρχὴ πολιτικὴ ἢ ἐκκλησιαστικὴ ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Ἄκακιον πάντα ταῦτα; Ἡμεῖς ἐσμὲν ὑπερβέβαιαι ὅτι ἡ ἐν Σοφίᾳ Κυβέρνησις ἀγνοεῖ αὐτά. Τὸ διάγγελμα τοῦ Ἄκακίου εἶναι περιφρόνησις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, εἶναι ὑφαρπαγὴ δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων τῆς διοικητικῆς Ἀρχῆς, φέρει ὅλα τὰ συστατικὰ ἀνυποταξίας, στάσεως, ἀναρχίας, εἶναι κόλαφος κατὰ τῆς παρεΐας τοῦ πρωθυπουργοῦ καταφερόμενος ὑφ' ἑνὸς ψευδοπαπᾶ, ἀποβλήτου, καθηρημένου. Δὲν λύεις σὺ τὸ ζήτημα κ. πρωθυπουργέ, νά, τὸ λύω ἐγώ. Τί θὰ πράξῃ τώρα ἡ κυβέρνησις; θὰ δεχθῆ τὸν κόλαφον; Ἴδου τὸ μανιφέστον τοῦ Ἄκακίου, ὄπερ ἐλάβομεν τὸ Σάββατον ἐκ Στενιμάχου.

Π ρ ὁ σ κ λ η σ ι ς

Πρὸς τοὺς κ. κ. δημάρχους καὶ κατοίκους τοῦ.....

Ἄξιότιμοι Κύριοι,

Εἶναι ὑμῖν γνωστὸν ὅτι ἀπὸ τίνος χρόνου διεφημίζετο ὅτι ἡ Βατο-

κόβφ Μονὴ τῆς Θεοτόκου θὰ γίνῃ βουλγαρική, ἀλλὰ δὲν ἐγνώσκειτο τοῦτο θετικῶς. Σήμερον ἡ Διεύθυνσις τῆς Μονῆς Βατσκόβου μεθ' ὑπερηφανείας ἀνακοινοῖ εἰς σύμπαντα τὸν Βουλγαρικὸν λαόν, ὅτι ὁ προαιώνιος αὐτοῦ πόθος ἐξεπληρώθη καὶ ἡ μονὴ εἶναι πλέον Βουλγαρική. Τούτου ἕνεκεν οἱ ἐν τῇ Μονῇ Πατέρες, ὡς καὶ οἱ διοικοῦντες αὐτὴν ἐνθέρμως παρακαλοῦσιν ὑμᾶς νὰ παράσχητε ὅσον οἴοντε εὐρυτέραν διάδοσιν εἰς τὴν παροῦσαν πρόσκλησιν προτρέποντες τοὺς κατοίκους τοῦ καθ' ὑμᾶς δήμου, ὅπως τιμήσωσι διὰ τῆς παρουσίας αὐτῶν τὴν πανήγυριν τῆς 15ης Αὐγούστου ἔ. ἔ. Ἡ ἐν τῇ Μονῇ πανήγυρις γενήσεται δημοτελεστάτη καὶ κατ' αὐτὴν οἱ προσκυνηταὶ θ' ἀκροασθῶσι τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν εἰς τὴν γλῶσσαν ἡμῶν καὶ οὐχὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ, ὡς μέχρι τοῦδε ἐγένετο. Πρὸς τούτοις δὲν θεωροῦμεν περιττὸν νὰ σᾶς παρακαλέσωμεν, ὅπως ἐκ τοῦ δήμου ὑμῶν ὀρισθῇ καὶ ἐν κατάλληλον πρόσωπον ὡς Ἐπίτροπος, ὅστις νὰ φροντίξῃ διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων τῆς Μονῆς. Ἡ Ἀδελφότης τῶν Πατέρων ἀπὸ καρδίας θὰ δρεῖλῃ εὐχαριστίας εἰς πάντας, ὅσοι ἐπισκεφθῶσιν αὐτὴν τὴν πανήγυριν τῆς 15ης Αὐγούστου 1894. Ἡ ἡμέρα αὕτη θὰ σημειωθῇ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ Βουλγαρικοῦ Ἔθνους.

Ἀνακοινοῦντες ὑμῖν τὰ ἀνωτέρω καλεσθένεθνα πιστεύοντες, ὅτι θὰ πέμψητε ὅσον δυνατὸν περισσότερους προσκυνητάς, οἵτινες θὰ ἐπισκεφθῶσι μίαν νέαν βουλγαρικήν Μονήν, ἣτις μέχρι τοῦδε ἀστόργως διηρπάζετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Φαναριωτῶν. Ἐπὶ τούτοις ἀπὸ τοῦδε ἀποπέμμεν ὑμῖν ἑγκαρδίως εὐχαριστίας διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην πρὸς τὴν Μονήν, ἣς οἱ Πατέρες θέλουσιν πάντοτε μνημονεῦει Ὑμῶν εἰς τὰς προσευχὰς αὐτῶν πρὸς τὸν Ὑψίστον εὐχόμενοι αὐτῷ, ὅπως δωρηθῆται ὑμῖν ζωὴν, υἰγιάν, μακροβιότητα καὶ ἐπιτυχίαν εἰς πάντα τὰ ἔργα ὑμῶν.

Παρακαλοῦνται πάντες οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἱερεῖς ν' ἀναγνώσωσι τὴν παροῦσαν πρόσκλησιν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις.

Ἐν τῇ Μονῇ Βατσκόβου 27 Ἰουλίου 1894.

ὁ ἡγούμενος Ἀκάκιος
ὁ διαχειριστὴς Ἀνθίμος Δημητρώφ.

XIX

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 3 Αὐγούστου 1894 πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα περὶ τῆς ἐγκυκλίου τοῦ καθηρημένου Ἀκακίου προσκαλοῦντος τοὺς δημάρχους τῶν κωμῶν εἰς τὴν μονὴν κατὰ τὴν πανήγυριν τῆς τῆ 15ῃ Αὐγούστου.

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Χθὲς ἐδημοσίευσεν ἡ ἐφημερὶς «Φιλιπούπολις» ἐν μεταφράσει, ἐγ-

κύκλιον τοῦ καθηρημένου Ἀκακίου, ὅστις προσκαλεῖ δι' αὐτῆς τοὺς δη-
μάρχους τῶν Βουλγαρικῶν χωρίων νὰ προσέλθωσι μετὰ τῶν συγχωριτῶν
αὐτῶν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πανηγύρεως τῇ 15ῃ Αὐγούστου εἰς τὴν
Μονὴν τοῦ Βατσκόβου. Σήμερον δ' ἐν ἐκτάκτῳ συνεδριάσει συνετάχθη
καὶ αὖριον ἀποστέλλεται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργεῖον
ἔγγραφον, δι' οὗ παρακαλοῦμεν τὴν Κυβέρνησιν οὐ μόνον τὸν Ἀκάκιον
ν' ἀπομακρύνῃ τῆς Μονῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν πανήγυριν αὐτὴν νὰ ἐμποδίσῃ
πρὸς ἀποφυγὴν σκανδάλων. Ἐπισυνάπτω ὡδε τὸ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον
πρωτόγραφον καὶ τὸ περιέχον τὴν ἐγκύκλιον φύλλον τῆς «Φιλιππουπό-
λεως» πρὸς γνῶσιν τῆς Υ. Θ. Π. κτλ.

Τῇ 3 Αὐγούστου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XX

Αἴτησις Φωτίου ἀπὸ 4 Αὐγούστου 1894 πρὸς
τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐκκλησιαστικῶν πρὸς ἐπί-
σπευσιν τῆς λύσεως τῶν ἐκκρεμοῦς ζητήματος
τῆς μονῆς.

Πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτ.

Ἀρθ. 375

κ. Ὑπουργέ,

Ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἀπὸ 27 Ἰουλίου ἐπιστολήν μου, δι' ἧς, ἐπὶ
τῇ βάσει τῆς γενομένης μοι προφορικῶς ἀνακοινώσεως τοῦ κ. Πρωθυ-
πουργοῦ, παρεκάλεον ὑμᾶς, ὅπως μοι ἀνακοινώσητε τὴν σχετικὴν ἀπό-
φασιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ οὕτως ἐπισπευθῆ ἡ λύσις τοῦ, ὡς μὴ ὄφειλεν,
ἐκκρεμοῦς εἰς τὸν ἐκκρεμοῦς ζητήματος τῆς Μονῆς Βατσκόβου, λαμβάνω τὴν τιμὴν
νὰ ἐπαναλάβω καὶ πάλιν τὴν παράκλησίν μου περὶ ἐπισπεύσεως, τοσοῦ-
τον μᾶλλον, ὅσον ὁ καθηρημένος Ἀκάκιος προβαίνει εἰς παράτολμα
μέτρα πανηγυρικοῦ ἑορτασμοῦ μεγάλης ἑορτῆς τῆς Μονῆς κατὰ τὴν 15ῃν
Αὐγούστου ἱσταμένου, δυνάμενα νὰ ἔχωσι δυσάρεστους συνεπειάς. Ἐκ
τῆς ἐπισυνημμένης ἐντύπου ἐγκυκλίου τοῦ Ἀκακίου μετ' ἀπορίας βλέ-
πομεν, ὅτι οὗτος διακηρῦσσει εἰδήσεις ἀντικρως ἀντιστρατευομένας εἰς
τάς ἀποφάσεις τῆς Κυβερνήσεως, ἃς ἀνεκοίνωσεν ἡμῖν ὁ Πρωθυπουργός.
Κολακεύομαι νὰ πιστεύω κ. Ὑπουργέ, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ
τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐν τῇ προσκλήσει τοῦ Ἀκακίου καὶ ὅτι ὄχι μόνον
θ' ἀπομακρύνῃ αὐτὸν τῆς Μονῆς πρὸ τῆς ἑορτῆς, ἀλλὰ καὶ θὰ διατάξῃ
τὸ κλείσιμον αὐτῆς κατὰ τὴν ἑορτὴν πρὸς ἀποφυγὴν σκανδάλου.

Ἐκ τῶν προτέρων ἐκφράζων τὰς εὐχαριστίας διὰ τὰς ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ δικαίας καὶ νομίμους ἀποφίσεις, αἷ, πέπεισμαι, ὅτι θὰ λάβῃ ἡ σεβαστὴ ἡγεμονικὴ κυβέρνησις, διατελῶ κτ.

Τῆ 4 Αὐγούστου 1894

† Ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XXI

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 10 Αὐγούστου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα αἰτουμένου πληροφορίας περὶ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐγένετο σταυροπηγιακὴ πρὸς διαφώτισιν τοῦ Ἑλληνοσυναιετώσαντος ἀντιπροσώπου ἐν τῇ διμελεῖ ἐπιτροπείᾳ πρὸς διακανόνισιν τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς.

Ἄρθ. 376

«Παναγ. Δέσποτα,

Χθὲς περὶ τὸ μεσονύκτιον ἔλαβον τηλεγράφημα δι' οὗ Ἡ Υ. Θ. Π. διέτασέ μοι, ἵν' ἀμέσως ἀπαντήσω εἰς τὸ ἀπὸ α' Αὐγούστου γράμμα της. Δὲν γνωρίζω Π. Δ. τί ἐννοεῖ τὸ τηλεγράφημα τοῦτο, ἀφοῦ ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐκείνῃ οὐδὲν ὑπέγραψε τὸ γράμμα ἀμέσως ἀπαντήσεως, καθόσον ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἀπλῶς ἐδηλοῦτο ὅτι ἀναγνωσθέντος συνοδικῶς τοῦ γραμματός μου ἀπὸ κγ'. Ἰουλίου, ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἡ αἰτήσις μου, ὅπως δοθῇ ἡμῖν πληρεξουσιότης πρὸς διακανόνισιν τῶν ἀφορώντων τὴν Μονὴν Βατοσκόβου διὰ τῆς συστάσεως διμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἣν συνιστᾷ ἡ κυβέρνησις ἡμῖν, καὶ ἐξαιτεῖται, ἵνα διορίσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ ἐν ἐκ τῶν δύο τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης μελῶν». Ὅθεν παρακαλῶ, ὅπως μὲ διαφωτίσῃ ἡ Υ. Θ. Π. περὶ τούτου, πρὸς δὲ καὶ ὅπως ἐπιστρέψῃ μοι τὸ πρὸ τινων ἑβδομάδων ἀποσταλὲν Αὐτῇ παρ' ἐμοῦ ἀντίγραφον τοῦ δῆθεν Τυπικοῦ τῆς Μονῆς, διότι ἐδανείσθην αὐτὸ παρὰ τινος δι' ὀλίγας μόνον ἡμέρας. Πρὸς τούτοις παρακαλῶ, ὅπως μοι σταλῶσι πληροφορίαι τινὲς περὶ τοῦ πότε ἡ Μονὴ ἐγένετο Σταυροπηγιακὴ, καὶ τίνες οἱ θεσμοὶ οἱ τὰς τοιαύτας μονὰς διέποντες καὶ εἴτι ἕτερον ὑπάρχει πρὸς ταῦτα σχετικὸν πρὸς ὁδηγίαν τοῦ ἡμετέρου ἐν τῇ διμελεῖ Ἐπιτροπῇ κ. Α. Μαυρίδου μέλους, καθόσον ὁ κ. Μ. Βαλαβάνωφ κατέρχεται εἰς τὴν συζήτησιν παρεσκευασμένος, ἐν ᾧ ὁ ἡμέτερος ἀγνοεῖ πολλὰ τῶν ἀφορώντων τοιαῦτα ζητήματα. Παρακαλῶ, ὅπως ἔχω ἀπάντησιν ὅσον τάχος, εἰ δυνατόν, αὐριον διατελῶ

Τῆ 10 Αὐγούστου 1894

† Ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

XXII

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 13 Αὐγούστου 1894

πρὸς τὰ πατριαρχεῖα ἀνακοινοῦντος αὐτοῖς τὰ τῆς πρώτης συζητήσεως τῆς πρὸς διακανονισμὸν τοῦ ζητήματος τῆς Μονῆς ὀρισθείσης ἐπιτροπείας.

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Καθὰ χθὲς ἔγραψα τῇ Υ. Θ. Π. ὅτι σήμερον ἔμελλεν, ἵνα συνέλθῃ ἡ διμελὴς Ἐπιτροπὴ περὶ τοῦ ζητήματος τῆς Μονῆς Βατοκίβου, πράγματι συνῆλθεν ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ πληρεξουσίου τῆς Κυβερνήσεως κ. Μ. Βαλαβάνωφ. Κατ' αἴτησιν δὲ τούτου ὁ ἡμέτερος πληρεξούσιος κ. Α. Μαυρίδης ἐξέθετο αὐτῷ ἱστορικῶς τὰ λοβόντα χώραν ἀπὸ τῆς καταλήψεως τῆς Μονῆς παρὰ τοῦ Ἀκακίου καὶ τοῦ Ἀνθίμου καὶ περὶ τοῦ ποιοῦ καὶ τῆς διαγωγῆς ἀμφοτέρων τούτων τῶν προδοτῶν καὶ πῶς ὁ καθαιρεθεὶς Ἀκάκιος, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Πατριαρχικοῦ περὶ τῆς καθαιρέσεως αὐτοῦ Γράμματος, μεταμεληθεὶς, ἐζήτησε ταπεινῶς παρ' ἐμοῦ ἵνα μεσιτεύσω καὶ συγχωρηθῇ παρὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ πῶς οἱ κυβερνητικοὶ ἔν τε Φιλιππουπόλει καὶ Στενιμάχῳ ὑπάλληλοι καὶ ἄλλοι συμπεφεροδῶνται Βούλγαροι παρεπίσαν τὸν Ἀκάκιον ἵνα «ὡς κύνων ἐπιστρέψῃ ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα». Ὁ κ. Μ. Βαλαβάνωφ εὐδαιμονοῦν, ὡς τοῦλάχιστον προσεποιήθη, ἄγνοιαν ὄλων τούτων, καὶ ἐζήτησε τὴν πρὸς με ἀναφορὰν, δι' ἧς ὁ Ἀκάκιος ἐζήτηε ἔλεος. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐζήτησεν, ὅπως ἀμφότεροι μεταβῶσιν εἰς τὴν Μονὴν καὶ ἐξετάσωσι τοὺς Ἀδελφούς, ἐὰν ἀπαραιτήτως καὶ αὐτοβούλως ὑπέγραψαν τὴν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν γνωστὴν ἀναφορὰν, ἢ διὰ τῆς βίας καὶ πλάνης καὶ ἐν ἀγνοίᾳ ἐνὸς αὐτοῦ, ὅστις διεμαρτυρήθη, ὡς ἔγραψεν ὁ Μητροπολίτης πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Εἰς τὴν πρότασιν ταύτην ἀντέταξεν ὁ κ. Α. Μαυρίδης ἀπόλυτον ἄρνησιν, διότι τὸ τοιοῦτον θίγει τὸ ζήτημα τῆς κυριαρχίας, ὅπερ κατ' ἀρχὴν, ἥτις ἐκατέρωθεν ἐγένετο παραδεκτὴ, καὶ ἐκτὸς πάσης συζητήσεως. Ἐπειδὴ δὲ ὁ κ. Βαλαβάνωφ ἐπέμενεν ἵνα ἐξετασθῶσιν οἱ Ἀδελφοί, ὁ κ. Α. Μαυρίδης παρεδέχθη νὰ ἐξετασθῶσιν οὗτοι ἀναφορικῶς μόνον τῶν παραπόνων, ἅτινα εἶχον, δικαίως καὶ ἀδίκως, κατὰ τοῦ κανονικοῦ αὐτῶν ἡγουμένου κ. Μακαρίου, ὅπερ ἐπὶ τέλους παρεδέχθη καὶ ὁ κ. Βαλαβάνωφ, καὶ ὅπερ γνήσεται μετὰ τὴν πανήγυριν, ἥτις ἐφέτος προμηνύεται ἔκτακτος.

Μεθ' ὅσα ὅμως καὶ ἂν εἶπόν μοι οἱ κ. Ὑπουργοί, καὶ μεθ' ὅσα λέγει ὁ κ. Βαλαβάνωφ περὶ τῶν διαθέσεων τῆς Κυβερνήσεως, κρίνων ἐγὼ ἐκ τοῦ πλησίον τὰ πράγματα γίνομαι μάντις κακῶν, καὶ παρακαλῶ θερμῶς τὸ ἐθνικὸν ἡμῶν Κέντρον, ὅπως ἐνεργήσῃ ἀρμοδίως καὶ ἐπιστραφῇ ἡμῖν ἢ ἐν λόγῳ ἀρπαγεῖσα Μονή, διότι ὡς πείθω ἑμαυτὸν Π. Δ. ὅλαι αἱ ἐνεργεῖαι τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως, καὶ αἱ πομπώδεις αὐτῆς ὑποσχέσεις

γίνονται πρὸς τὸ θεαθῆναι καὶ ὅπως αὐτὴ κερδίξῃ καιρὸν καὶ οὐδὲν πλέον.
Ταῦτα διὰ σήμερον διατελῶ δὲ κτλ.

Τῆ 13 Αὐγούστου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XXIII

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 19 Αὐγούστου 1894
πρὸς τὰ πατριαρχεῖα αἰτουμένου τηλεγραφικὴν ἀπάντησιν περὶ παραδοχῆς ἢ μὴ τῆς προτάσεως τῆς Βουλγαρικῆς κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν χαρακτῆρα τῆς ὀρισθείσης διμελοῦς ἔπιτροπείας περὶ τοῦ διακανονισμοῦ τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς.

*Αριθ. 380

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἐκ τῆς περικλείστου ὧδε ἐκθέσεως τοῦ κ. Α. Μαυρίδου θέλει ἴδει ἢ Υ. Θ. Π. εἰς τί σημεῖον εὐρίσκονται τὰ τῆς διμελοῦς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸ ζήτημα τῆς Μ. Βατοκόβου. Σήμερον δὲ ἦλθεν εἰς τὴν Μητρόπολιν μου ὁ κ. Μ. Βαλαβάνωφ, ἀφοῦ προηγουμένως ἔλαβε συνέντευξιν μετὰ τοῦ κ. Α. Μαυρίδου, καὶ μετὰ παρακάλου ἐπαύριον εἰς τὸν ἡμέτερον πληρεξούσιον νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς ὁδηγίας, αἷ χθὲς εἶχεν ἐκ Σοφίας, τ. ἔ. νὰ θεωρηθῇ ἢ διμελῆς ἔπιτροπὴ ὡς ἀνακριτικὴ (commission d'enquête) καὶ ὡς τοιαύτη, μεταβάσῃ ἐπὶ τόπον, ἐξετάσῃ τὶνα τὰ δικαιώματα καὶ τίνες οἱ τῆς Μονῆς διέποντες Κανονισμοὶ (Τυπικόν), καθόσον, εἶπεν, ὁ κ. Α. Μαυρίδης φοβεῖται μὴ διὰ τοῦ τοιοῦτου διαβήματος τῆς Ἐπιτροπῆς θυγῇ ἢ ἐπὶ τῆς Μονῆς κυριαρχία τῶν Πατριαρχείων, ἥτις εἶνε ἐκτὸς πάσης συζητήσεως, προσέθηκε δὲ ὅτι ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις ἐπιμένει εἰς τοῦτο, ἵνα διὰ τῆς ἐξετάσεως ταύτης φημῶσι τὰ στόματα τῶν ἀντιπολιτευομένων, οἵτινες ἐξ ἄπαντος, τὴν εἰς τὸ πρῶτον καθεστῶς τῆς Μονῆς ἐπάνοδον θὰ χαρακτηρίσωσιν ὡς προδοσίαν κατὰ τοῦ βουλγαρικοῦ ἔθνους. Δίδει δὲ ὁ κ. Μ. Βαλαβάνωφ τόσας ἐλπίδας καὶ τόσας ὑποσχέσεις περὶ εὐνοικῆς ὑπὲρ τῶν Πατριαρχείων λύσεως τοῦ ζητήματος, ὥστε καὶ ἐγὼ αὐτός, ὁ ἐκ τῶν περιστάσεων καὶ τῆς σκληρᾶς πείρας ἐνταῦθα καταστάς λίαν ἀπαισιόδοξος, ἤροχισα νὰ κλονῶμαι καὶ νὰ πιστεύω, ὅτι ἐν τοῖς λεγομένοις αὐτοῦ ἴσως ὑπάρχει καὶ δόσις ἀληθείας. Περιμένω ἀπάντησιν ὅσον τάχος τηλεγραφικῶς διὰ τοῦ Ναί, ἂν παραδεχθῇ τὸ Πατριαρχεῖον τὴν πρότασιν τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως, διὰ τοῦ Οὐχί, ἐὰν ἀπορρίψῃ αὐτήν, διότι ὁ κ. Βαλαβάνωφ, λέγει, ὅτι, χάριν ἡμῶν, ἀναβάλλει μέχρι τῆς προσεχοῦς Τρίτης τὴν ἀναχώρησίν του. Ταῦτα διὰ σήμερον, διατελῶ κτ.

Τῆ 19 Αὐγούστου 1894

† Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XXIV

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 23 Αὐγούστου 1894
πρὸς τὰ πατριαρχεῖα ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέ-
σεως.

Ἄρθ. 381

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Εἰς τὰς 19 τοῦ παρόντος ἔγραψα τῇ Υ. Θ. Π. εἰς ποῖον σημεῖον εὐρίσκειτο μέχρι τότε τὸ τῆς Μονῆς Βατοκόβου ζήτημα, εἶχον δ' ἐν τῇ ἐπιστολῇ μου ἐκείνῃ περὶ κλειστον τὴν Ἐκθεσιν τοῦ ἡμετέρου ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ πληρεξουσίου κ. Α. Μανρίδου, καὶ παρεκάλεον, ὅπως ἔχω ἀπάντησιν ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον, καθόσον ὁ τῆς Κυβερνήσεως πληρεξούσιος κ. Μ. Βαλαβάνωφ ἐβιάζετο νὰ περατώσῃ τὴν ἀποστολὴν του μεταβαίνων εἰς τὴν Μονήν. Ἐπειδὴ δὲ μέχρι σήμερον οὐδεμία τοιαύτη ἀπάντησις ἦλθεν, ὁ κ. Βαλαβάνωφ ἠναγκάσθη νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Μονήν μόνος, παρεκάλεσε δὲ τὸν ἡμέτερον πληρεξούσιον, ὅπως μεταβῇ καὶ αὐτὸς ἐκεῖ, ἐὰν λάβῃ τὴν πρὸς τοῦτο ἄδεια τῶν Πατριαρχείων.

Παρακαλῶν θερμῶς ὅπως ἔχω ὅσον τάχος ὁδηγίας, διατελῶ κτ.

Τῇ 23 Αὐγούστου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος.

XXV

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 26 Αὐγούστου 1894
πρὸς τὰ πατριαρχεῖα ἀγγέλλοντος ὅτι ἐλ-
λείψει ἀπαντήσεως ὁ Βούλγαρος ἐπίτροπος
μετέβη μόνος εἰς τὴν μονὴν πρὸς ἐξέτασιν
τοῦ ζητήματος.

Ἄρθ. 382.

«Παναγιώτατε Δέσποτα

Εἰς τὰς 19 φθίνοντος ἔπεμψα ἐπιστολὴν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα μετ' ἐκθέσεως ἐν ἧ ὁ κ. Α. Μανρίδης ἐξετίθει τὰ κατὰ τὸ ζήτημα τῆς Μονῆς Βατοκόβου καὶ ἐζήτητον ὁδηγίας. Πλὴν ἀτυχῶς, μέχρι σήμερον οὐδεμίαν ἔλαβον ἀπάντησιν, ἔνεκα δὲ τῆς βραδύτητος ταύτης ὁ κ. Βαλαβάνωφ μετέβη μόνος εἰς τὴν Μονήν καὶ πολὺ φοβοῦμαι μήπως πάλιν εὐρεθῶμεν ἐνώπιον τετελεσμένου γεγονότος, δικαιολογουμένης τῆς Β. Κυβερνήσεως ὅτι, διήθεν, δὲν ἠθελήσαμεν νὰ εὐκολύνωμεν διὰ τῆς ἐπιτροπῆς τὸ ἔργον. Παρακαλῶ νὰ ἔχω ἀπάντησιν ὅσον τάχος.

Τῇ 26 Αὐγούστου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος.

XXVI

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 28 Αὐγούστου 1894
πρὸς τὰ πατριαρχεῖα ἐπὶ τῇ παρεχομένῃ ὑπ'
αὐτῶν ἀδείᾳ πρὸς συμμετοχὴν καὶ τοῦ Ἑλλη-
νος ἐπιτρόπου τῆς ἐπὶ τόπου ἐξετάσεως τοῦ
ζητήματος τῆς μονῆς.

Ἄρθ. 383.

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Χθὲς ἔλαβον τὸ ἀπὸ 23 φθίνοντος Γράμμα, δι' οὗ ἡ Υ. Θ. Π. ἐδή-
λου μοι ὅτι διαγνώμη τῆς ἱερᾶς Συνόδου ὁ ἡμέτερος ἀντιπρόσωπος δύ-
ναται μετασεῖν τῆς ἐρεύνης πρὸς ἐξακριβωσιν τῆς γνησιότητος καὶ τοῦ
ἀπαρabiάστου τῶν ἐν τῇ ἀναφορᾷ ὑπογραφῶν. Πλήν, ὡς ἔγραψον ἐν τῇ
τελευταίᾳ ἐπιστολῇ μου, τῇ 26ῃ, ὁ κ. Βαλαβάνωφ, βεβαίως ἐπιθυμῶν νὰ περα-
τώσῃ τὴν ἀνατεθεισάν αὐτῷ ἐντολήν, μετέβη ἀπὸ τῆς παρελθούσης Δευ-
τέρας εἰς τὴν Μονὴν, ἐνθα ὡς φαίνεται, ἐτελείωσεν τὰς ἐρένας του, κα-
θόσον ἀπὸ δύο ἡδὴ ἡμερῶν κατήλθε καὶ διαμένει εἰς Στενίμαχον, ὅπου
ἴσως προβῇ καὶ εἰς ἄλλας ἐρένας ἐναντὶ τῆς Μονῆς προσώπων. Ὅπως
ποτ' ἂν ἦ, ἢ μὴ ἔγκαιρος λήψις τῆς Πατριαρχικῆς ἀπαντήσεως ἴσως
στραφῇ πρὸς ὄφελος ἡμῶν κατὰ τι, ἐπειδὴ ἡ Β. Κυβέρνησις, ἐὰν ἔχη κα-
κοὺς σκοποὺς, καὶ περὶ τούτου ἤκιστα ἀμφιβάλλομεν, θὰ ἐνεργήσῃ του-
λάχιστον μονομερῶς καὶ ἀνθαράκως, καὶ δὲν θὰ ἔχη λόγους πρὸς δικαιο-
λογίαν τῆς, ὅτι ἐν τῇ ἀνακρίσει ἐυρίσκετο καὶ ὁ πατριαρχικὸς Ἀντιπρόσω-
πος, ἀφοῦ μάλιστα, κατ' ἀνωτέραν, βεβαίως, ἐμπνευσιν, τὸ εἰσόδημα τῆς
πανηγύρεως τῆς 15 Αὐγούστου, ἀνερχόμενον εἰς ἑπτὰ χιλιάδας φράγκων
διανεμήθη τοῖς μοναχοῖς καὶ λοιποῖς ἐν τῇ Μονῇ ἐκάστῳ ἀναλόγως· ὁ
ἀναγνώσκων νοεῖται. Ἴσως αὔριον ἐπιστρέψῃ ὁ κ. Βαλαβάνωφ ἐκ Στενι-
μάχου, ὅτε θὰ μάθωμεν τὰ λαβόντα χώραν ἐν τῇ Μονῇ κατὰ τὴν ἐκεῖ δια-
μονήν του, καὶ ὅποιαν τινὰ ἰδέαν ἐσχημάτισε περὶ τοῦ ζητήματος, ὅτε θὰ
γράψω τὰ καθέκαστα τῇ Υ. Θ. Π. ἢ διατελῶ κτ.

Τῇ 28 Αὐγούστου 1894

† ὁ Φιλίππουπόλεως Φώτιος»

XXVII

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 29 Αὐγούστου 1894
πρὸς τὰ πατριαρχεῖα ἀγγέλλοντος τὴν ἐπιστρο-
φήν ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Βουλγάρου ἐπιτρόπου

καὶ τὴν λῆξιν τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ κλίνοντος
μᾶλλον πρὸς τοὺς ἄρπαγας.

Ἄρθ. 387 «Παναγιώτατε Δέσποτα,

Σήμερον πρωτὶ ἦλθεν εἰς τὴν Μητροπόλιν μου ἐπιστρέφων ἐκ Στενιμάχου ὁ κ. Μ. Βαλαβάνωφ πρὸς ἀποχαιρετισμόν μου, ὡς μέλλον ν' ἀναχωρήσῃ αὔριον εἰς Σοφίαν. Ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ φαίνεται ὅτι κλίνει ὑπὲρ τῶν ἀρπάγων, καὶ τὴν κατάστασιν τῆς Μονῆς θὰ παραστήσῃ ὡς τοιαύτην, ὥστε ἡ Β. Κυβέρνησις νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα μεροληπτικῶς, καθόσον πολλάκις ἐπανέλαβε τὴν λέξιν Τυπικόν. Κατὰ τὴν τήν ὥραν τῆς μετὰ τοῦ κ. Μ. Βαλαβάνωφ συνδιαλέξεώς μου ἦλθε καὶ ὁ εἰς τῶν μετ' ἐμοῦ ἐφόρων τῆς Μονῆς κ. Σ. Ἀντωνιάδης, ἰατρός, ὅστις ἐπανέλαβε σχεδὸν αὐτολεξεί, ὅσα ἐγώ, πρὸ τῆς ἐλεύσεώς του εἶπον εἰς τὸν Βαλαβάνωφ διὰ τὸ Τυπικόν, παραστήσας καὶ οὗτος αὐτὸ ὡς μὴ ὑπάρχον καὶ μηδεμίαν ἔχον ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος ἰσχύν, καὶ ἂν ἔτι ὑποτεθῇ ὅτι ἦτο γνήσιον ἔργον τοῦ Κτίτορος τῆς Μονῆς, διότι δὲν δικαιολογεῖ τὴν ἀρπαγὴν, οὔτε τὴν μεταβίβασιν αὐτῆς ἀπὸ μιᾶς εἰς ἑτέραν πνευματικὴν κυριαρχίαν παρὰ τῶν ἐν αὐτῇ Μοναχῶν, οὔτινες οὐδεμίαν ἐξουσίαν ἔχουσι καὶ μάλιστα ἐπὶ ἰδρυμάτων ἀπ' αἰῶνων δέκα ἀνεγνωρισμένου ὡς πατριαρχικοῦ. Μετὰ πολλὰ ἐκατέρωθεν ἀπῆλθεν ὁ κ. Μ. Βαλαβάνωφ, ἀποφεύγων πάντοτε μετὰ τευχῆς νὰ εἰπῇ ἡμῖν τὰς ἐντυπώσεις καὶ σκέψεις του ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Ταῦτα ἐν βίᾳ διατελῶ δὲ κτ.

Τῇ 29 Αὐγούστου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

Καταφαίνεται ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐπιστολῆς τοῦ Μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως ὅτι πατριαρχικὸς ἀντιπρόσωπος κ. Α. Μαυρίδης, ὡς μὴ ἐγκαίρως λαβὼν τὰς ζητηθείσας παρὰ τῶν Πατριαρχείων ὁδηγίας, δὲν μετέβη εἰς τὴν Μονὴν μετὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως κ. Μ. Βαλαβάνωφ ὅστις, μεταβὰς εἰς αὐτὴν ἐνήργησε μονομερῶς. Ἐπειδὴ δὲ ὡς ἐκ τούτου ἡ διμελὴς Ἐπιτροπὴ διελύθη, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διὰ τοῦ ἀπὸ 13 Σεπτεμβρίου 1894 ἐζήτησε τὴν προστασίαν τῆς ἐπικυριάχου τῆς Βουλγαρικῆς Ἡγεμονίας Ἀρχῆς, ὅπως ἐπανέλθῃ ἡ Μονὴ εἰς τὸ πρόφην καθεστῶς.

XXVIII

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 18 Νοεμβρίου 1894 πρὸς τὸν τοποτηρητὴν τῶν πατριαρχείων περὶ τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς.

Ἄριθ. 482

«Τῷ Σεβασμιωτάτῳ Τοποτηρητῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἀγίῳ
Προῦσης κυρίῳ Ναθαναήλ.

Σεβασμιώτατε,

Μετὰ τὰς ἐγκαρδίας προσρήσεις καὶ εἰλικρινῇ μου συγχαρητήρια ἐπὶ
τῷ ἐλαξίῳ διορισμῷ τῆς ἡμετέρας ἀγαπητῆς Σεβασμιότητος εἰς τὴν περι-
βλεπτον θέσιν Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου δρώττομαι τῆς εὐ-
καιρίας ὅπως ἐκθέσω Αὐτῇ τινὰ σχετιζόμενα πρὸς τὸ ἀτυχὲς ζήτημα τῆς
ἀρπαγείσης ἱερᾶς Πατριαρχικῆς Μονῆς τοῦ Βατοκόβου παρὰ τῶν Βουλ-
γάρων. Μετὰ τὰ προηγούμενα ἡμῶν διαβήματα παρὰ τῇ Βουλγαρικῇ Κυ-
βερνήσει ὅπως διατάξῃ καὶ ἐπιστραφῇ ἡμῖν ἢ παρὰ τοῦ καθηρημένου
Ἀκακίου ἀρπαγεῖσα αὕτη Μονὴ ἐζήτησα καὶ ἔτυχον σήμερον ἀκοάσεως
παρὰ τοῦ ἡγεμόνος ἢ Α. Β. ὑψηλότης μεθ' ὅσα καὶ ἂν εἶπον Αὐτῇ καὶ
ἐπεκαλεσάμην τὴν μεσολάβησίν Της δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ οὐδεμίαν ὑπο-
χρέωσιν ἀπέναντί μου, καθόσον, ὡς μοι εἶπε, τὸ ζήτημα τοῦτο ἐλεύκανε
τὴν κεφαλὴν του καὶ ἐξέθηκεν Αὐτὸν εἰς τὸ δεῖν ἀπέναντι τῶν Βουλγάρων,
οἵτινες Τὸν κατηγοροῦσιν ὡς ἄγαν φιλέλληνα. Ἐπεὶ δὲ ὅμως ἐγὼ ἐπέμενον
εἰς τὴν παράκλησίν μου, ὁ ἡγεμὼν εἶπεν ὅτι τὸ μόνον ὅπερ δυνάμεθα νὰ
πράξωμεν εἰς τὴν προκειμένην περιστασίαν εἶνε νὰ παρακαλέσωμεν τὴν
αὐτοκρατορικὴν κυβένησιν νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τῆς ἡγεμονικῆς
ἀπ' εὐθείας, διότι Αὐτὸς ἀδυνατεῖ νὰ μεταβάλῃ τὰς πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν
Πατριαρχεῖον δυσμενεῖς διαθέσεις τῶν πολιτενομένων Βουλγάρων. Ταῦ-
τα κτ.

Τῇ 18 Νοεμβρίου 1894

† Φιλίππουπόλεως Φώτιος»

XXIX

Ἀνταπόκρισις ἐκ Στενιμάχου καταχωρι-
σθεῖσα ἐν τῷ φύλλῳ τῆς ἐφημερίδος «Φιλίπ-
πούπολις» τῆς 20 Δεκεμβρίου 1894 ὑπ' ἀρ.
1948 καὶ ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἐφημερίδος «Μη-
νύτορος τοῦ Αἴμου» τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας
περὶ τῆς κατὰ τοῦ μετοχίου τῆς μονῆς ἐν
Στενιμάχῳ ἐπιθέσεως καὶ καταλήψεως αὐτοῦ
ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ τῆς ἐκείθεν ἐκδιώ-
ξεως τοῦ πατριαρχικοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς
Μακαρίου. Ἀπεστάλησαν ἀμφότερα εἰς τὸν
τοποτηρητὴν τῶν πατριαρχείων ὑπὸ τοῦ Φω-
τίου τῇ 21 Δεκεμβρίου 1894.

Θρακικὰ Γ.

7

Ἀξιότιμε κ. Συντάκτα τῆς ἑφημερίδος ἢ «Φιλιπούπολις»

Παρακαλεῖσθε ὅπως εὐαρεστούμενοι δημοσιεύσητε τὰ κατωτέρω ἐν προσεχεῖ φύλλῳ τῆς ἑριτίμου ὑμῶν ἑφημερίδος.

Στενίμαχος 15 Δεκεμβρίου 1894, ὥρα 9 μ. μ. εἰρωπαῖστί.

Ἐπὶ μιᾷ ἀκριβῶς ὥρας πυκνὸς πυροβολισμὸς περὶ τὸ ἐνταῦθα μετόχιον. . . . ἀνεστάτωσε κυριολεκτικῶς τὴν πόλιν μας, ἥτις, ὡς μὴ ὄφειλε, χάρις εἰς τὴν ἀκαταλόγιστον καὶ ἀκατονόμαστον πλέον ἀνοχὴν τῶν ἐνταῦθα Ἀρχῶν, ἐπέπρωτο συνεχῶς νὰ ὑφίσταται τὰς βανδαλικωτέρας τῶν πράξεων, ὡς κατωτέρω θέλω διηγηθῆ, παρὰ τῆς ἔλεεινῆς καὶ οὐδὲν ἱερὸν οὔτε ὄσιον ἐχούσης κακούργου σπείρας τῆς περὶ τὸν πρόφην Δικαῖον Ἀνθίμου, ἥτις ἐπαιρομένη ἐπὶ τοῖς κατορθώμασιν αὐτῆς βλακοπονήτως κορδακίζεται χαιρεκάκως, ὡς χορεία ἀγγέλων τῆς κολάσεως, ἐν μέσῳ πληθυσμοῦ 15.000 ψυχῶν, ἐπισείουσα φοβερὸν τὸ φάσμα φρικτῆς τῆς ἐκδικήσεως εἰς τοὺς τολμῶντας νὰ ἐκφρασθῶσιν ἐλευθέρως περὶ τοῦ φλέγοντος Μοναστηριακοῦ ζητήματος, καθόσον ἀναθάρσει βεβαίως ἐκ τῆς διαιωνίσεως αὐτοῦ, ἧς εὐεξήγητος ἀποβαίνει ὁ κρύφιος σκοπὸς καὶ εἰς τοὺς μᾶλλον ἀφελεῖς

Διὰ πολλοστὴν φορὰν ἢ ἐν λόγῳ βδελυρὰ σπεῖρα πρὸ μιᾷ ὥρας 8 μ. μ. ἐπετέθη βανδαλικώτατα κατὰ τοῦ ἡγομένου τῆς Μονῆς Βατοκίβου κ. Μακαρίου, διαμένοντος ὡς γνωστὸν ἐν τῷ ἐνταῦθα Μετοχίῳ, σκοποῦσα ἐννοεῖται καὶ πάλιν εἰς θολὰ νὰ ἀπέυση ὕδατα, ὅπερ ἄλλως οὐδόλως δύσκολον ὑπάρχει ἡμέραν τινὰ νὰ ἐπιτευχθῆ. . . . ἀφοῦ συναρωγὸς καὶ συναντιλήπτορας ἔχει αὕτη συστηματικῶς, καθόσον ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν καταδήλον ἐκάστοτε γίνεται, μέλη τινὰ τῆς τε στρατιωτικῆς καὶ διοικητικῆς ἐνταῦθα Ἀρχῆς, ἅτινα ἐν τῷ διακρίνοντι αὐτὰ βλακῶδει φανατισμῷ ἔσπευσαν καὶ νῦν, ὡς καὶ ἄλλοτε πολλάκις, ἐκστομίζοντα τὰς χειροτέρας τῶν ὑβρεων κατὰ παντός. Ἐπὶ τῷ ἀκούσματι συνεχῶν πυροβολισμῶν νομίσαντες, φυσικώτατα, ὅτι πυρκαϊά που συμβαίνει, ἐξήρχοντο ἐντρομοὶ ἐκ τῶν οἰκιῶν αὐτῶν καὶ συνεκεντροῦντο περὶ τὸ μετόχιον, ὁπόθεν ἠκούοντο οἱ ἀλλεπάλληλοι πυροβολισμοί. . . .

Εἶναι ἀπερίγραπτος ἡ συγκίνησις καὶ ἡ δικαία ἀγανάκτησις τῆς καθ' ἡμᾶς ὁμογενοῦς Κοινότητος. Ζῶμεν, ἄρα γε ἐν Κράτει συνταγματικῷ καὶ πεπολιτισμένῳ, ὡς βεβαίως ἀξιοὶ νὰ θεωρῆται παρὰ τοῦ ἔξω κόσμου τὸ ἡμέτερον, ἐνθα, δι' ἐπὶ τούτῳ νόμων εἰσὶ σεβαστὰ τὰ ποικίλα δικαιώματα τῶν πολιτῶν, ὁ ἴδρις τῶν ὁποίων ἀφθόνως ρέει πρὸς ὄφελος αὐτοῦ; Πῶς οἱ ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ἐνταῦθα ἐδρεύοντος 21ου π. συντάγματος, αὐθωρεῖ, ὡς ἀπὸ μηχανῆς θεοί, παραστάντες πρόμαχοι καὶ προστάται τῆς μυσσαρᾶς φατρίας τοῦ πρόφην Δικαίου Ἀνθίμου, δικαιολογοῦσι τὴν διαγωγὴν αὐτῶν πρὸς ἐντίμους οἰκογενειάρχας, πρὸς

φιλησύχους πολίτας, πρὸς ἀνίκανα γυναικόπαιδα;... Ἐν τίνι δικαίωματι δ' ἀξιωματικὸς Μπραϊκὸφ ξιφουλκήσας ἐπετέθη βανασούτατα κατὰ τοῦ ἐκ τῶν δημοτικῶν μας συμβούλων ἀξιωματικοῦ κ. Λάμπρου Γ. Δανιήλ, ἐπιμένοντος νὰ μάθῃ τί συμβαίνει ἐν τῷ Μετοχίῳ καὶ μεθ' ἕβρεων ἐπέτασεν αὐτῷ νὰ λάβῃ τὴν εἰς Ἀθήνας ἄγουσαν, διότι ἄλλως.... Μή, διότι δύο αὐτοῦ ἀδελφοὶ Νικόλαος καὶ Βασίλειος Γ. Δανιήλ ὑπηρετοῦσιν ἐν τῷ Βουλγαρικῷ στρατῷ; κατὰ τὴν παράδοξον λογικὴν τοῦ κ. ἀξιωματικοῦ χάνει οὗτος τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ζῆ ὡς Ἕλληνας ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ ἐνδιαφέρεται περὶ τῶν ἐθνικῶν μας πραγμάτων; εἶνε διστύχημα λοιπὸν εἰς ἡμᾶς ὁ ἐθνισμὸς ἡμῶν; Δὲν ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ζήσωμεν ἐν τῇ Βουλγαρίᾳ ὡς Ἕλληνας τὴν ἐθνικότητα, ἐνῶ συγχρόνως, ὡς πολῖται Βούλγαροι, ὑφιστάμεθα προθύμως καὶ μετ' εὐχαριστήσεως ὅλα τὰ βάρη τῆς πολιτείας; Δίκην εἰλώτων λοιπὸν μετὰ μνηστηρισμῶν οἱ φύλακες τῆς τάξεως μᾶς ἐκδιώκουσιν ἐκ τῆς πατρίδος μας, ἐκ τῆς χώρας αὐτῆς, ἐν ἣ ἀπὸ αἰώνων ζῶμεν, καὶ μεθ' ἧς δι' ἀρρήκτων συνδεόμεθα δεσμῶν καὶ ἱστορικῶν ἀναμνήσεων; οὗτοι λοιπὸν εἰσὶν οἱ φίλοι τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς χριστιανικῆς ἰσότητος, οἱ ὁπαδοὶ τῶν συνταγματικῶν δικαιωμάτων, οἱ ξεσχίζοντες τὰ ρούχια τῶν διὰ τοὺς σκοπεύεις τῶν βουλγαρομακεδόνας ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ὑφίστανται οὗτοι τὰ πάνδεινα παρὰ τῶν Τουρκικῶν Ἀρχῶν; Οὗτοι εἰσὶν οἱ συμμεριζόμενοι φιλάνθρωπος τὰ φιλάνθρωπα καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα τῶν Ἀγγλῶν καὶ λοιπῶν Εὐρωπαίων, ὅσον ἀφορᾷ τὰ προσφάτως διαδραματισθέντα ἐν Ἀρμενίᾳ; Οὗτοι εἰσὶν οἱ καταθέτοντες στεφάνους μεγαλοπρεπεῖς εἰς μνήμην τῶν ἐν Σασοῦν τῆς Ἀρμενίας ὑπὲρ ἐλευθερίας πεσόντων Ἀρμενίων; οἷα εἰρωνεῖα! Δὲν ἀμφιβάλλομεν δὲ ὅτι οἱ κύριοι οὗτοι θὰ διασαλπίσωσιν εἰς τὰ τέσσαρα πέρατα τῆς βουλγαρικῆς πατρίδος ὅτι ὁ Ἕλληνικὸς πληθυσμὸς τοῦ Στενιμάχου εἶναι κακότροπος, ἀπειθὴς εἰς τὰς Ἀρχάς, ταραξίας κτ. δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι μετ' ἐπιμελείας θὰ διακηρύξωσιν οὗτοι ὅτι ἡμεῖς κινουμένους δῆθεν σκάνδαλον ἐπὶ σκοπῷ καὶ ὅτι αὐτοί, καθὼ φύλακες τῆς τάξεως, ἔπραξαν τὸ καθήκον αὐτῶν. Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θὰ πληρώσωμεν οἱ ὅλως ἀθῶοι, ἀντὶ τῶν πραγματικῶν ἐνόχων. (ἐστίθησαν ἤδη εἰς τὰς φυλακὰς τοῦ Ἐπαρχείου ἱκαναὶ δεκάδες πολιτῶν, εἴθε οἱ φρουροὶ τῆς τάξεως (!) χωροφύλακες, ὡς θετικώτατα πληροφορούμεθα, θύσαντες τῷ Βάκχῳ, ἔχυσαν ὅλην αὐτῶν τὴν χολὴν βωμολοχοῦντες καὶ ξυλίζοντες αὐτοὺς ἀσπλάγχως). «Φιλιπούπολις» 1894 Δβρ. 20.

«Τὴν μεταμεσηβριαν τῆς χθὲς ἡ Α. Σ. ὁ Μητροπολίτης ἡμῶν, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐν Στενιμάχῳ ἐπιτρόπου Αὐτοῦ, ἐπεσκέψατο τὸν Νομάρχην αὐτόθι.

Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ «Μηνύτορος τοῦ Αἵμου»
20 Δβ. 1894.

«Τίνος καρδία δὲν θὰ ραγῆ καὶ τίνος ὁ νοῦς δὲν θὰ ἀλλοφρονήσῃ, ὅταν πληροφορηθῆ ὅτι πάσης ἀρπαγῆς ἡμετέρου ναοῦ ἢ μονῆς ἐν Βουλγαρίᾳ πρωταγωνιστῶν τυγχάνουσι κοινοὶ ἐγκληματίαι, χρεωκόποι, καταχρασταί, καλόγηροι ἀπόβλητοι τῆς Ἐκκλησίας ἐνεκεν αἰσχίστων πράξεων, πάντες δ' οὗτοι βοηθούμενοι κρυφίως καὶ φανερώς ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους ὀργάνων τῆς Ἐξουσίας, ἐκφανατιζομένων διὰ ραδιουργιῶν καὶ συκοφαντιῶν κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου ὑπὸ τῶν διὰ τοιούτων μέσων ἐπιζητούντων πλουτισμὸν καὶ δόξαν; Καὶ ἐάν τινες Ἕλληνες τολμήσωσι νὰ ὑπερασπίσωσι καὶ δι' αὐτῶν τῶν νομιμωτέρων ἔτι μέσων τὰ ὑβριζόμενα αὐτῶν ἱερά, λάβρως ἐγείρεται ἡ ἐγχώριος δημόσιογραφία καὶ δι' ἐν γνώσει ψεύδους καὶ ἀπάτης προσπαθεῖ νὰ συκοφαντήσῃ αὐτοὺς καὶ ἐκθέσῃ οὕτως εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ. Τίς δὲ θὰ εἶπῃ ὅτι ὑβρίζομεν ἢ ἀδικοῦμεν τοὺς τεταγμένους ἐν Βουλγαρίᾳ τὴν φρούρησην τῆς δημοσίας τάξεως διὰ τῶν ἀνωτέρων ἡμῶν γραφομένων, ὅταν ἀκούσῃ ὅτι ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου ἐν Στενιμάχῳ, ἢ ἔχουσα δικαίωμα νὰ ἔχῃ τὸν ἀμνηστὸν τῆς καὶ ἄλλας ἀστικὰς Ἀρχὰς ἐκ τῶν σπλάχνων τῆς, οὐχὶ μόνον οὐκ ἔχει ἀπίστ, ἀλλὰ καὶ ἐξαναγκάζεται νὰ κύπητῃ πρὸ τῶν ἀσημοτέρων καὶ ἀγνώστου προελεύσεως μελῶν τῆς βουλγαρικῆς μειονότητος τῶν ἐγκαθιδρουμένων ἐν ταῖς Ἀρχαῖς διὰ φανεράς καὶ ἀτιμωρήτου καλοποθεύσεως; Τίς θὰ μᾶς εὔρῃ ὑπερβολικὸς τὰς φράσεις, ὅταν μάθῃ ὅτι ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ὡς θελήσῃ νὰ τιμωρήσῃ πάντα τυχὸν αἰσχρὸν ἢ φαυλόβιον ἱερέα ἢ μοναχὸν τῆς, αἴφνης ἀκούει αὐτὸν γενόμενον δεκτὸν ὑπὸ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας καὶ δὴ κτίριον τῆς μετὰ τὴν τιμωρίαν αὐτοῦ εὐθὺς ἀρπαζομένης Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας; ὑπὸ τοιούτους ὄρους εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ θρησκεία; Δὲν θὰ κλονισθῶσιν ἐν τῇ πίστει αὐτῶν οἱ Χριστιανοὶ βλέποντες μεταξὺ αὐτῶν φέροντας ἔτι τὸ ἱερατικὸν σχῆμα καὶ θίγοντας τὰ ἀμόλυντα, τὰ ἱερά Μυστήρια τοὺς ἀποβλήτους τῆς Ἐκκλησίας; Καὶ ὅμως εἶναι ἀληθῆ τὰ ἄνω. Ἀπὸ αἰῶνων αὐτὸς ὁ κατακτητὴς Τοῦρκος δὲν κατεδέχθη νὰ κατέλθῃ εἰς παρόμοια μέσα, καὶ εἰς τὴν πρώτην διαταγὴν τοῦ τυχόντος ἀρχηγοῦ οἰασθήποτε Ἐκκλησίας πρὸς σύλληψιν καὶ τιμωρίαν ἀπειθήσαντος ἢ κακουργήσαντος τυχὸν ἱερέως καὶ πρὸς ἀναγκαστικὴν ἀφαίρεσιν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἱερατικοῦ σχήματος πρόθυμος πάντοτε ἐδείκνυτο εἰς τὴν ἐκτέλεσιν».

XXX

Τηλεγράφημα τοῦ Φωτίου ἀπὸ 20 Δεκεμ-

βρίου 1894 πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν τῆς Βουλγαρίας ἐπὶ τῇ ὑπὸ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν Στενιμάχου ἐκδιώξει τοῦ ἡγουμένου Μακαρίου ἐκ τοῦ μετοχίου τῆς μονῆς.

«Ἐξοχώτατε,

Μετὰ τὰ συμβάντα τῇ 15 ὑπερμεσοῦντος καὶ τῆς εἰσβολῆς ταραξιῶν εἰς τὸ Μετόχιον τοῦ Βατσκόβου ἀντὶ πάσης ὑποστηρίξεως, ἦν ἐδικαιούτο ν' ἀποδέχεται παρὰ τῆς Τοπικῆς Ἀρχῆς ὁ νόμιμος ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Βατσκόβου Μακάριος, χθὲς περὶ τὰς 5 μ. μ. ὁ ἑπαρχος Στενιμάχου μετὰ τοῦ ἀνακριτοῦ ἄνευ τινος προηγουμένης ἀνακρίσεως καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς αἰτίας, συντάξαντες κατ' αὐτοῦ πρακτικόν, ἔστειλαν ὅλο φρουρὰν εἰς τὴν Μητροπόλιν μου ἐν Φιλιππουπόλει, λόγῳ μὲν πρὸς φύλαξιν αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐμφανίσεώς του ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ὑποκνητοῦ τῆς στάσεως δῆθεν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐργῶ δὲ ὅπως κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ προβῶσιν εἰς τὴν ἀρπαγὴν καὶ τοῦ Μετοχίου, ὡς συνέβη καὶ διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Μονῆς. Διαμαρτύρομαι κατὰ τῆς τοιαύτης παρανόμου διαγωγῆς τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν Στενιμάχου, καὶ ἐπικαλοῦμαι δικαιοσύνην, εἴαν, ὡς τὸ πρόγραμμά τῆς Κυβερνήσεως ἐπαγγέλλεται: «κατὰ τὸ Βουλγαρικὸν σύνταγμα ὑπάρξει ἰσότης μεταξὺ ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν Βουλγάρων πολιτῶν, ἄνευ διακρίσεως φυλῆς καὶ θρησκευάτου», τοῦθ' ὅπερ καὶ προφορικῶς με διεβεβαίωσατε πλέον ἢ ἅπαξ. Ὅθεν ζητῶ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἡγουμένου Μακαρίου εἰς τὸ Μετόχιον.

Τῇ 20 Δεκεμβρίου 1894

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

XXXI

Αὐτόγραφον σημείωμα τοῦ Φωτίου ἀπὸ 21 Δεκεμβρίου 1894 περὶ τῶν γενομένων ὑπὸ τῶν πατριαρχείων ἐνεργειῶν πρὸς τὴν ὕψ. Πύλην περὶ τῆς ἀποδόσεως τῆς μονῆς.

«Ἡ Α. Σ. ὁ Τοποτηρητής, ἐν τῇ διακρινούσῃ Αὐτὸν δραστηριότητι, ἐνήργησεν ἀμέσως παρὰ τῇ Υ. Πύλῃ τὰ δέοντα, ὡς φαίνεται, καὶ ἐκ τοῦ ἀκολούθου σημειώματος τοῦ Καποῦ-Κεχαγιά τῶν Πατριαρχείων, κ. Α. Οικιάδου: «Καὶ πάλιν μεταβάς εἰς τὸ ἀρμόδιον γραφεῖον τῆς Μεγάλης Βεζυρίας ἐζήτησα τὴν ἐπίσπευσιν τῆς ἀπαντήσεως τοῦ ἐν λόγῳ τακτικού, ὁ δὲ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου εἶπέ μοι ὅτι μεταφράζονται τὰ ἔγγραφα τῶν βουλγαρικῶν Ἀρχῶν πρὸς κοινοποίησιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον

τῆς Δικαιοσύνης, τοῦθ' ὅπερ θὰ ἐξεπληροῦτο σήμερον, ἐπομένως προῦποθέτω ὅτι ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος θὰ φθάσῃ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἡ ἀναμενομένη ἀπάντησις, πρὸς ὃ οὐ παύσομαι ἐνεργῶν τὰ δέοντα».

Τῇ 5 Δεκεμβρίου 1894.

Ὁ Καποῦ-Κεχαγιᾶς

Α. Οἰκιάδης»

XXXII

Ἐπιστολὴ τοῦ Φωτίου ἀπὸ 21 Δεκεμβρίου πρὸς τὸν τοποτηρητὴν τῶν πατριαρχείων ἀγγέλλοντος τὴν ὀριστικὴν τῆς μονῆς ἀπώλειαν, τῆς ἀρπαγῆς καταταχθεῖσης μεταξὺ τῶν τετελεσμένων γεγονότων.

«Τῷ Σεβασμιωτάτῳ ἀγίῳ Προύσης καὶ Ναθαναήλ, Τοποτηρητῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Σεβασμιώτατε,

Ἐκ τῶν ἐπισυνημμένων ἀποσπασμάτων τῶν δύο ἐν Φιλιππουπόλει ἐκδιδομένων Ἑλληνικῶν Ἐφημερίδων καὶ ἐκ τοῦ ἐγγράφου τηλεγραφήματός μου πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸν θὰ παρατηρήσῃ ἡ Υ. Σ. εἰς τί σημεῖον εὐρίσκονται τὰ τοῦ Βασιλέως καὶ ὅτι οὐδεμία ὑποφώσκει ἀκτίς ἐλπίδος ἐπιστροφῆς τοῦ ἀρπαγέντος Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν ἐνταῦθα Κεϊμηλίου. Ἐν τῇ τελευταίᾳ συνεντεύξει, ἣν ἔλαβον μετὰ τοῦ ἡγεμόνος, αὐτός μοι ἔδωκε νὰ ἐννοήσω ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ζήτημα τότε μόνον δύναται νὰ λυθῇ ὀριστικῶς, ὅταν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον κατορθώσῃ νὰ πείσῃ τὴν Υ. Σύλην νὰ συνεννοηθῇ αὐτὴ μετὰ τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως ἀπ' εὐθείας. Πλὴν ἐκ τῶν λόγων τούτων ὡς καὶ ἐξ ἄλλων ὑπόπτων φράσεων τοῦ ἡγεμόνος καὶ ἐκ τῆς ὅλης ἔκτοτε συμπεριφορᾶς τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως φαίνεται ὅτι ἡ ἀρπαγὴ κατετάχθη μεταξὺ τῶν τετελεσμένων γεγονότων, καὶ ἴσως τὴν στιγμὴν καθ' ἣν γράφω τὴν παροῦσαν αἰ Βουλγαρικαὶ Ἀρχαὶ ἐπεύχονται ἑαυτοὺς καὶ εἰς ἀνώτερα διατελῶ δὲ κτλ.

Τῇ 21 Δεκεμβρίου 1894

† Ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

XXXIII

Ἀπάντησις Φωτίου ἀπὸ 27 Μαρτίου 1895 εἰς τὰ πατριαρχεῖα ἀρνούμενου νὰ εὐκολύ-

νη οἰκονομικῶς τὸν ἡγούμενον τῆς μονῆς Μακαρίου πρὸς ἐπιστροφὴν τοῦ οἰκογενειακῶς εἰς τὴν βασιλεύουσαν.

Ἄρθ. 43 «Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἀπαντῶν εἰς τὴν ἀπὸ 23 ἐπιστολῆν, δι' ἧς ἡ Υ.Θ.Π. συνοδικῆ διαγνώμη συνιστᾷ μοι ὅπως εὐκολύνω οἰκονομικῶς τὸν ἡγούμενον τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Βατσκοῦβου κ. Μακαρίου καὶ ἐπιστρέψῃ οἰκογενειακῶς εἰς τὴν βασιλεύουσαν, δηλῶ ὅτι στερούμενος χρημάτων, διότι ὑπεβλήθη διὰ τὴν Μονὴν ταύτην, ἀτομικῶς, εἰς πολλὰ ἔξοδα, ὡς περὶ τούτου θὰ γράψω τῇ Υ. Θ. Π. προσεχῶς, ἀδυνατῶ νὰ πράξω τοῦτο, ἀφοῦ μάλιστα οὔτε τὸ ἐλάχιστον κανονικὸν ἐπιχορήγημα τῆς Μονῆς εἰς τὴν Μητρόπολιν μου ἐκ τριακοντα ἑτησίως λιρῶν Τουρκίας οὐ μόνον ἐπὶ δύο ἔτη δὲν ἔλαβον, ἀλλὰ καὶ ἐδάνεισα εἰς μὲν τὸν ἴδιον ἡγούμενον ἀναχωρήσαντα πέρυσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν λίρας Τουρκίας τριακοντα (ἀρθ. 30) κατὰ τὴν ἀνά χειρᾶς μου ἀπόδειξίν του, εἰς δὲ τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀπουσίαν του δέκα λίρας (ἀρθ. 10) καὶ δέκα πέντε (ἀρθ. 15) τόκον εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Τράπεζαν, εἰς ἣν μετὰ τοῦ κ. Σ. Ἀντωνιάδου, ἐγενόμην ἐγγυητὴς διὰ τὸ χρέος τῆς Μονῆς.

Τῇ 27 Μαρτίου 1895

ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XXXIV

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 7 Ἰουνίου 1895 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα ἐξιστοροῦντος τὰ τῆς διαγωγῆς τοῦ τελευταίου πατριαρχικοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς Μακαρίου, εἰς ὃν οὐκ ὀλίγον ὀφείλεται καὶ ἡ ὑπό των Βουλγάρων ἀρπαγὴ αὐτῆς.

«Παναγιώτατε Δέσποτα

Ἀπαντῶν εἰς τὴν ἀπὸ 31 λήξαντος Μαΐου Πατριαρχικὴν ἐπιστολὴν, δι' ἧς συνοδικῆ διαγνώμη καλοῦμαι ὑποβαλεῖν τῇ ἐκκλησίᾳ τοὺς λόγους, δι' οὓς ἡ ἐπιτόπιος ἀρχὴ οὐκ ἐπιτρέπει τῷ ἡγουμένῳ Μακαρίῳ ἐπιστρέψαι εἰς Κωνσταντινούπολιν, γνωρίζω τῇ Υ. προσκνητῇ μου Π. τὰ ἑξῆς. Μετὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Μονῆς Βατσκοῦβου τὸ ὑπουργεῖον διώρισε προσωρινῶς ἐπιτροπὴν τῆς μοναστηριακῆς διαχειρίσεως ἐκ Βουλγάρων μέχρι τῆς ὀριστικῆς λύσεως τοῦ ἀναφθέντος τούτου ζητήματος. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη εἰργάζετο ἐν τῷ ἐν Στενιμάχω Μετοχίῳ, ἔνθα διέμενον καὶ τινες ἄλλοι Βούλγαροι ἐργαζόμενοι εἰς τὰ παρὰ τὴν πόλιν κτήματα τῆς Μονῆς. Ἡ συμβίωσις ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἑτερογενῶν στοιχείων, Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων, βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ προκαλῆ ἐκάστοτε λογομαχίας καὶ

Ξριδας, αίτινες κατήντησαν τῇ 18 Δεκεμβρίου π. ἔ. εἰς σοβαρὰν ρῆξιν καθ' ἣν ἠκούσθησαν καὶ πυροβολισμοί, καὶ πλείστοι ὄσοι ἔσπευσαν ἐπὶ τόπου, ἡμίγυμνοι, διότι παρήλθε τὸ μεσονύκτιον, φέροντες ἕκαστος ἀγρεῖον πλήρες ὕδατος. Ἐπὶ τόπου ἔσπευσαν ἐπίσης καὶ αἱ Ἀρχαί, αἱ προπαρασκευάσασαι τὸ κίνημα, καὶ ὅλοι σχεδὸν οἱ ἐν Στενιμάχῳ ἀξιωματικοί, καὶ ἡ ρῆξις ἔλαβε μείζονας διαστάσεις, καθ' ὅσον ἔλαβον μέρος καὶ πολλοὶ Ἑλληνας ὑπήκοοι, ὅπερ ἐχαρακτηρίσθη ὡς στάσις κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ πολλοὶ ἐφυλακίσθησαν τὴν νύκτα ἐκείνην, ἐν οἷς καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἡγουμένου, αὐτὸς δὲ ὁ ἡγούμενος ἐστάλη ὑπὸ ἐγγύησίν μου εἰς τὴν Μητρόπολιν ἐν Φιλιππουπόλει, ὡς πρωταίτιος δῆθεν τῆς θλιβεραῦς ἐκείνης σκηνῆς μέχρις οὗ ἀποφανθῆ ἡ Εἰσαγγελία. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν ἡμετέρων ὡς ἀποστατῶν εἶνε βεβαίως μεροληπτικός, καθόσον ἐνταῦθα, ἀείποτε ἐν παντὶ ζητήματι μεταξὺ Βουλγάρων καὶ Ἑλλήνων, οἱ δεῦτεροι εἶνε οἱ θολοῦντες τὸ ὕδωρ τῶν πρώτων, ἀτυχῶς ὅμως, ἡ εὐρεσις πολυκρότου ἐν τῷ ἡγουμένειῳ ὀλίγον μετὰ τὴν ρῆξιν παρὰ τῆς Ἀστυνομίας, πρὸς δὲ καὶ σύμπασα ἡ προτέρα διαγωγὴ τοῦ Μακαρίου, τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ τινῶν ἐκ τῆς συνοδείας τῶν ἐχρησίμευσε καὶ θὰ χρησιμεύσῃ κατὰ τὴν δίκην ὡς δικαιολογία τῆς μεροληπτικῆς ἐκείνης στάσεως τῶν τοπικῶν ἀρχῶν. Ἀλλὰ τίς ἡ πρότερα, ὡς λέγω, διαγωγὴ τοῦ ἡγουμένου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, περὶ τούτου πολλὰ ἐγράψαμεν ἐν καιρῷ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐν τούτοις πρὸς εὐκόλιαν τῆς Υ.Θ.Π. καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν ἀγίας καὶ ἱεράς Συνόδου ποιοῦμαι ἐνταῦθα περιληπτικὴν τῶν τέως περιστάτωμένως γραφέντων ἔκθεσιν.

Ὁ Μακάριος, ἄνθρωπος ἄνευ ἀνατροφῆς καὶ μηδεμίαν ἔχων συναίσθησιν τοῦ ὕψους αὐτοῦ ἀξιώματος ὡς ἱερεὺς, πρὸς ταῖς ἄλλαις κακίαις οἷον ἐωσφορικῆς ἀλαζονείας ψευδολογίας, ραδιουργίας, κομπορημοσύνης καὶ εἰδεχθοῦς φιλαργυρίας, ἄνθρωπος ὡς κοινῶς λέγουν «πεθαμένος τοῦ παρᾶ», διότι ἐνταῦθα χρεωστεῖ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ποσὰ δλόκληρα, ἐκτὸς τῶν τῆς Μονῆς ὑπαλλήλων, εἰς οὓς σχεδὸν οὐδὲν ἐπλήρωσεν, ἔχει καὶ τὴν ἀνοησίαν νὰ νομίζεται «παλληκάρι». Ὅλοι αὐταὶ αἱ ἀνωτέρω κακίαι καὶ ἀνοησίαι ἔλαβον οὕτως εἰπεῖν σάρκα καὶ ὀστέα ἅμα ὁ Μακάριος ἔλαβεν εἰς χεῖράς του ἐξουσίαν ἔχοροστάτει ἐν τῷ ναῷ τοῦ Μετοχίου ἐν Στενιμάχῳ ὡς ἄλλος Πατριάρχης, ἠυλόγει τὸν λαόν, ψαλλόντων τῶν χορῶν «εἰς πολλὰ ἔτη Δέσποτα» καὶ τὸν «πολυχρονισμόν του», ἤρχετο εἰς Φιλιππούπολιν ἔχων καθήμενον παρὰ τῷ ἀμαξηλάτῃ ἱεροδιάκονον κρατοῦντα χαντζάριον κτλ. ἐν δὲ τῇ Μονῇ χωρὶς ν' ἀναφέρω, πῶς ἐπολιτεύοντο αἱ γυναῖκες καὶ μάλιστα ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ, διότι αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν, ὕβρεις, ραπίσματα καὶ δαρμοὶ καὶ πολυειδεῖς ἄλλαι κακώσεις οὐ μόνον τῶν λαϊκῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἱερωμένων προσώπων, ἦσαν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἡμέραν τινα ἔδειραν ἀνηλεῶς τὸν ἱερομόναχον Γαβριὴλ καὶ τὸν

ἔρριψαν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας εἰς τὴν κλίνην, καὶ θὰ εἴχομεν τότε δικαστικά ἐπεισόδια καὶ σκάνδαλα, ἐὰν μὴ ἐπέιθομεν τὸν δαρέντα νὰ μὴ προβῆ, ὡς ἐσκόπει, εἰς ποινικὴν τοῦ ἡγουμένου καταδίωξιν, ὃ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἀείποτε ἐν καταστάσει μέθης διατελῶν ἐφέρετο κτηνωδῶς οὐ μόνον κατὰ τῶν ἐν τῇ Μονῇ, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτῶν ἔτι τῶν προσκυνητῶν, καθ' ὃν πλεον ἢ ἄπαξ ἐπετέθη. Τὸ δὲ πάντων λυπηρότερον καὶ ἀσύγγνωστον ἦτο ὅτι ἀντὶ ὃ ἡγούμενος νὰ καλύπτῃ ἐπιμελῶς τὰς ἀσχημίας ταύτας, ἐθεώρει αὐτὰς ὡς ἀνδραγαθήματα· εἰς ἐμὲ αὐτὸν ἐκαυχήθη πολλάκις, ὡς π. χ. «ἔδωκα νὰ ἐννοήσῃ ὁ Γαβριήλ, τί εἶναι Κυπριώτικον ξύλον»· «εἶπον χθὲς εἰς τὸν ὑπαξιωματικὸν τῆς ἐν τῷ Μετοχίῳ στρατιωτικῆς μουσικῆς ὅτι θὰ τὸν ραβδίσω καὶ ἐφοβήθη», καὶ ὅτι «ἔδωκα ἓνα μπάτσο εἰς τὸν Βάζωφ (ἰσχυρὸν Βούλγαρον) ποῦ πέταξε κατὰ γῆς τὸ καπέλλο του» κτλ. εἰς δὲ τὰς συμβουλὰς μου καὶ τὰς παραστάσεις μου ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐκτὸς ὅτι δὲν ἀρμόζουν εἰς ἱερέα, ἔχουσι καὶ κακὰς συνεπείας πολλάκις, ἀπάντα στερεοτύπως «εἶμαι ἀνεξάρτητος»· ὅλα ταῦτα ἐνῶ ἄφ' ἐνὸς δυσηρέστουν καὶ ἐξήντλουν τὴν ὑπομονὴν τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς, ἀφ' ἑτέρου περιήρχοντο εἰς τὰς ἀκοὰς τῆς Κυβερνήσεως, ἧτις χαιρεκακοῦσα ἄφινε τοὺς ἀδικοῦντας νὰ ἀδικῶσιν ἔτσι, ὥστε ἡ ἰσχύς τῆς Μονῆς νὰ ἔχη δεδικαιολογημένας αἰτίας. Ὁ κ. Σταμπούτση εἶπεν ἄλλοτε εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὸν Ἄγ. Χαλκηδόνο· Ἰωακείμ, ὅτι ἐν τῷ Πατριαρχεῖον δὲν λάβῃ πρόνοιαν καὶ περιστείλῃ τὰς καταχρήσεις καὶ ἀσχημίας τῶν διευθυνόντων τὸ πλοῦσιον καὶ ἱστορικὸν Μοναστήριον τοῦ Βετσκόβου, θὰ λάβῃ αὐτὸ ἡ Κυβέρνησις καὶ θὰ τὸ παραδώσῃ εἰς τὴν Ἐξαρχίαν, ὅπερ καὶ ἔπραξεν. Ὅταν πέρυσιν οἱ ἐνταῦθα ὁμογενεῖς ἀνεξαρτήτως κομματικῆς ἀποχρώσεως κατεκραύγαζον κατὰ τῶν καταχρήσεων τοῦ Μακαρίου καὶ τῆς ἀρνήσεως αὐτοῦ νὰ παραδώσῃ εἰς τὴν παρὰ τῆς Μητροπόλεως σχηματισθεῖσαν ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπὴν λογαριασμούς, ὅπερ προῦκάλεισε τὴν ἀποστολὴν ἐνταῦθα, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, πατριαρχικοῦ ἐξάρχου, τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς συνόδου Κυρίου Κυρίλλου, πρὸς ὃν ἐπίσης προσηνέχθη οὐ μόνον μετ' ἀπειθείας, ἀλλὰ καὶ ἀσεβέστατα, διότι παρακούσας καὶ περιφρονήσας τὰς οὕτως Εὐαγγελικὰς προτροπὰς αὐτοῦ παρήκουσε καὶ περιεφρόνησε αὐτὸν τοῦτον τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ τὴν ἱερὰν σύνοδον, ἔγραψα ὅτι ἀπορῶ πῶς δὲν ἐτιμωρήθη διὰ τῆς αὐστηροτάτης ἐκκλησιαστικῆς τιμωρίας, ὡς παραλύων τὴν ἐκκλησιαστικὴν πειθαρχίαν ἀλλὰ καὶ ἀπεστάλη ὀπίσω, ἵνα συμπληρώσῃ τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς, διότι, γνωστῆς οὔσης ὅλης αὐτοῦ τῆς διαγωγῆς, ἀφήρεσεν ἀφ' ἡμῶν τὸ ἀδιαφιλονίκητον ἐπιχείρημα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ὅτι «ἰδοὺ τὸ Πατριαρχεῖον πῶς ἀδυσωπῆτως πατάσσει τὴν ἀτάχρησιν καὶ τὰς ἀσχημίας, οἷος δὴποτε καὶ ἂν ἦ ὁ πταίστης» ἵνα ἄρωμεν οὕτω πᾶσαν δικαιολογίαν, διότι τὸ σφάλλειν ἀνθρώπινον. Καὶ ταῦτα πρὸς πληροφορίαν τῆς

Προσκηνητή; μου Αὐτῆ; Παναγιότητος, ἧ; διατελῶ
εὐχέτη; ταπεινότατος ἐν Χριστῷ

Τῆ 7 Ἰουνίου 1895

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XXXV

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 19 Ἰουνίου 1895
πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα ἀγγέλλοντος ὅτι τρεῖς
τῶν ἀδελφῶν τῆς μονῆς προσελθόντες εἰς
τὴν μητρόπολιν ἐδήλωσαν μετάνοιαν ἐφ' οἷς
ἡμαρτον ἀναγνωρίσαντες τὴν ἐξαρχίαν.

Ἀρθ. 112

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Χθὲς τὸ ἑσπέρας ἦλθον εἰς τὴν Μητρόπολιν μὲν τρεῖς τῶν Ἀδελφῶν
τῆς Μονῆς οἱ Ἱερομόναχοι Γαβριὴλ καὶ Γρηγόριος καὶ ὁ διάκονος γ'. Ἰω-
άννης καὶ ἐδήλωσαν μετὰ δακρύων ὅτι εἰλικρινῶς μετανοοῦσιν ἐφ' οἷς
ἡμαρτον, ἀναγνωρίσαντες τὴν Ἑξαρχίαν. Πρὸς αὐτῶν ἔμαθον ὅτι ἡ Μονὴ
εὐρίσκεται ἐν οἰκτρῇ καταστάσει καθόσον Ἀκάκιος καὶ Ἄνθιμος ἀφοῦ
ἐγύμνωσαν τὸ Σκευοφυλάκιον καὶ ἐπώλησαν ὅτι πολύτιμον ὑπῆρχεν ἐν
τῇ Μονῇ, ὡς καὶ πολλὰ ζῶα «ἐπειδὴ τὰς τῶν φαύλων συνηθείας ὀλίγος
χρόνος διέλυσε», περιήλθον εἰς ῥῆξιν ὁ δὲ ἀπθιδέστερος καὶ αἰσχροτέρος
τῶν δύο, ὁ Ἄνθιμος, σχηματίσας κόμμα, προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν ἐτέ-
ρου ἡγουμένου, πιθανὸν τῆ εἰσηγήσει καὶ τῆς Ἀρχῆς, καὶ ἠνάγκασε τὸν
Ἀκάκιον νὰ μεταβῇ εἰς Σοφίαν, ἔνθα διαμένει μέχρι σήμερον, ἐκλιπα-
ρῶν τὴν προστασίαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν Ἀρχῶν.

Ταῦτα ἐν βίᾳ καὶ ἐν συντόμῳ, διότι ἀναχωρεῖ τὸ ταχυδρομεῖον.

Τῆ 19 Ἰουνίου 1895

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος»

XXXVI

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 26 Ἰουνίου 1895
πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα περὶ τῆς τύχης τῶν
μετανοησάντων μοναχῶν τῆς μονῆς ἐπανελ-
θόντων εἰς τὴν ὁρθοδοξίαν.

Ἀρθ. 118

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Εἰς τὴν ἀπὸ 19 φθίνοντος ἐγνώρισα τῇ Υ. Θ. Π. ὅτι τρεῖς τῶν
Ἀδελφῶν τῆς Μονῆς Βατσκόβου, οἱ Ἱερομόναχοι Γαβριὴλ καὶ Γρηγόριος

καὶ ὁ διάκονος γ'. Ἰωάννης, μετανοήσαντες, προσήλθόν μοι ζητοῦντες ἔλεος. Παραδεχθεὶς αὐτοὺς ἔτοποθέτησα προσωρινῶς εἰς τὰς ἄλλας ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μητροπόλεώς μου διατελούσας μονάς· ἐν τῷ μεταξὺ προσήλθον καὶ δύο ἕτεροι, ὁ ἱερομόνοχος Γεράσιμος καὶ ὁ Μοναχὸς Μιχαήλ. Τῇ ἐπαύριον δὲ τῆς προσελεύσεως αὐτῶν ἡ Τοπικὴ Κυβέρνησις συλλαβοῦσα αὐτοὺς διὰ χωροφυλάκων ἐξαπέστειλε βία εἰς Βάτσκοβον, ὅπου μετέβη ἐκ Σοφίας ἀπεσταλμένος καὶ ὁ πρόφην Σκοπίων Θεοδόσιος, ὡς προσωρινὸς τῆς Μονῆς ἡγούμενος, μέχρις οὗ θεωρηθῶσιν οἱ λογαριασμοὶ τῶν δύο καταχραστῶν Ἀκακίου καὶ Ἀνθίμου. Ὁ Θεοδόσιος ἠρώτησε τοὺς ἄνω εἰρημένους κληρικοὺς διὰ τί προσήλθον εἰς τὴν Μητρόπολιν μου, προσέθηκε δέ: «Καὶ νομίζει ὁ Φώτιος ὅτι θὰ πάρῃ πίσω τὸ Μοναστήρι; ἂν ὄλῃ τὴν Τουρκίαν σηκώσῃ στὸ ποδίρι καὶ καταστρέψῃ τὴν Βουλγαρίαν, ἴσως μπορέσῃ νὰ τὸ κατορθώσῃ, τώρα ὅμως δὲν ἔχει καμμίαν δύναμιν». Ἐπειδὴ δ' ἐγὼ διεμαρτυρήθην καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ Συντάγματος ἐζήτησα τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ τῶν πέντε βία κρατηθέντων, οὗτοι μὲν ἠλευθερώθησαν, ὁ Θεοδόσιος ὅμως συνέταξε πράξιν, καθ' ἣν οὗτοι ἀποβάλλουσι, δῆθεν, πάντα τὰ ἐπὶ τῆς Μονῆς δικαιώματα αὐτῶν ὡς Ἀδελφοί. Ἀκριβῆ ἀντίγραφα τῆς τε πρὸς τὸν Νομάρχην Φιλιππουπόλεως διαμαρτυρησεῶς μου, ὡς καὶ τῆς πράξεως τοῦ Θεοδοσίου ἐπισυναπτῶ τῇ παρουσίᾳ μου πρὸς γινῶσιν τῇ Υ.Θ.Π. καὶ ἐνέργειαν τῶν δεόντων ἀρμοδίως, ἀφοῦ σήμερον πάντες σχεδὸν οἱ Ἀδελφοὶ προσερχοῦνται εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ αἴρεται οὕτω ἡ δικαιολογία τῆς Β. Κυβερνήσεως ὅτι οἱ Πατέρες τῆς ἐν λόγῳ Μονῆς ὡς δικαιῶχοι κατὰ τὸ δῆθεν Τυπικὸν αὐτῆς ἀνεγνώρισαν τὴν ἐπικυρωσίαν τῆς Ἐξαρχίας· διατελῶ κτ.

Τῇ 26 Ἰουνίου 1895

† ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος·

XXXVII

Ἀντίγραφον τῆς πράξεως τοῦ πρόφην Σκοπίων Θεοδοσίου, προσωρινοῦ τῆς βουλγαρικῆς κυβερνήσεως ἐν τῇ μονῇ ἀντιπροσώπου, ἀπὸ 24 Ἰουνίου 1895, καθ' ἣν ἀπολύονται ὡς μέλη τῆς ἀδελφότητος τῆς μονῆς οἱ ἐπανελθόντες εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν μοναχοί.

Μαρτυρικὸν

Δίδεται τὸ παρὸν τῷ ἱερομονάχῳ Γρηγορίῳ, χειροτονηθέντι ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ Βιτσκόβου τῆς Παναγίας, τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἐπιθυμίᾳ καὶ ἐπιμονῇ

εἰς πιστοποίησιν ὅτι ἡ Α. ὀσιολογίῃ ἀπὸ σήμερον ἀπολύεται παντὸς Μοναστηριακοῦ καθήκοντος ὡς μέλους τῆς Ἀδελφότητος τῆς Μονῆς, παραχωρεῖται δὲ αὐτῷ νὰ ἦνε ἐλεύθερος νὰ ζῆ ὅσον ἐπιθυμῆ, ἀφαιρουμένου ἀπ' αὐτοῦ παντὸς δικαιώματος εἰς τὸ μέλλον ἐν τῇ ἐν λόγῳ Μονῇ τοῦ Βατοκόβου ἢ ἐν τοῖς ἐξαρτήμασιν αὐτῆς.

Μονὴ Βατοκόβου 24 Ἰουνίου 1895

ὁ πρῶην Σκοπίων Θεοδόσιος,
ἡγούμενος ἀρχιμανδρίτης Ἀκάκιος,
δικαίος Ἀνθιμος,

Σημ. Ἰσα ἐδόθησαν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τρεῖς Ἀδελφοὺς.

XXXVIII

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ Σεπτεμβρίου 1895
πρὸς τὰ πατριαρχεῖα περὶ τοῦ ἡγουμένου τῆς
μονῆς Μακαρίου αἰτούμενον ἀποζημίωσιν.

«Παναγιωτάτῳ, Θεοτάτῳ καὶ αἰκουμενικῷ Πατριάρχῳ κερύῳ μοι κυ-
ρίῳ Κωνσταντίνῳ τῷ κατὰ τὸ πνεῦμά μοι πατρὶ καὶ δεπότῃ.

Προσκυνητῶς

Παναγιωτάτε Δέσποτα,

Διατρίβων εἰσέτι τὸν παρελθόντα Αὐγουστον ἐ. ἔ. εἰς Κωνσταντινού-
πολιν ἔλαβον τὴν ἀπὸ 17 τοῦ ἰδίου ἐπιστολὴν τῆς ὑμετέρας Θειοτάτης
Παναγιότητος λέγουσαν ὅτι ὁ τέως ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Βατοκόβου
ἀρχ. Μακάριος δις ὑπέβαλε τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ ἀναφορὰν ζητῶν ἀποζη-
μιώσεις διὰ ζημίας καὶ δαπάνας διαφόρους κατὰ τὴν ἡγουμενείαν του
καὶ ὅτι συνοδικῶς ἐκρίθη ὅπως «πρὸς ἀσφαλεστέραν καὶ δικαιότεραν ὀρι-
στικὴν ἀπόφασιν ἐκζητηθῆ καὶ ἡ γνώμη μου ὡς ἐπόπτου τῆς Μονῆς καὶ
ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἅμα γνώστου τῶν συμβάντων» «περιέκλειε δ' ἐν πρωτο-
τύπῳ ἢ ἐπιστολῇ τὴν ἀναφορὰν τοῦ ἡγουμένου καὶ τὴν ἐκθεσιν τῆς ἐν
τοῖς Πατριαρχείοις ἐξελεγκτικῆς τῶν Λογαριασμῶν αὐτοῦ Ἐπιτροπῆς,
ἣτις, εὐφημον ποιουμένη λόγον περὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἐν λόγῳ ἡγου-
μένου, εὗρισκεν ὅτι «οὗτος εἰργάσθη ὑπὲρ τῶν ἐν γένει συμφερόντων τῆς
Μονῆς μετὰ ἱκανοῦ ζήλου, ἀρκετὰ τῶν χρησῶν αὐτῆς ἐξοφλήσας καὶ πολ-
λὰς κατασχέσεις τῶν κτημάτων ἐπ' ὠφελείᾳ αὐτῆς ἐξουδετερώσας» Ἐπι-
σταμένως μελετήσας ἀμφότερα τὰ ἔγγραφα ταῦτα δὲν ἐγνώριζον τί νὰ

θαυμάσω πλειότερον τὴν τόλμην τοῦ ἀναφερομένου ἢ τὴν ἀφέλειαν καὶ ἐπιπολαιότητα τῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις, πάντως ἐκ θεοπνευστίας ἐξήνεγκε τὴν ἢν ἐξήνεγκε γνώμην, ἀντιστρατευομένην ἀντικρὺς πρὸς τὰ πράγματα αὐτὰ καὶ τὰς περὶ τοῦ Μακαρίου ἀσφαλεῖς πληροφορίας τῆς Μητροπόλεως καὶ τῆς περὶ αὐτὴν ἐφοροδημογεροντίας· διότι πᾶν ἐκ τῆς Μητροπόλεως ἐξαγόμενον ἐπίσημον ἔγγραφον συντάσσεται τῇ συνεργασίᾳ αὐτῆς καὶ τοῦ Μητροπολίτου καὶ τῆς ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Ἐξάρχου αὐτοῦ ἀρχ. Κυρίλλου, τότε ἀρχιγραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου, συσταθείσης Ἐπιτροπῆς, ἣς τὰ Μέλη, ἄνθρωποι σοβαροὶ καὶ ἀδέκαστοι καὶ τὰ ἐνταῦθα πρόσωπά τε καὶ πράγματα, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ἄριστα γινώσκοντες εἰσὶν ἀνώτεροι πάσης ἐπὶ μεροληψία ὑποψίας, καθόσον ὁ πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν σεβασμὸς αὐτῶν καὶ ἡ πρὸς τὸ ἔθνος ἀφοσίωσις ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἐδοκιμάσθησαν καὶ ἐκάστῳτε δοκιμάζονται εἰς τὸ χωνευτήριον τῶν ἀλλεπαλλήλων κινδύνων καὶ καταδιωγμῶν. Δυσὸν θᾶτερον, Π.Δ., ἢ ἐν τοῖς Π. ἐξελεγκτικῇ Ἐπιτροπῇ ἢ δὲν ἔλαβε τὸν κόπον ν' ἀναδιψήσῃ πρὸς ἐξακοῦβωσιν τῆς ἀληθείας τὰ ἐν τῷ πατριαρχικῷ Πρωτοκόλλῳ σχετικὰ ἔγγραφα, ἅτινα ἀποτελοῦσι βιβλίον ὀλόκληρον, ἢ τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἐξηφανίσθησαν ἐπὶ σκοπῷ· ἐπειδὴ ὁμως τὸ δεύτερον δὲν τολμῶ κἄν νὰ ὑποθέσω, παραπέμπω τὴν ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὴν εἰς αὐτὰ, πρὸς μείζονα δὲ αὐτῆς εὐχολίαν ἀποπέλλω ἐκ τῶν πολλῶν, ὧν τὰ πρωτότυπα εὐρίσκονται ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἐν ἀντιγράφῳ τὴν ἐκθεσιν τῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἐξάρχου ἐνταῦθα Ἐπιτροπῆς, δύο ἐπιστολάς μου ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13 Φεβρουαρίου καὶ 7 Ἰουνίου 1895, ἐν πρωτοτύπῳ δὲ τὸ πρακτικὸν τῆς τελευταίας τῆς Ἐπιτροπῆς συνεδριάσεως, ἐκθεσιν τοῦ ἐν Στενιάζῳ ἐπιτρόπου μου οἰκ. π. Λεωνίδα, κληρικῷ ἀμέμπτου διαγωγῆς καὶ χαρακτῆρος ἀνεξαρτήτου καὶ ἀμερολήπτου, καὶ ἐρωτηθῆτω αὐτὸς οὗτος ὁ Μακάριος, καὶ δύο σημειώματα τοῦ Ι. Γκάνιογλου, ὧν τὴν ἀλήθειαν πάντως ἐγγνώμεθα καὶ τοῦ Π. Ἐμμανουήλ. Ἡ ἐν τοῖς Π. Ἐπιτροπῇ, ἥτις ἀνεκάλυψεν ὅτι ὁ Μ. ἔχει λαμβάνειν, δὲν λέγει τί καὶ ἔχει οὗτος νὰ δίδῃ, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὡς π.χ. ὑπαλλήλων κτλ. εἰς ἐμὲ αὐτὸν ὀφείλει πολλά. Ἐρωτηθῆτω ὁ Μακάριος ἂν ἦνε ἢ ὄχι ἀληθὲς ὅτι ἀναχωρῶν τὸ πρῶτον διὰ Κωνσταντινούπολιν ἔλαβε παρ' ἐμοῦ δάνειον ἐκ λίρων τουρκίας 30, ἀπὸ δὲ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς 150 λίρας διὰ τῆς ἐγγυήσεως ἐμοῦ τε καὶ τοῦ Ἀντωνιάδου. Τὰ χρήματα ταῦτα οὐχὶ αὐτὸς ἄλλ' ἐγὼ τε καὶ ὁ Ἀντωνιάδης ἐπληρώσαμεν μέχρως ὀβολοῦ, κατεδικάσθημεν δὲ παρὰ τῶν Δικαστηρίων πρὸς ἡμῶν ἀνηνέχθημεν καὶ εἰς ἔξοδα δικαστικὰ διὰ μὲν τὸ πρῶτον ὁμολόγον 100 φράγκα, διὰ δὲ τὸ δεύτερον 37 1/2 λίρας Τουρκίας, ἅτινα καὶ ἐπληρώσαμεν· ἐπειδὴ δὲ ἡ ὑπόθεσις εὐρίσκειται ἤδη εἰς τὸ Ἀκρωτικὸν καὶ ἐκ τῶν προτέρων γνωρίζο-

μεν τὴν ἡμετέραν καὶ παρ' αὐτοῦ καταδίκην, Κύριος οἶδε τί θὰ πληρώσωμεν ἔτι. Ἐπίσης ἐπλήρωσα εἰς τὸ Δικαστήριον ἐναχθεῖς παρὰ τοῦ νῦν Βουλγάρου τῆς Μονῆς ἡγουμένου, ἐτέρας 15 1/2 Λίρας, ὡς ὁ Χ. Νικολάου, πατριαρχικὸς τῆς Μονῆς Ἐπίτροπος, ἔδωκεν εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἡγουμένου καὶ ἀντιπροσωπεύοντα αὐτὸν κατὰ τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν μετάβασίν του δι' ἔξοδα τῆς Μονῆς καθημερινά.

Τί νὰ εἶπω δὲ διὰ τὰ ὅσα ὑπέστην ἔξοδα διὰ τοὺς δι' αὐτὸν ἀποσταλέντας δύο Π. Ἐξάρχους, τοῦ νῦν ἀγ. Ἐφέσου καὶ τοῦ νῦν ἀγίου Μυτιλήνης, ὧν ὁ μὲν πρῶτος μετὰ τῶν ἀνθρώπων του ἐπὶ τρεῖς, ὁ δὲ δεύτερος ἐπὶ πέντε ὅλας ἑβδομάδας ἐφιλοξενήθησαν εἰς τὴν Μητρόπολιν μου χωρὶς ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ νὰ φέρῃ ὁ καθεὶς οὔτε μίαν κἂν φιάλην οἴνου ἢ ἄλλο τι, ἐνῶ ὄφειλεν αὐτὸς νὰ ὑποστῇ ὅλας αὐτὰς τὰς δαπάνας. Ἐκτὸς τούτου ἐπὶ διετίαν, καθ' ἣν σχεδὸν ἦτο ἡγούμενος, δὲν ἐξεπλήρωσε τὰς πρὸς τὴν Μητρόπολιν ὑποχρεώσεις τῆς Μονῆς. Ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἡ Μονὴ τοῦ Βατοκόβου ἐπρομήθευε τὰ καυσόξυλα τῆς Μητροπόλεως, ἣτις θέλει τὸ ἔτος, τουλάχιστον 70 μέτρα, τὰ ὄσπρια, καὶ τὸν οἶνον, ὡς καὶ 31 λίρας Τουρκίας τοῖς μετροητοῖς, ἐρωτηθῆτω καὶ περὶ τούτου ὁ κύριος Μακάριος, ὅστις, ἂν δὲν θέλῃ καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην νὰ ψευσθῇ, θὰ ὁμολογήσῃ ὅτι μόνον 30 λίρας Τουρκίας ἔδωκε, τέσσαρα μέτρα ξύλων καὶ ἐν κοίλῳ καρφύλων καὶ τίποτε ἄλλο καὶ ἡναγκασθὲν ν' ἀγοράζω τὰ ξύλα ἀπὸ τὴν ἀγορὰν πρὸς δέκα καὶ πολλάκις ἑνδεκα φράγκα τὸ μέτρον ὡς καὶ ἄλλα εἶδη τὰ διὰ τὴν Μητρόπολιν ὠρισμένα παρὰ τῆς Μονῆς. Ὅλη λοιπὸν ἡ διαγωγὴ τοῦ ἡγουμένου Μακαρίου ἔφερε τοὺς μὲν ἡμετέρους εἰς ἀπόγνωσιν, εἰς δὲ τὸν τότε τρομερὸν δικτάτορα τῆς Βουλγαρίας Σταμπούλωφ ἀφορμὴν νὰ βάλῃ εἰς ἐνέργειαν τὴν ἣν εἰς ἐμέ τε καὶ τὸν πατριαρχικὸν Ἐξάρχον ἄγιον τότε Χαλκηδόνο κ. Ἰωακείμ ἐξηγγεν ἀπειλήν, ὡς ἀναφέρω εἰς τὴν ἀπὸ 7 Ἰουνίου 1895 ἐπιστολήν μου ὅτι, ἐὰν τὸ Πατριαρχεῖον δὲν λάβῃ πρόνοιαν καὶ περιστείλῃ τὰς καταχρήσεις καὶ ἀσχημίας τῶν διευθυνόντων τὸ πλοῦσιον καὶ ἱστορικὸν Μοναστήριον τοῦ Βατοκόβου, θὰ τὸ λάβῃ αὐτὸς καὶ τὸ παρὰ δώσῃ εἰς τὴν Ἐξοχίαν, ὅπερ καὶ ἐπραξεν.

Καὶ ταῦτα μὲν εἰς ἀπάντησιν διατελῶ δὲ κτλ.

(Ἐν Φλιππουπόλει Σεπτέμβριος)

† ὁ Φιλιππουπέλεως Φώτιος

XXXIX

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 17 Νοεμβρίου 1895
πρὸς τὰ πατριαρχεῖα αἰτουμένου τὴν ἀποστο-

λὴν τῶν γραμματίων τοῦ ἐκ 4000 εἰκοσαφράγκων εἰκονικοῦ δανείου, ὅπερ συνῆψεν ὁ ἄλλοτε διαχειριστῆς τῆς μονῆς δικαῖος Ἄνθιμος μετὰ τοῦ Ἀντώνωφ, Κοβάτσεφ καὶ λοιπῆς αὐτῶν σπείρας, ὅπως παραδώσῃ αὐτὰ εἰς τὸν ἐπιλαβόμενον τῆς ὑποθέσεως εἰσαγγελέα Φιλιππουπόλεως διαταγῆ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄριθ. 304

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Πρὸ δύο ἡμερῶν ἔλαβον ἐκ μέρους τοῦ Ἀνακριτοῦ Φιλιππουπόλεως κ. Ι. Ποπόφ ἔγγραφον, οὗτινος ἐπισυνάπτω ὧδε πιστὴν μετάφρασιν, δι' οὗ μὲ παρακαλεῖ ὅπως ἐνεργήσω ἀρμοδίως καὶ ἀποσταλῶσιν αὐτῷ τὰ γραμμάτια τῶν 4000 εἰκοσαφράγκων εἰκονικοῦ δανείου, ὅπερ συνῆψεν ὁ τότε διαχειριστῆς τῆς Μονῆς Βατσκόβου δικαῖος Ἄνθιμος μετὰ τῶν Ἀντώνωφ, Κοβάτσεφ καὶ λοιπῆς αὐτῶν σπείρας. Ἄμεως προσεκάλεσα εἰς τὴν Μητρόπολιν μου τὰ τὴν Πατριαρχικὴν Ἐπιτροπὴν ἀποτελοῦντα μέλη τῆς ἐν λόγῳ Μονῆς, ἅτινα ἐκ συμφωνοῦ μετ' ἐμοῦ παρακαλοῦσι τὴν Υ.Θ.Π., ὅπως ἀποστείλῃ ἡμῖν τὰ ζητούμενα γραμμάτια. Ἄν καὶ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὑπάρχουσι περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης καὶ αἱ τοῦ Ἐξάρχου καὶ αἱ ἡμέτεραι Ἐκθέσεις, οὐδὲν ἤττον καὶ πρὸς εὐκολίαν τῆς Υ.Θ.Π. καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐκθέτω αὐτὴς ἐν συντομίᾳ τὴν ὑπόθεσιν ἔχουσαν ὡς ἀκολούθως: Ὅταν πρὸ τριετίας ὁ τότε τὴν Μ. Βατσκόβου διευθύνων δικαῖος Ἄνθιμος μετὰ τινῶν τῶν τότε ἰσχυόντων Βουλγάρων Ἀντώνωφ, Κοβάτσεφ καὶ Σας συνῆψεν εἰκονικὰ δάνεια 4.000 εἰκοσαφράγκων, ἡ Μ. Ἐκκλησία κατ' αἴτησιν ἡμῶν ἀπέστειλεν ἐνταῦθα Ἐξορχον τὸν τότε μὲν ἐπόπτην τῶν σχολείων Κωνσταντινουπόλεως, νῦν δ' ἀρχιεπίσκοπον Κεφαλληνίας Γεράσιμον Δωριζαν, ὅστις διὰ δαπάνης τριακοσίων εἰκοσαφράγκων κατώρθωσε νὰ λάβῃ ὀπίσω τὰ σχετικὰ ταῦτα γραμμάτια καὶ παραδώσῃ αὐτὰ εἰς τὰ πατριαρχεῖα. Ἡ τότε Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις, ἂν καὶ οἱ δρόμοι τῆς κακοήθους ἐκείνης πράξεως ἦσαν ἐκ τοῦ Κόιματός της, πιεζομένη ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης, προσέβη εἰς δῆθεν ἀνακρίσεις, αἵτινες, ὡς εἶκός, εἰς οὐδὲν ἀποτέλεσμα κατέληξαν, ἡ δὲ διαδεχθεῖσα ἐκείνην σημερινὴ Κυβέρνησις συνεχίζουσα τὴν ἀνάκρισιν καὶ τὴν ἐξακριβῶσιν, προσφυλάκισε τοὺς ἐνόχους, προτιθεμένη νὰ παραπέμψῃ αὐτοὺς εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον. Ἐπειδὴ δὲ οἱ κακοῦργοι οὗτοι, οἱ ὑπαίτιοι τοσοῦτων ἡμῖν ἐνταῦθα καταστροφῶν, ὑποθέτοντες ὅτι τὰ ἐν λόγῳ γραμμάτια ἀπωλέσθησαν, ἀρνοῦνται διαρρήδην ὅτι ποτὲ ἐγένοντο τοιαῦτα καὶ κηρύττουσιν ἑαυτοὺς ἀθώους, καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἀθώωσεως αὐτῶν κινδυνεύουσι πλεῖσθ' ὅσα ἡμέτερα κοινοτικά κτήματα, καθόσον οἱ ἄθλιοι οὗτοι διαφιλονικοῦσιν ὅτε μὲν τὰ οἰκόπεδα τῶν ἐν Στενιμάχῳ ἡμετέρων

σχολείων, ὅτε δὲ παρεκκλήσια, εἰς ἃ ἐκκλησιάζονται ἀπ' αἰώνων οἱ ἡμέτεροι, διὰ ταῦτα εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη ὅπως εὐκολύνωμεν τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως, καὶ οἱ μὲν κακοῦργοι τιμωρηθῶσιν, ἡμεῖς δὲ εὐρωμεν ἀνακούφισίν τινα ἐκ τῶν συνεχῶν αὐτῶν διωγμῶν. Ὅθεν, παρακαλοῦμεν ὅπως ὅσον τάχος ἀποσταλῶσιν ἡμῖν τὰ ζητούμενα διὰ τὰ περαιτέρω διατελῶ δὲ κτλ.

Τῆ 17 Νοεμβρίου 1895

† Ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

Τὸ ἔγγραφο τοῦ ἀνακριτοῦ Ι. Ποπῶφ.

Τμῆμα Ι. Ἀρθ. 3237

Ἐν Στενιμάχῳ 14 Νοεμβρίου 1895

Πρὸς τὴν Α. Πανερότητα τὸν Ἑλληνα Μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως.

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω τὴν Υ. Π. νὰ πράξῃ τὰ δέοντα καὶ μοι πέμψῃ ὅσον τάχος τὰ πρωτότυπα τῶν τριῶν Γραμματίων τῶν ἐκδοθέντων κατὰ τὸ 1892 ὑπὸ τοῦ τότε διεσπύοντος τὴν περιουσίαν τῆς Μονῆς Βατσκόβου διακόνου Ἀναθίου δικαίου ἐκ 4000 ναπολεονίων, ὧν ἔχω ἀνάγκην ἐν τῇ ἀνακρίσει τῆς υποθέσεως.

Ἀνακριτῆς Ἰωάννης Ποπῶφ.

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 9 Δεκεμβρίου 1895 πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα ἀπαντῶντος αὐτοῖς εἰς τὰς δι' ἐπιστολῆς αἰτηθείσας πληροφορίας πῶς καὶ διατί διὰ τῆς ἀθώσεως τῶν παρασχόντων εἰκονικῶν δάνειον εἰς τὴν μονὴν ἰσχυρῶν ἀντιπολιτευομένων προσώπων διακινδυνεύουσι πλεῖσθ' ὅσα ἡμέτερα κοινοτικά κτήματα.

Ἀρθ. 317

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἀπαντῶν εἰς τὴν ἀπὸ α'. ἱσταμένον ἐπιστολήν, δι' ἧς ἡ Υ. Θ. Π. ζητεῖ τὸ «πῶς καὶ διατί ἐκ τῆς ἀθώσεως τῶν προσώπων περὶ ὧν γράφω ἐν τῷ ἀπὸ 17 παρελθόντος Νοεμβρίου ἐ. ἔ. γραμματί μου, κινδυνεύουσι πλεῖστα ὅσα κοινοτικά ἐνταῦθα κτήματα», γνωρίζω Αὐτῇ εὐσεβῶς ὅτι τὰ πρόσωπα ταῦτα, πανίσχυρα ὄντα ἐπὶ Στομπούλωφ, καθόσον τὸ μὲν ἐν ἧτο πρόεδρος τῆς Σοβράνιε, τὸ δ' ἕτερον ἀπολυταρχικώτατος δήμαρχος Στενιμάχου, ἐγένοντο οἱ πρωταῖτιοι τῆς ἀρπαγῆς τριῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ἱερᾶς Πατριαρχικῆς Μονῆς τοῦ Βατσκόβου, διεξεδίκουν δὲ καὶ τὰ οἰκό-

πεδα, ἐφ' ὧν κεῖνται τὸ Κεντρικὸν Παρθεναγωγεῖον καὶ ἡ Κεντρικὴ τῶν Ἀρρένων Σχολὴ Στενιμάχου, ἐν παρ' αὐτῇ παρεκκλήσιον ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν ἀρπαγείσαν Μονήν, καὶ τὸ πάντων χεῖριστον αὐτὸν τοῦτον τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς ἐν Φιλιππουπόλει Μητροπόλεώς μου, ὡς δῆθεν κτισθέντα παρὰ τῶν Βουλγάρων, ὡς περὶ τούτου ἔγραψα ἐγκαίρως εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, καὶ θὰ ἐξετέλουν ὅλους τούτους τοὺς καταχθονίους αὐτῶν σκοπούς, ἐὰν μὴ ἐπήρχετο ἡ πτώσις τῆς πρῶην Κυβερνήσεως. Ἐν τούτοις οἱ μισέλληνες οὔτοι καὶ ἄσπονδοι ἐχθροὶ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καταδοκοῦσι τὴν στιγμήν τῆς ἐκτελέσεως τῶν σκοπῶν των, καὶ κηρύττουσι τοῦτο ἀναφανδόν. Εὐτυχῶς, πλὴν ἡμῶν, ἀντιπολιτεύονται καὶ τὴν ἐνεστῶσαν Κυβερνήσιν, ἥτις, θέλουσα νὰ ταπεινώσῃ τὴν ἐπληρένην αὐτῶν ὄφρυν, ἐνήγαγεν αὐτοὺς ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων διὰ τὰ ἐκ 4000 εἰκασαφράγκων εἰκονικὰ γραμμάτια τοῦ δανείου τούτου. Ἐπειδὴ δὲ οἱ λησταὶ οὔτοι, νομίζοντες ὅτι τὰ ἐν λόγῳ γραμμάτια ἐξηφανίσθησαν, ἀρνοῦνται πάσῃ δυνάμει τὴν ὑπαρξίν τοιούτου δανείου, ἢ εἰσαγγελία διὰ τοῦ γνωστοῦ τῆ Υ. Θ. Π. ἐγγράφου αὐτῆς ζητεῖ ἐπιμόνως τὴν προσαγωγήν τῶν περὶ ὧν πρόκειται Γραμματίων, ὅπως δι' αὐτῶν ἀποδείξῃ τὴν ἐνοχὴν καὶ προβῇ εἰς τὴν δέουσαν καταδίκην. Διὰ ταῦτα παρακαλοῦμεν θερμῶς τὴν Υ. Θ. Π. ὅπως ὅσον τάχος ἀποστείλῃ ἡμῖν τὰ ἐν λόγῳ γραμμάτια διὰ τὰ περαιτέρω.

Τῆ 9 Δεκεμβρίου 1895

Ἐ Φιλιππουπόλεως Φωτίου

XLI

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 14 Δεκεμβρίου 1895
πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα αἰτουμένου αὐτῆς τὰ
εἰκονικὰ γραμμάτια τῆς μονῆς κατ' αἵτησιν
τοῦ ἀντεισαγγελέως Φιλιππουπόλεως.

Ἄρθ.

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἐπισυνάπτων ὧδε καὶ δεύτερον ἔγγραφον τῆς Εἰσαγγελίας παρακαλῶ θερμῶς, καὶ αὐτῆς, ὅπως μοὶ ἀποσταλῶσι τὰ ζητούμενα παρ' αὐτῆς Γραμμάτια. Μὴ ἀφῶμεν Π. Δ. τὴν εὐνοϊκὴν ταύτην δι' ἡμᾶς περίστασιν τοῦ νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὰ ἐνταῦθα κοινοτικὰ καὶ ἐθνικὰ ἡμῶν συμφέροντα διὰ τῆς τιμωρίας τῶν αἰσχροῶν τούτων καὶ ἀσπόνδων ἐχθρῶν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, καθόσον, καταδικαζόμενοι μὲν οὔτοι ἐπὶ ἀτιμία καὶ αἰσχροκερδεῖα θ' ἀπολέσωσι τέλει τὴν ἰσχὴν αὐτῶν ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ δὲν θὰ δύνανται πλέον νὰ βλάψωσιν ἡμᾶς, ἀθωούμενοι δὲ θὰ ἐπανακτίσωνται πρὸς τῇ κινδυνεύσει αὐτῶν ἱερόληψι καὶ τὴν προτέραν

αὐτῶν ἰσχύν, καὶ τότε Οὐαὶ ἡμῖν. Ὅθεν ἀποδεχόμενος ταχεῖαν καὶ εὐνοϊκὴν ἀπάντησιν διατελῶ κτλ.

Τῆ 14 Δ)βρίου 1895

† Ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

Τὸ ἔγγραφον τοῦ ἀνακριτοῦ Ποπῶφ

Πρὸς τὴν Α. Π. τὸν Ἑλληνα Μητροπολίτην

Δικαστηρίου

*Αφ. 3776 Φιλιππουπόλεως

Δβρ. 13.1895

Κατὰ τὰ ἄρθρα 233 καὶ 236 τοῦ Ὀθωμανικοῦ Ποινικοῦ Νόμου εἰς τὸ I Τμῆμα ἐκινήθη ἀγωγὴ ἐναντίον τῶν προσώπων, ἅτινα διὰ καταχρήσεως καὶ αἰσχροκερδεῖας (par abus de confiance et escroquerie) ἠθέλησαν νὰ λάβωσι 4000 ναπολεόντια ἀπὸ τὴν Μ. Βατσκόβου, πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἐξεδόθησαν τέσσαρα εἰκονικὰ Γραμμάτια εὐρισκόμενα εἰς τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχεῖα. Πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ἀναγκαίως τῇ Δικαιοσύνῃ, δεόν ὅπως τὰ Γραμμάτια ταῦτα παραδοθῶσιν εἰς τὴν δικογραφίαν. Πρὸς ἐπίτευξιν τούτου ἡ Εἰσαγγελία παρακαλεῖ, ὅπως ὑμεῖς μεσιτεύσητε πρὸς ταχέτην παρασχὴν αὐτῶν. Ἰδού, διατί, Πανιερώτατε, παρακαλεῖσθε, ὅπως ἐπιμένητε παρὰ τῷ Πατριαρχεῖφ μετὰ παρακλήσεως ὅπως ἀποσταλῶσι τὰ ἐν λόγῳ Γραμμάτια, ἐκδοθέντα παρὰ τοῦ Δ. Ἀνθίμου διὰ λογαριασμὸν τῆς Μ. Βατσκόβου, ἀνερχόμενα εἰς 80.000 φράγκων. Ἡ παράδοσις ὑπὸ τὸν ὄρον ἐπιστροφῆς μετὰ τὴν χρῆσιν αὐτῶν δύναται νὰ γείνη δι' ὑμῶν ἢ δι' οἰουδήποτε ἐν Κωνσταντινουπόλει πρακτορείου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ Εἰσαγγελία ἀπεκδέχεται εὐνοϊκὴν ἀπάντησιν.

*Ἀντισταγγελεὺς Σ. Καζαντζήφ

Δυστυχῶς δὲν ἐνεκρίθη παρὰ τῶν πατριαρχείων ν' ἀποσταλῶσι τὰ αἰτηθέντα, κατ' ἀκολουθίαν οἱ ἔνοχοι ἠθωώθησαν καὶ Κύριος οἶδε, τί ἐπιφυλάττουσιν οὔτοι εἰς τὸ μέλλον διὰ τοὺς ἡμετέρους ἐν Βουλγαρίᾳ.

† Ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

XLII

*Ἡ διαδεξαμένη τὴν δικτατορίαν τοῦ Σταμπούλωφ συνταγματικὴ κυβέρνησις παρὰ πάσας τὰς ὑποσχέσεις καὶ διαβεβαιώσεις τῶν φιλελευθέρων Κ. Στοίλωφ πρωθυπουργοῦ καὶ Νάτσεβιτς ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πρὸς τὸν μητροπολίτην κ. Φώτιον, ὅτι θὰ σεβασθῆ τὰ δικαιώματα τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου, δὲν ἐπανήγαγε τὴν πνευματι-

κὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἱερὰν μονήν. Δημαγωγοῦσα καὶ αὕτη ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν, ὡς φαίνεται, τὴν σύστασιν τοῦ μεροληπτήσαντος θεολόγου καὶ καθηγητοῦ ἐν τῇ ἀνωτάτῃ φιλολογικῇ σχολῇ (Πανεπιστημίῳ) Σοφίας Μ. Δ. Βαλαβάνωφ, ὃν ὥρισεν ὡς ἐπίτροπόν της ἐν τῇ συσταθείσῃ ἐκ συμφώνου πρὸς τὸ πατριαρχεῖον διμελεῖ ἐπιτροπεία, (ἧς τὸ ἕτερον μέλος ἦτο ὁ Ἕλλην ἐπίτροπος τοῦ πατριαρχείου δικηγόρος Ἀχιλλεὺς Μαυρίδης), πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς. Ὁ Βούλγαρος ἐπίτροπος τελευτῶν ἐν τῇ πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀπὸ 15 Σεπτεμβρίου 1894 μακροσκελεῖ ἐκθέσει του ἔγραφεν αὐτολεξεῖ τάδε:

«Ἡ μονὴ τοῦ Βατοκόβου ἀπῆλaven ἀνεξαρτησίας κεκτημένη ἴδια δικαιώματα ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της ἤδη πρὸ ὀκτὼ αἰώνων. Ταῦτα τὰ δικαιώματα κατεπατήθησαν πολλαχῶς ἐπ' ἐσχάτων, πρὸ πάντων ὅμως διὰ τῆς ἀποστολῆς ἡγουμένου ἀπ' εὐθείας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, εἰλημμένου προσέτι οὐχὶ ἐκ τῆς ἀδελφότητος τῆς μονῆς. Κρίνων ἀμερολήπτως φρονῶ ὅτι πᾶς τις θὰ καταλήξῃ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ μονὴ τοῦ Βατοκόβου δικαιούται ν' ἀμύνηται ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων της μεριμνῶσα περὶ τῆς συντηρήσεώς της.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀπόσχισιν τῆς μοναστηριακῆς ἀδελφότητος ἀπὸ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ πατριαρχείου καὶ ἀναγνωρίσεως ὑπ' αὐτῆς τῆς δικαιοδοσίας τῆς Βουλγαρικῆς ἐξαρχίας, τοῦτο εἶναι ζήτημα καθαρῶς πνευματικῆς χαρακτῆρος καὶ ἀφοδιά εἶναι ἡ πνευματικὴ ἀρχὴ νὰ ἐξενέγκῃ ἐπ' αὐτοῦ ὀριστικὴν γνώμην.

Ὡσαύτως πνευματικῆς χαρακτῆρος εἶναι καὶ ἡ καθαιρέσις τοῦ νεωστί ἐκλεγέντος ἡγουμένου ἀρχιμανδρίτου Ἀκακίου. Καὶ περὶ αὐτοῦ μόνον ἡ πνευματικὴ ἀρχὴ δικαιούται τὰ ἐξενέγκῃ γνώμην. Περιορίσθην μόνον νὰ εἶπω ἀνωτέρω ὅποια τις προσωπικότης εἶναι ὀρθοίς ἀρχιμανδρίτης»¹⁾.

Οὕτω ἡ κυβέρνησις ὡς διοικητικὴ τοῦ τόπου ἀρχὴ ἐνέκρινε τὴν ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος ἐκλογὴν ἀπὸ 19 Ἀπριλίου ὡς ἡγουμένου τῆς μονῆς τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀκακίου καὶ τὴν ἐπανεκλογὴν αὐτοῦ μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καθαιρέσιν του ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀδελφότητος ἀπὸ 5 Μαΐου, ἅτε ἀπολεσθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς πρώτης ἐκλογῆς, ἐπὶ τῷ νομικῷ δι᾽ ἰσχυρισμῶ ὅτι ἡ μονὴ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της (1084) ἦτο ἀνεξάρτητος τῆς δικαιοδοσίας τοῦ πατριαρχείου καὶ αὐτοδιοικουμένη συμφώνως τῷ τυλικῷ τῷ ὑπὸ τοῦ ἰδρυτοῦ της συντεταγμένῳ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ τὸν ἡγούμενον της καὶ νὰ διαχειρίζηται τὰ τε κινητὰ καὶ ἀκίνητα κτήματά της ἄνευ δικαιώματος ξένης ἐπεμβάσεως εἴτε κοσμικῆς

1) Ἴδε, Μ. Β α λ α β ά ν ω φ, ἐκθέσις 1ῆς μονῆς τῆς Πετριτσονίτισης, «Θρηκικά», τόμ. ΙΧ, ἔτ. 1928, σελ. 165, 17'.

εἴτε πνευματικῆς, πατριαρχικῆς ἢ μητροπολιτικῆς, καὶ περιφρασεύουσα τὰ ἀπ' αἰώνων δικαιώματα τῆς μονῆς τῇ αἰτήσει τῆς ἀδελφότητος αὐτῆς ἔθηκε τέρμα εἰς τὴν καταπάτησιν αὐτῶν καὶ τὰς συμβαινούσας ἐκ τούτου ἀταξίας καὶ καταχρήσεις. Ἡ δὲ τοῦ τόπου πνευματικὴ ἀρχή, ἡ ἐξαρχία, ἀπεδέξατο εἰς τοὺς κόλπους τῆς τὸν τε καθαιρεθέντα ἀρχιμανδρίτην Ἀκάκιον ὡς ἡγούμενον καὶ τὴν ἀδελφότητα τῆς μονῆς, ἣτις (πιεζομένη ὡς γνωστὸν ὑπὸ τῶν τοπικῶν διοικητικῶν ἀρχῶν) ἀπαρνηθεῖσα τὸ πατριαρχεῖον καὶ ἀναγνώρισασα τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἐξαρχίας δι' ἰδιαιτέρου πρακτικοῦ ἀπὸ τῆς Μαΐου ἐξητήσατο παρ' αὐτῆς τε καὶ τῆς κυβερνήσεως τὴν ἀναγνώρισιν τῆς νέας τῶν πραγμάτων τῆς μονῆς καταστάσεως.

Καὶ οἱ μὲν ἀποτελοῦντες τὴν ἀδελφότητα τῆς μονῆς μοναχοὶ εἴτε ἐκόντες εἴτε πιεζόμενοι ἰδύναντο ἀναμφισβητήτως ἀπαρνούμενοι τὴν ἐπ' αὐτῶν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ πατριαρχείου ν' ἀναγνώρισωσι τὴν ἐξαρχίαν ἢ καὶ ἄλλην πνευματικὴν ἀρχήν, ἡ δ' ἐξαρχία ἐδικαιοῦτο νὰ προσλάβῃ αὐτούς, ὥσπερ καὶ τὸν καθαιρεθέντα ἀπὸ τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος Ἀκάκιον, εἰς τοὺς κόλπους τῆς καὶ ἀποσύρουσα ἀπὸ τῆς μονῆς, ἣτις δὲν ἀνῆκεν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς, νὰ τοποθετήσῃ εἰς ἄλλας μονὰς ἀνηκούσας αὐτῇ οὐδαμῶς ὅμως ἐδικαιοῦτο νὰ ἐπιβάλλῃ χεῖρα εἰς τὴν μονήν, ἣτις ἀνεκαθεν εὔσα Ἑλληνικὴ ἐπαφείθη εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ διὰ τοῦ σουλτανικοῦ φερμανίου (1870), δι' οὗ μετὰ τὴν ἀπόσχισιν ἀπὸ τοῦ πατριαρχείου καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Βουλγαρικῆς ἐκκλησίας καθωρίζοντο ὀριστικῶς τὰ θερησκευτικὰ καθιδρύματα, ἀπερ περιήρχοντο ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἐξαρχίας.

Ὁ δὲ διίσχυρισμὸς τῆς κυβερνήσεως ὅτι ἡ μονὴ ἀνεκαθεν ἦτο ἀνεξάρτητος τῆς δικαιοδοσίας τοῦ πατριαρχείου καὶ αὐτοδιοίκητος, ἦτο ἀπλοῦν σόφισμα, διότι τὸ τυπικὸν αὐτῆς ἀπὸ αἰώνων ἤδη, πιθανῶς ἀπὸ τῆς πτώσεως ὑπὸ τοὺς Τούρκους τοῦ Βυζαντίου, ἠτόνησεν ἕνεκα τῆς μεταβολῆς τοῦ πολιτικοῦ καθεστώτος. Ἡ μονὴ διετέλει ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως καὶ τῶν κοινοτήτων Φιλιππουπόλεως καὶ Στενιμάχου, ὁ δ' ἐκάστοτε ἡγούμενος αὐτῆς κατὰ τὴν «ἐπικρατήσανσαν ἔκπαλαι ἀρχαίαν συνήθειαν» οὐ μόνον ἐξελέγετο ἐν τῇ μητροπόλει «κοινῇ ψήφῳ καὶ γνώμῃ τῶν τιμωτάτων προεστώτων Στενιμάχου καὶ Ἀμπελιάνου καὶ θελήσει καὶ γνώμῃ τῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ ὀσιωτάτων πατέρων» ἀλλ' ἔδιδεν εἰς αὐτὴν καὶ λογαριασμὸν τῆς διαχειρίσεώς του διὰ τὸν χρόνον τῆς ἡγουμενείας του, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τοῦ ἀκολουθούτου πρακτικοῦ τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως ἀπὸ 26 Νοεμβρίου 1781.

«Ὁ Φιλιππουπόλεως Κύριλλος ἐπιβεβαιοῖ

Διὰ τοῦ παρόντος ἀποδεικτικοῦ καὶ ἐμμαρτύρου γράμματος γίνεται

δῆλον ὅτι κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν ἑκπαλαί συνήθειαν συναχθέντες εἰς ἕν μετὰ τῶν ἐντιμοτάτων κληρικῶν καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτης μητροπόλεως καὶ τῶν τιμίων προεστώτων καὶ τζορπατζήδων τῆς πολιτείας Στενιμάχου καὶ Ἀμπελιάνου ἐπεριλάβαμεν τὸν λογαριασμὸν τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας εἰς τὸ Μπάτσκοβον ἀπὸ τὸν ἡγούμενον κύρ Γρηγόριον διὰ εἴκοσι δύο μῆνας καὶ κοινῇ ψήφῳ καὶ γνώμῃ τῶν ρηθέντων τιμωτάτων κληρικῶν καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων τῆς Φιλίππουπόλεως καὶ τῶν τιμωτάτων προεστώτων Στενιμάχου καὶ Ἀμπελιάνου καὶ θελήσει καὶ γνώμῃ τῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ ὁσιωτάτων πατέρων ἐψηφίσθη καὶ ἀπεκατέστη διὰ ἡγούμενος τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου ὁ πατὴρ κύρ Μακάριος, ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, ὅστε ἔχειν τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ ἱεροῦ τούτου μοναστηρίου καὶ εἶναι αὐτὸν τέλειον καὶ πληρεξούσιον νοικοκύριον τῶν τε κινητῶν καὶ ἀκινήτων πραγμάτων κτημάτων τε καὶ ἀφιερωμάτων τοῦ ἱεροῦ τούτου μοναστηρίου, ὡς ἄξιος καὶ πιστὸς οἰκονόμος καὶ δεδουκιμασμένος ἐν ἄλλοις τε καὶ μάλιστα ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, ἐν ἣ μέχρι τοῦ νῦν προεστάθη, ὁ γὰρ εἰδὼς προεστάναι τοῦ ἰδίου οἴκου καὶ ἑτέροις οἶδε προϊστασθαι. Διορίσαντες τοίνυν καὶ ἀποκαταστήσαντες διὰ ἡγούμενον τὸν ρηθέντα πατὴρ κύρ Μακάριον ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ μοναστηρίῳ ὑπέσχοντο ἅπαντες οἱ ἐν αὐτῷ εὐρισκόμενοι πατέρες, γέροντες καὶ νέοι φυλάξαι καὶ ἀποδοῦναι αὐτῷ τὴν προσήκουσαν εὐλάβειαν καὶ ὑπακοήν, ὡς προεστῶτι καὶ γέροντι καὶ μηδένα ἐξέρχεσθαι τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου (κατὰ τὴν ἑκπαλαί συνήθειαν) καὶ οὔτε εἰς Φιλίππουπολιν οὔτε εἰς χωρίον οὔτε εἰς τὸ μετόχιον καταβαίνειν ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ θελήσεως· ὅστις δὲ ἤθελεν ἐναντιωθῆναι αὐτῷ εἰς καμίαν προστάτην ἢ εἰς ὁποιανδήποτε ἄλλην θέλησιν ἤθελε φανῆναι ἀπειθήνῃ καὶ πᾶρῆκος, θέλει παιδευθῆναι ἐσχάτως μὲ ἕξωσιν ἀπὸ τοῦ μοναστηρίου διηνεκῶς. Εἰς ἐνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἔμπροσθεν τοῦ πανιερωτάτου καὶ σεβασμωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη, κυρίῳ κυρίῳ Κυρίλλου, ἐπιβεβαιώσει τῆς αὐτοῦ πανιερότητος καὶ μαρτυρίᾳ τῶν ὑποκάτωθεν ἐντιμοτάτων κληρικῶν καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ τῶν προεστώτων τοῦ Στενιμάχου καὶ Ἀμπελιάνου καὶ ἐπεδόθη τῷ διαληφθέντι ἡγουμένῳ κύρ Μακαρίῳ. ἀψα', Νοεμβρίου κς'.

Σκευοφύλαξ Δαμασκηνὸς ὑπόσχομαι, προηγούμενος Γρηγόριος ὑπόσχομαι, πατᾶ-Ἰωσήφ ὑπόσχομαι, πατᾶ-Καλλίνικος ὑπόσχομαι, πατᾶ-Ἀνανίας ὑπόσχομαι, Κάλλιστρος ὑπόσχομαι, Ἀγάπιος ἱερομόναχος ὑπόσχομαι, πατᾶ-Ἀνθιμος ὑπόσχομαι, Γερμανὸς μοναχὸς ὑπόσχομαι.

ὁ ρήτωρ Δημήτριος μάρτυς, ὁ σκευοφύλαξ Νικόλαος μάρτυς, ὁ

δστιάριος Μιχαλάκις μάρτυς, ὁ Μήτσος παπᾶ-Θεοδοσίου μάρτυς, ὁ δικαιοφύλαξ Δημήτριος μάρτυς, Μαργαρίτης μάρτυς, Δημήτριος τοῦ Μαργαρίτου μάρτυς, Χ' Δόξης μάρτυς, Κομνηνὸς τοῦ Χ' Στέργιου μάρτυς, Μανόλης τοῦ Χαζιτῆ Γιακομῆ μάρτυς, Πρίμος τοῦ Παναγιώτου μάρτυς, Χ' Βέτσος μάρτυς, Νάσος μάρτυς, Θεοδόσιος Τόλου μάρτυς, Χ' Διαμαντῆς μάρτυς¹⁾.

Ἡ μονὴ λοιπὸν διετέλει ἀπ' αἰῶνων ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως καὶ τῶν Ἑλληνικῶν κοινοτήτων Φιλιππουπόλεως καὶ Στενιμάχου καὶ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ὃν αἰετοτε ἐμνημόνευεν ἀπὸ ἀνεξαρτήτου γενομένη σταυροπηγιακῆ καὶ πατριαρχικῆ, ἄδηλον ἀκριβῶς πότε, πάντως ὅμως ἀρχομένου τοῦ 17ου αἰῶνος, διότι ἐκτοτε αὕτη καλεῖται οὕτω. Σιγλιλιῶδες πατριαρχικὸν γράμμα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1737. Φεβρ. 16 (Ἰνδικτ. ια' (τ. ἔ. 15 Φεβρ. 1628) συνιστᾷ αὐτὴν ὡς σταυροπηγιακὴν καὶ πατριαρχικὴν εἰς λαϊκοὺς καὶ κληρικοὺς ὀρίζον καὶ τὰς ὑπαγομένας εἰς αὐτὴν ἐκκλησίας καὶ παρεκκλήσια ἐν Στενιμάχῳ καὶ τοῖς περιχώροις. Ὡς ἴδιον κτῆμα τὸ Πατριαρχεῖον ἐπεμβὰν διασφίσει αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἐπαπειλήσαντος αὐτὴν κινδύνου καταστροφῆς. Διότι ἄνευ τῆς πατριαρχικῆς ταύτης ἐπεμβάσεως οἱ Τοῦρκοι ἀναμφιβόλως ὡς ἀνεμένετο, θὰ κατέστρεφον τὴν μονὴν ἄρδην πρὸς ἀντεκδίκησιν διὰ τὴν ἀνταρσίαν τοῦ ἡγουμένου τῆς Χριστοφόρου, ὅστις μετὰ τοῦ ἐκ τῶν προκρίτων Στενιμάχου φίλου τοῦ Χαζιτῆ Πρίμου καὶ ἄλλων ὑψωσεν ἐπὶ τῆς Ροδόπης τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας κατὰ τῆς τυραννίας²⁾. Τοῦτο εἰκάζεται ἐκ δύο τοῦ προειρημένου πατριάρχου πρὸς τὸ ἡγουμενοσυμβούλιον καὶ τοὺς μοναχοὺς τῆς μονῆς ἐπιστολῶν, ὧν ἀντίγραφα ἀπὸ τοῦ 1749 κατάκεινται ὑπ' ἀρ. 338 ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ παναγίου Τάφου μετόχιου. Ἐν αὐτοῖς ὁ πατριάρχης ἀπαντῶν μετὰ συμβουλῶν εἰς τὴν αἰτηθεῖσαν ὑπὸ τῶν μοναχῶν βοήθειαν ἔχει τὴν μονὴν ὑπὸ τὴν προνομιούχον προστασίαν του καὶ ὑποδεικνύει ὡς ἡγούμενον τὸν ἐκ τῶν ἀδελφῶν Ναθαναὴλ ἀντὶ τοῦ ἐξαφανισθέντος Χριστοφόρου³⁾. Ὡς πατριαρχικῆ δὲ μνημονεύεται ὡσαύτως καὶ ἐν πατριαρχικοῖς ἐγγράφοις

1) Κώδικος ἱερᾶς μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως ἐτῶν 1781—1845, σελ. 9, παλαιᾶς ἀριθμήσεως α'.

2) Μυριόλου 'Αποστολίδου, ὁ Στενιμάχος, Ἀθήναι, 1829, σελ. 23, κ. ἐξ.

3) Louis Petit, Typicon de Grégoire Pacourianos pour le monastère de Pétritzos (Baskovo) en Bulgarie, Paris 1904, σελ. XXVII-XXIX, ἐνθα ἀναδημοσιεύονται ἀμφότεραι αἱ πατριαρχικαὶ ἐπιστολαί.

κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1699, Αὐγουστον τοῦ 1725, Ἰούλιον τοῦ 1742, τὸ 1750 καὶ Μάϊον τοῦ 1790 ¹⁾).

Ἄμα τῇ γεννήσει τοῦ ζητήματος τῆς μονῆς, δπερ ἔληξεν, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν ἀπώλειαν ταύτης παραχωρηθείσης ὑπὸ τῆς βουλγ. κυβερνήσεως εἰς τὴν ἐξαρχίαν, ὑπῆρξε γνώμη παρὰ πολλοῖς τῶν Φιλίππουπολιτῶν καὶ Στενιμαχιτῶν ὅτι ἡ εὐθύνη ἐβάρυνεν ἡμᾶς μᾶλλον ἔνεκα ἀκαταλόγιστου ἀπρονοησίας καὶ ὀλιγορίας περὶ τὴν διοίκησιν τῶν κοινῶν ἡμῶν πραγμάτων. Διότι, ἐὰν ἡσκεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἡ δέουσα ἐποπτεία ἐκάστοτε πρὸς πρόληψιν ἢ καὶ κατάπαυσιν τῆς τε κακῆς διαχειρίσεως τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας καὶ τῶν ἐν τῇ μονῇ ἀταξιῶν καὶ ἀτασθαλιῶν, εἰς ὃ πρὸ πολλοῦ χρόνου ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῶν μητροπολιτῶν Ἰωακείμ καὶ Φωτίου αὐτὸς ὁ πανίσχυρος τότε δικτάτωρ Σταμπούλαφ ²⁾, ἡ κυβερνήσις δὲν θὰ εὑρισκεν ἀφορμὴν πρὸς ἐπέμβασιν. Ἄλλα καὶ πάλιν, ἐὰν τὸ πατριαρχεῖον ἀποφασίσαν ν' ἀποστείλῃ αὐτὸ ἡγούμενον πρὸς διόρθωσιν τῶν κακῶς κειμένων ἀπέστειλε κληρικόν τινα σεβάσιμιον, τίμιον καὶ δεδοκιμασμένον καὶ οὐχὶ τὸν ἐπιβόητον Κύπριον Μακάριον, ἄνδρα ἄνευ ἀγωγῆς καὶ λάτριν τοῦ χρήματος, πολλῶ δὲ χεῖρονα διοικητικῶς τῶν προκατόχων του ἢ ἐὰν ἀνεκάλει τὸν ἀνάστην τοῦτον τοῦ ἱεροῦ προορισμοῦ του Λευίτην ἐγκαίρως, ὡς ὑπεδείχθη αὐτῷ δι' ἐκθέσεων τῶν τε ὑπ' αὐτοῦ ἀποσταλέντων δύο σεβασμιῶν κληρικῶν ὡς ἐξάρχων καὶ τῆς ὑπὸ τῆς μητροπόλεως συσταθείσης ἐκ λαϊκῶν ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπείας καὶ ἐπέτρπε τὴν ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος τῆς μονῆς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ μητροπολίτου ἐκλογὴν τοῦ καταλλήλου ἡγουμένου καθ' ἣν ὑπέβαλεν εἰς αὐτὸ δι' ἀντιπροσωπείας αἰτήσιν ἡ ἀδελφότης αὐτῆ ἀπὸ 13 Φεβρουαρίου 1894 ἢ καὶ ἐὰν κατὰ τὴν τελευταίαν ἔτι ὥραν τὸ πατριαρχεῖον ἀνεγνώριζεν εὐρεθὲν πρὸ τετελεσμένου γεγονότος τὴν ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος ἄνευ τῆς ἀδείας του γενομένην ἐκλογὴν τοῦ Ἀκακίου μοναχοῦ εὐπαιδευτοῦ, χρηστοῦ, τιμίου καὶ δραστηρίου, ἀπὸ πολλοῦ φιλοδοξοῦντος ὡς μέλους τῆς ἀδελφότητος τὴν ἡγούμενειαν ³⁾ καὶ μὴ καθήρει αὐτὸν τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώ-

1) Γ ε δ ε ω ν Μ. Πατριαρχικοὶ πίνακες, σελ. 613, 624, 636, 643, 672. — Ἴδε καὶ Κ. Μ υ ρ τ. Ἀ π ο σ τ ο λ ῖ δ ο υ, περὶ τῆς μονῆς τῆς Πετροντίσεως, «Θρακικά» τόμ. VII, ἔτ. 1936, σελ. 61 § η'.

2) Ἴδε ἀνωτέρω ἐπιστολὴν Φωτίου XXXIV καὶ XXXVIII.

3) Ἐν ἐπιστολῇ τοῦ πρόφην Φιλίππουπόλεως, εἶτα Ἀδριανουπόλεως καὶ συνοδικοῦ, ἀπὸ 5 Ἰουνίου 1885 ἐκ Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν Ἀκάκιον εὐρισκομένη ἐν πρωτοτύπῳ ἐν τῇ δικογραφίᾳ ὑπ' ἀρ. 21]94 ἐν τῷ ὑπορραφίῳ τῶν ἐξωτερικῶν φέρεται : «...ὅπως γράφω καὶ τῷ κ. Ἀργυροῦ ἀδῆ (προέδρῳ τῆς ἐφοροδημογεροντίας Φιλίππουπόλεως) οἱ ἐκεῖ δηλ. ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πατέρες, εἰσὶν ἐλεύθεροί νά ἐκλέξωσιν ὅτινα θέλουσιν ὡς ἡγούμενον, ...Πιθανόν εἴτοι νά διορίσωσιν ὡς ἡγούμενον τὴν ἡμετέραν πανοσιότητα, μολονότι καθ' ἡμετέραν γνώμην καλύτερον εἶναι τὸ ἔτος τοῦτο νά διορισθῇ ὡς ἡγούμενος ὁ Κωνσταντῖος, ἡ δὲ ἡμετέρα πανο-

ματος ὡς παρήκοον, πράγμα, ὅπερ ἔρριψεν αὐτὸν ἐξ ἀπογνώσεως καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὀπαδοὺς του εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἐξαρχίας, ἡ κυβέρνησις δὲν θ' ἀνεμειγνύετο εἰς τὰ τῆς μονῆς πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς διασαλευθείσης τάξεως οὐδὲ θὰ ἐδημιουργεῖτο οὕτω ζήτημα πνευματικῆς δικαιοδοσίας τῆς μονῆς παρὰ τῆς ἐξαρχίας, ὅπερ ἐπόμενον ἦτο νὰ καταλήξῃ εἰς βάρος ἡμῶν, τῶν Βουλγάρων ἐποφθαλιμιῶντων ἀπὸ τοῦ χρόνου ἤδη τῆς ἐκκλησιαστικῆς των χειραφετήσεως τὰ ἐν τῇ χώρᾳ των Ἑλληνικὰ εὐαγῆ καθιδρύματα.

Ἄλλ' ἡ γνώμη αὕτη διεψεύσθη λίαν ταχέως ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων, διότι ἡ πλουσία μονὴ θὰ κατελαμβάνετο καὶ καλῶς διοικουμένη, ὡς κατελήφθησαν μετ' ὀλίγον χρόνον καὶ ἄλλαι Ἑλληνικαὶ μοναὶ (Καβακλῆ, Βάρνης, Ἀγχιάλου) καὶ ἐκκλησίαι μὴ συντρεχουσῶν τῶν αὐτῶν ὑπὲρ τῆς ἐπεμβάσεως τῆς κυβερνήσεως συνθηκῶν καὶ μετὰ δώδεκα ἔτη τῷ 1906 πάντα τὰ ἐν Βουλγαρίᾳ εὐαγῆ Ἑλληνικὰ καθιδρύματα καταλυθειῶν τῶν Ἑλληνικῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων. Θὰ ἔλειπον μόνον τότε αἱ δικαιολογίαι καὶ τὰ σοφίσματα τῆς κυβερνήσεως παραβιαζούσης διεθνεῖς συνθήκας ἐν συνταγματικῶς διοικουμένῳ κράτει καὶ αἱ φιλολογικαὶ συζητήσεις περὶ τοῦ παλαιοῦ τῆς μονῆς τυπικοῦ καὶ τῆς κατ' αὐτὸ νομίμου ἢ μὴ ἐκλογῆς τοῦ ἡγουμένου καὶ τῆς αὐτοδιαθέσεως τῆς ἀδελφότητος μετὰ τῆς μονῆς ἅμα. Ἡ ἐπι τῆς ἐκουσίας μεταναστεύσεως ἀμοιβαίως τῶν ἐκ Βουλγαρίας καὶ Ἑλλάδος ἐθνικῶν μειονοτήτων μεικτὴ ἐπιτροπεία κατὰ τὰς συνθήκας ἀνεγνώρισε τὰ ἐπὶ τῆς μονῆς δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων.

Τελευτῶν δ' ἐπισυνάπτω καὶ τὴν πρὸς τὸ πατριαρχεῖον περὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἡγουμένου Μακαρίου ἐκθεσιν τῆς Λαϊκῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπείας, τῆς ὑπὸ τοῦ πατριαρχείου ὀρισθείσης μετὰ τοῦ ἐξάρχου Κυρίλλου, ἣτις μετὰ τῶν προηγουμένων δύο τοῦ μητροπολίτου ἐπιστολῶν ἀποτελεῖ τὸ κάτοπτρον τοῦ χαρακτῆρος τοῦ κληρικοῦ τούτου.

Κ. Μυρτ. Ἀποστολίδης

XLIII

Ἐκθεσις πρὸς τὸ πατριαρχεῖον περὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς Μακαρίου τῆς ὑπὸ τοῦ πατριαρχείου ἀπὸ 2 Μαρ-

σιότης ὡς ἐπίτροπος· μετὰ τὴν λήξιν τοῦ ἔτους, ὅποτε πιστεύομεν ὅτι ὁ κύρ Κωνστάντιος δὲν θὰ εἶναι πλέον εἰς κατάστασιν νὰ ἐκτελῇ τὰ ἡγουμενικά του καθήκοντα, ἀλλ' ἄλλος καταλληλότερος τῆς ὑμετέρας πανοσιώητος δὲν θὰ ὑπάρχῃ, τότε νὰ διορισθῆτε ὑμεῖς ἡγούμενος τῆς μονῆς· ἀλλ' ἡμεῖς οὐδὲν ἔχομεν ν' ἀντιτείνωμεν ἐὰν σᾶς ἐκλέξωσι τοιοῦτον ἀπὸ τοῦδε...». Ἴδε καὶ Μ. Β α λ α β ἄ ν ω φ ἐνθα ἄνωτ. σελ. 164, ἰδ. 4.

τίου 1894 ὀρισθείσης λαϊκῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπείας¹⁾.

«Παναγιώτατε Δέσποτα, ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος

Οἱ εὐσεβιάτως ὑποσημιούμενοι, διορισθέντες διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. πρωτοκ. 1155 καὶ ἀπὸ 2 Μαρτίου ἐν. ἔ. σεπτῆς πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς ὑπὸ τῆς Ὑ. Θ. Π. καὶ τῆς ἁγίας περὶ Αὐτὴν ἱ. Συνόδου ὡς μέλη ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξέλεξιν τῆς διαχειρίσεως τοῦ πανοσιολογιατάτου ἡγουμένου τῆς σταυροπηγιακῆς ἱ. μονῆς Βατσκόβου κ. Μακαρίου μετέβημεν μετὰ τῆς Α. Π. τοῦ πατριαρχικοῦ ἐξάρχου κ. Κυρίλλου εἰς Στενίμαχον καὶ ἠροῦμεθα τῆς ἀνατεθείσης ἡμῖν ἐντολῆς ἐξετάζοντες ἐπισταμένως τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ἡγουμένου καὶ ζητήσαντες παρὰ τε τοῦ ἡγουμένου καὶ ἄλλων προσώπων ἀρμοδίων τὰς ἀναγκαίας πληροφορίες. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ βιβλία παρουσιάζοντα πολλὰς καταστιχογραφικὰς ἀτελείας δὲν ἐπέτρεπον τὴν μόρφωσιν ἀκριβοῦς καὶ ὀριστικῆς γνώμης περὶ τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τῆς ἱ. μονῆς, ἡ ἐπιτροπὴ θεωρήσασα ἀναγκαίαν τὴν ἀκριβεστέραν κατάστρωσιν τῶν λογαριασμῶν ὑπὸ προσώπου ἐντριβοῦς ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐργασίαν αὐτῆς εἰς Φιλιππούκλιν, ἔνθα ἡ εὐρεσις ἱκανῶν λογιστῶν εἶναι εὐχερεστέρα καὶ ἐδήλωσε τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς τῷ ἡγουμένῳ, ὁ ὁποῖος ἔμελλε νὰ παραλάβῃ τὰ βιβλία αὐτοῦ καὶ ἔλθῃ εἰς Φιλιππούκλιν. Ἀλλὰ μάτην ἀνέμενεν ἐν Φιλιππουπόλει τὴν ἀφιξίν τοῦ ἡγουμένου, ὃν ἠναγκάσθη αὕτη διὰ τοῦ προέδρου αὐτῆς νὰ προ(σ)καλέσῃ. Ἀλλ' οὗτος ἀπήντησεν ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐξαγάγῃ τὰ βιβλία ἐκ τοῦ μετοχίου φοβούμενος μὴ στερηθῇ αὐτῶν, τῶν μόνων του ὄπλων. Τῇ ἐπομένῃ δὲ προσκλήσει τοῦ προέδρου ἐνεφανίσθη εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἐπανέλθον ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θέλει νὰ προσαγάγῃ τὰ βιβλία του. Καίτοι δ' ἐπὶ τέλους ἐφάνη πεισθεὶς εἰς τὰς εὐλόγους προτροπὰς τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ φέρῃ τὰ βιβλία αὐτοῦ, ἐν τούτοις ἐκ Στενιμάχου ἀνήγγειλεν ὅτι ἐμμένει εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ γνώμην νὰ μὴ προσαγάγῃ τὰ βιβλία του. Ἡ ἐπιμονὴ αὕτη τοῦ ἡγουμένου ἠνάγκασε τὴν

1) Αὕτη ἡ ἐκθεσις οὔτε ὑπογραφὰς φέρει οὔτε ἡμερομηνίαν, εἶναι δέ, ὡς εἰκάζεται, ἡ πρόχειρος, διότι φέρει καὶ προσθήκας διὰ μαύρης μελάνης, γεγραμμένη δλόκληρος διὰ χειρὸς, ὡς ἐκ τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος μαρτυρεῖται, τοῦ Σωτηρίου Ἀντωνιάδου ἱατροῦ καὶ προέδρου τῆς ἐφοροδραμογεροντίας τότε τῆς κοινότητος Φιλιππουπόλεως. Ἡ ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπεὶα ἀπετελεῖτο ὑπὸ τεσσάρων λαϊκῶν προσώπων δύο Φιλίππουτολιτῶν, Σ. Ἀντωνιάδου καὶ Ἀχ. Μαυρίδου δικηγόρου, καὶ δύο Στενιμαχιτῶν, Ἀθαν. Ἐπιτρόπου, προέδρου τῆς ἐφορείας τῆς κοινότητος Στενιμάχου καὶ Κωνσταντ. Χ' Νικολάου ὑπὸ τὴν ποσεδρείαν τοῦ ἀποσταλέντος πατριαρχικοῦ ἐξάρχου κ. Κυρίλλου.

ἐπιτροπήν ν' ἀποφασίσῃ ἐν συνεδρείᾳ νὰ φέρῃ εἰς γνῶσιν τῆς 'Υ. Θ. Π. τὰ γεγονότα καὶ ζητήσῃ τὰς ὁδηγίας Αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν τηλεγραφικὴν διαταγὴν τῆς 'Υ. Θ. Π. ὅπως φέρῃ τὰ βιβλία πρὸς τὴν ἐπιτροπήν, ἐπιμένει ἀρνούμενος καὶ ἐπομένως παρακαλῶν τὸ ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς, ἢ ὁποῖα ἐν τῇ συνεδρείᾳ αὐτῆς τῆς 30 Μαρτίου ἀπεφάσισε νὰ ἐκθέσῃ γενικαῖς γραμμαῖς ἑλλείψει τῶν βιβλίων τὴν γνώμην αὐτῆς, ἣν ἐσχημάτισεν ἐκ τῆς μελέτης τῶν βιβλίων κατὰ τὴν συνεδρείαν αὐτῆς ἐν Στενιμάχῳ.

Ἡ γενικὴ ἐντύπωσις ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν βιβλίων ὑπῆρξεν, ὅτι ἡ διαχείρισις δὲν ἐγένετο μετὰ τῆς δεούσης φειδοῦς. Τὰ μὲν ἔσοδα παρουσιάζουσιν ἐλλάττωσιν συγκριτικῶς μετὰ τῶν προηγουμένων ἐτῶν, τὰ δὲ ἔξοδα αὐξήσιν παρὰ τὴν ἐκμίσθωσιν ὑποστατικοῦ τινος, οὗτινος ἢ διατήρησις ἀπῆται τὴν ὑπαρξίν καὶ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ καὶ ὑποζυγίων πρὸς καλλιέργειαν τῶν γαιῶν.

Τὰ χρέη τῆς μονῆς οὐ μόνον δὲν ἠλαττώθησαν ἐπὶ τῆς ἡγουμενείας τοῦ κ. Μακαρίου, ἀλλὰ τοῦναντίον καὶ ἠξήθησαν, καίτοι πολλῶν κτημάτων τῆς ἱ. μονῆς τὰ ἐνοίκια προεξοφλήθησαν διὰ 3—5 ἔτη. Πολλὰ δὲ γραμμάτια δι' ὀφειλόμενα ἐνοίκια μελλόντων ἐτῶν προεξοφληθέντα ἐπὶ νεγκον σημαντικὰς ζημίας. Οὕτως ἐπὶ παραδείγματι (δ) ἐκμισθωτῆς τοῦ ὑποστατικοῦ ἐνοικιάσεως αὐτοῦ διὰ 2 ἔτη ἀντὶ 52800 γρ. ἐπλήρωσε μόνον 44000. Ὁ ἐκμισθωτῆς οὗτος ἐνφώκισε δύο μύλους τῆς ἱ. μονῆς ἀντὶ 32000 γρ. διὰ 2 ἔτη (1894—1895), ἀπέναντι τῶν ὁποίων ἔδωκε διὰ μὲν τὸ ἥμισυ ποσὸν χρήματα, διὰ δὲ τὸ ἄλλο ἥμισυ γέννημα, ὅπερ ὑπελόγησε πρὸς γρ. 48 τὸ κοιλόν, ἐνῶ εἰς τὴν ἀγορὰν ἐτιμᾶτο 35—40 γρ. Ὁ αὐτὸς ἐνφώκισε δύο ἄλλους μύλους διὰ τὸ 1896 ἀντὶ γρ. 26000, ἅτινα προεξοφληθέντα ἀπέφερον μόνον 20000. Ἐνῶ δ' ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ ἡγουμένου παρουσιάζεται ὁ ἐκμισθωτῆς ὀφείλων γρ. 3695, προσκληθεὶς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐδήλωσεν ὅτι οὐ μόνον δὲν ὀφείλει τὸ ποσὸν τοῦτο, ἀλλὰ τοῦναντίον ὅτι ἔχει νὰ λαμβάνῃ περὶ τὰ 10000 γρ.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐξήγαγεν ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν λογαριασμῶν τοῦ ἡγουμένου ὅτι ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς ἱερᾶς μονῆς εἶναι ἥδη χειρῶν ἐκείνης, ἣν παρέλαβεν ὁ ἡγούμενος· τὰ ἔσοδα παρουσιάζονται ἠλαττωμένα, οὕτω π.χ. ἐκ τῶν βιβλίων φαίνεται ὅτι ἐκ τῶν προσφορῶν, ἐλαίου κτλ. κατὰ τὴν διαχείρισιν τοῦ καταχραστοῦ Ἀνθίμου διὰ 5 ἔτη σημειοῦνται γρ. 341000 ἤτοι κατ' ἔτος 68000, ἐνῶ ἡ διαχείρισις τοῦ κ. Μακαρίου 19 μηνῶν παρουσιάζει μόνον γρ. 62000, — τὰ δ' ἔξοδα ἠξημένα. Ἡ κατάστασις δ' αὕτη κατ' ἀνάγκην ἔσται πολλῶν χειρῶν ἐν τῷ μέλλοντι, διότι τὰ μὲν ἔσοδα ἐλαττωθήσονται σπουδαίως διὰ τῆς προεξοφλήσεως τῶν ἐνοικίων πολλῶν ἐτῶν, τὰ δ' ἔξοδα αὐξηθήσονται διὰ τῶν τόκων τῶν χρεῶν.

Ἡ ἐπιτροπὴ φρονεῖ ὅτι, ἐὰν ἐξακολουθήσῃ ὁ τρόπος οὗτος τῆς διαχειρίσεως, ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἱεροῦ τούτου καθιδρύματος καθίσταται προβληματική· διότι οἱ δανεισταὶ καθ' ἑκάστην ἀπαιτοῦντες δικαστικῶς τὰ ὑπὸ τῆς ἱ. μονῆς ὀφειλόμενα αὐτοῖς λαμβάνουσι δικαστικὰς ἀποφάσεις, δι' ὧν ποιοῦντες κατάσχουν τῶν προσοδοφοροτέρων κτημάτων αὐτῆς ἡμέρα τῆ ἡμέρα ἀπογυμνοῦσιν αὐτήν καὶ καθιστῶσιν ἀνίκανον νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῆς. Αἱ δ' ἐγγύφιοι ἀρχαὶ παριστάμεναι μάρτυρες τῆς τοιαύτης κακῆς διαχειρίσεως τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας ὑποδεικνύουσιν ἐμμέσως τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπεμβάσεως τῆς κυβερνήσεως.

Καθ' ἃ δὲ μανθάνει ἡ ἐπιτροπὴ ὁ ἡγούμενος καὶ συνεδριαζούσης ἔτι αὐτῆς προέβη εἰς ἐνοικίασιν μύλων τῆς μονῆς διὰ τὸ 1897 διὰ συμβολαίων ἐπισήμων, διεξάγει δὲ διαπραγματεύσεις μετὰ τινος πρὸς ἐκμίσθωσιν τῶν ἀμπελῶν δι' ὅλην δεκαετίαν προεξοφλῶν τὸ ἐνοίκιον.

Ἡ διαγωγὴ αὕτη τοῦ ἡγουμένου συνδραζομένη μετὰ τὴν παρακοὴν αὐτοῦ πρὸς τὰς διαταγὰς τῆς μ. ἐκκλησίας ἐπιβάλλει τὴν ἀνάγκην τῆς λήψεως ἀμέσων καὶ δραστηρίων μέσων πρὸς περιστόλην τῆς καταχρήσεως τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας. Ἡ δ' ἐπιτροπὴ τολμᾷ νὰ ὑποβάλῃ τῇ Ὑ. Θ. Π. καὶ τῇ περὶ Αὐτῆν ἀγία καὶ ἱ. Συνόδῳ τὴν ταπεινὴν αὐτῆς γνώμην, ὅτι δέον ὁ ἡγούμενος κ. Μακάριος ν' ἀνακληθῇ ἀμέσως, διορισθῇ δὲ ἀντικαταστάτης αὐτοῦ ἀνὴρ τίμιος, εὐθουειδίης καὶ ρέκτης πορέχων ἐγγύρα περὶ τακτικῆς διαχειρίσεως τῆς ἱ. μονῆς, ὁ ὁποῖος νὰ διοικῇ ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν ἐπιτροπῆς ἀποτελειομένης ὑπὸ προσώπων ἕκ τε Φιλιππουπόλεως καὶ Στενιμάχου κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔθιμον ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κατὰ καιροῦς μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως, ἡ ὁποία ὀφείλει νὰ ἐπιτηρῇ τὴν ἐφαρμογὴν κανονισμοῦ ἐκπονηθησομένου ὑπ' αὐτῆς καὶ ἐπικυρηθησομένου ὑπὸ τῆς μ. Ἐκκλησίας, ἐν ᾧ δέον νὰ προβλεφθῇ καὶ ἡ ἀνάγκη ἡγουμενοσυμβουλίου, κατὰ τὰ πρὸ ὀλίγων ἔτι ἔτων ὑφιστάμενα.

Μόνον διὰ τῶν μέσων τούτου θὰ δυνηθῇ ἡ μονὴ ν' ἀποτίσῃ τὰ ἐπιβαρύνοντα αὐτὴν χρεῖα καὶ ἐκπληρώσῃ τὰς ἱερὰς αὐτῆς ὑποχρεώσεις συνφδὰ τῷ ὑψηλῷ αὐτῆς προορισμῷ».

Τὸ πατριαρχεῖον ἐκάλεσε ταχέως τὸν ἡγούμενον Μακάριον εἰς Κωνσταντινούπολιν, συμφώνως δὲ τῇ συστάσει τῆς ἐλεγκτικῆς ἐπιτροπείας ἀνέθηκεν εἰς αὐτὴν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως τὴν σύνταξιν νέου κανονισμοῦ τῆς μονῆς καὶ τὴν ἐποπτεῖαν αὐτῆς. Τοῦτο φαίνεται ἐκ τῆς πρὸς τὸν νομάρχην Φιλιππουπόλεως ἀπὸ 6 Μαΐου καὶ ὑπ' ἀριθ. 326 ἀνακοινώσεως τοῦ μητροπολίτου Φωτίου, ἐχούσης ὅδε: «Διὰ τοῦ παρόντος γράμματος ἔχω τὴν τιμὴν νὰ φέρω εἰς γνώσιν ὑμῶν ὅτι ἡ Αὐτοῦ παναγότης καὶ ἡ ἱερὰ Σύνοδος διὰ γράμματος ἀπὸ 7 Ἀπριλίου καὶ ὑπ' ἀριθμὸν 1753 διώρισαν ὡς ἐπιτρόπους τῆς μονῆς Βατσκόβου τοὺς κυρίους Ἀντωνιάδην καὶ Ἀχ. Μαυρίδην ἐκ Φιλιππουπόλεως καὶ

τούς κυρίου; Ἀθ. Ἐπιτρόπου καὶ Κωνστ. Χ΄ Νικολάου ἐκ Στενίμαχου ὑπὸ τὴν ἐμὴν προεδρείαν, ἵνα φροντίζωσι περὶ τῆς καλῆς διεuthύνσεως τῆς μονῆς». Ἡ συσταθεῖσα ἐπιτροπεία συνέταξε νέον κανονισμόν τῆς μονῆς ἄνευ τῆς γνώμης τῆς ἐν αὐτῇ ἀδελφότητος, ἣτις πληροφορηθεῖσα τοῦτο καὶ οὐκ πρὸς τούτω ἐμελλε νὰ διορισθῇ νέος ἡγούμενος οὐχὶ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀκακίου ὡς ἡγουμένου, ὅθεν ἐληκολούθησαν τὰ ἐκ τῆς προκειμένης ἐπιστολογραφίας τοῦ μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως Φωτίου γνωστά ἤδη ἡμῖν γεγονότα.

1. Δεκεμβρίου 1931.

XLIV—ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Ἐπιστολὴ Φωτίου ἀπὸ 13 Φεβρουαρίου 1894 πρὸς τὰ πατριαρχεῖα ἐκθέτωντος τὴν κατάστασιν τῆς μονῆς ἐπὶ τῆς ἡγουμενείας τοῦ Μακαρίου καὶ ὑποδεικνύοντος τί δέον γενέσθαι πρὸς σωτηρίαν τῆς

«Παναγιώτατε Δέσποτα,

Μόλις πρὸ δύο ἡμερῶν ἔλαβον τὴν ἀπὸ ἰοδεύοντος ἐπιστολὴν τῆς προσκυνητῆς μοι Αὐτῆς Παναγιώτου, δι' ἧς Αὐτῆ, συνοδικῇ ἐγκρίσει, ἐντέλλεται μοι ἵνα, μελετήσας ἐπισταμειῶς τὰ δύο ἐν αὐτῇ ἐσωκλειστα, τ. ἔ. τὴν κατὰ τοῦ Ἱ. Γκάνιονγλου διαμαρτύρησιν τοῦ ἡγουμένου τῆς Ἱερας Μονῆς τοῦ Βατοκόβου καὶ τὴν κατὰ τούτου ἐκθεσιν τοῦ πρώτου, πληροφορήσω τὴν Σ. διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐπειδὴ, Π. Δ., ἡ Σύνοδος μέλλει νὰ κρίνῃ ἐπὶ τῆς προειρημένης ὑποθέσεως βρισζομένη ἐπὶ τῶν ἐμῶν πληροφοριῶν, ἵνα αἱ πληροφορίες αὗται ὧσιν ὅσον τὸ δυνατόν ἀκριβεῖς καὶ ἀμερόληπτοι, ἐσωκλείων κατάλογον ὀνομάτων παρακαλῶ, ὅπως ἐξ αὐτῶν συσταθῇ Ἐπιτροπὴ, ὑπὸ τὴν ἐμὴν ἢ ἄλλου τινὸς προεδρείαν, ἣτις ἐξελέγξασα τὴν διετῆ σχεδὸν διαχείρισιν τοῦ κ. Μακαρίου, συντάξῃ ἀκριβῆ καὶ ἀμερόληπτον Ἐκθεσιν. Ζητῶ δὲ ἵνα ἡ Σύνοδος αὐτῇ διορίσῃ τὴν ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὴν διὰ τὴν ἐξῆς αἰτίαν: ὅτε μετέβην εἰς Στενίμαχον διὰ τὴν τελετὴν τῶν Θεοφανείων, οἱ περισσότεροί τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ σημαινόντων ἐλθόντες εἰς ἐπίσκεψίν μου ἐξέφραζον μυρίας ὄσας κατηγορίας κατὰ τοῦ ἡγουμένου τῆς Μ. Β. κ. Μακαρίου ἀποκαλοῦντες αὐτὸν κλέπτην, ληστήν, ραδιοῦργον, φαῦλον καὶ τὰ ὅμοια, συνώδευον δὲ τὰς κατηγορίας ταύτας καὶ δι' ἀπειλῶν. Ἴνα περιστείλω τὴν καταφορὰν αὐτῶν ταύτην, ὑπεσχέθην αὐτοῖς ὅτι ὁ ἴδιος ἐξετάσας ἀκριβῶς τὰ πράγματα θὰ ἐνεργήσω ἀρμοδίως ὅ,τι δέον γενέσθαι. Συνφδὰ τῇ ὑποσχέσει ταύτῃ, καὶ διότι ἦτο ὁ πρὸς τοῦτο κατάλληλος καιρὸς, διότι ἀείποτε εἰς τοιαύτην ἐποχὴν ἐξελέγχονται οἱ

λῆσμοι τῆς Μ. τοῦ Βατσκόβου, συνέστησα ὑπὸ τὴν ἐμὴν προεδρείαν Ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν κ. κ. Ἀθ. Ἐπιτρόπου, Βασ. Παππαδοπούλου, Γεωρ. Δαλήμη, Ι. Γκάνιογλου, καὶ Ι. Ἀρμодиου καὶ Χ. Θωμᾶ, ἵνα ἐξελέγξῃ τοὺς λῆσμοὺς τοῦ ἡγουμένου· μόλις ὁμοῦς ἤρξατο ἡ ἐξελέγξις μετὰ δύο ἡμερῶν προκαταρκτικῆς ἐργασίας, καὶ ὁ ἀπότομος τρόπος τοῦ ἡγουμένου ἐπέφερε μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν κ. κ. Ἀθ. Ἐπιτρόπου καὶ Ι. Γκάνιογλου σφοδρὰν ρῆξιν, ἣτις κατέληξεν εἰς ἀμοιβαίας βανασύους ὕβρεις καὶ ματαίωσιν τοῦ ἔργου κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἐπειδὴ δὲ τὴν ἐπαύριον, διὰ λόγους ὑπηρεσίας, μετέβην προσωρινῶς εἰς Φλίιν, ἔλαβον ἐν αὐτῇ ἀναφορὰν τοῦ ἡγουμένου, δι' ἣς ἐξαιτεῖται, ἵνα ἀποκλεισθῶσι τῆς Ἐπιτροπῆς οἱ κ. κ. Ἰ. Γκάνιογλου καὶ Ἀ. Ἐπιτρόπου, ὡς προσωπικοὶ αὐτοῦ ἐχθροί. Ἐάν, Π. Δ., ἡ ἐκκλησία συστήσῃ τὴν παρ' ἐμοῦ ζητουμένην Ἐπιτροπὴν, ὑποβάλλω ταπεινῶς τὴν γνώμην μου ὅτι οὐδαμῶς συμφέρει ν' ἀποκλεισθῶσιν οἱ ἐν λόγῳ κύριοι διὰ λόγους πολλοὺς, τουναντίον μάλιστα συμφέρει ἡ συμμετοχὴ αὐτῶν ἐν τῇ ἐξελέγξει οὐχὶ μόνον διὰ τὴν Μονήν, ἣς τὰ καθέκαστα γνωρίζουσιν οὗτοι κάλλιστον πάντων τῶν λοιπῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἴδιον ἡγουμένον, διότι ἐὰν εἴνε, ὡς κηρύττει οὗτος, ἡ διαχειρίσις του καθαρά, οἱ κ. κ. Ι. Γκάνιογλου καὶ Α. Ἐπιτρόπου πεισθέντες ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ὅτι ἔχουσιν ἄδικον, καὶ αὐτοὶ ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους θὰ πείσωσιν, ἵνα παύσωσι κατηγοροῦντες.

Ἄλλὰ, Π. Δ., ὁ ἐκ τοῦ πλησίον κρίνων τὰ πράγματα προβλέπει ὅτι ἐν λίαν προσεχῆ μέλλοντι θὰ καταστραφῇ τὸ ἱερόν τοῦτο τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας κειμήλιον. Ἡ Μονὴ τοῦ Βατσκόβου, ἡ ἔχουσα περὶ τὰς δισχίλλας σχεδὸν λίρας ἐτήσιον εισόδημα, ἐκ τῆς κακῆς διαχειρίσεως τῶν κατὰ καιροὺς ἡγουμένων, στενάζει ὑπὸ τὸ βάρος χρεῶν ὑπερόγκων· τὸ ἄσυλον τοῦτο τῆς εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς μετεστράφη εἰς καταγῶγιον τῆς ἀτιμίας καὶ τῆς αἰσχροτήτος· κλοπαί, δαρμοὶ καὶ πλείστα ἕτερα συμβαίνουσιν ἐν αὐτῇ πολλάκις τοῦ ἔτους. Ὅτε πρὸ μηνὸς εὐρισκόμην εἰς Στενίμαχον, ἔλαβον χώραν ἐν τῇ Μονῇ δύο πράξεις, ἡ μὲν αἰσχρὰ καὶ ἀποτρόπαιος, ἡ δὲ ἑτέρα βανδαλική, ἀμφοτέραι δ' ἐπιφέρουσαι καθαίρεσιν, καὶ ἐὰν μὴ ἐρρίπτετο ἐπ' αὐτῶν διὰ λόγους εὐνοήτους ὁ πέπλος τῆς ἀποσιωπήσεως θὰ εὐρισκόμεθα καὶ πάλιν πρὸ τετελεσμένου γεγονότος λυπηροῦ. Ἐάν μοι ἐπετρέπετο Π. Δ. ἤθελον ὑποβάλλει εἰς τὴν κρίσιν τῆς ἐκκλησίας τὴν ἐξῆς γνώμην, ἣτις ἐνταῦθα εἴνε γενική, νὰ συστηθῇ τετραμελὴς ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κατὰ καιρὸν Μητροπολίτου, εἰς ὃν νὰ δοθῇ μείζων ἰσχὺς καὶ ἡ κλεῖς τῆς μοναστηριακῆς σφραγίδος καὶ ἄνευ τῆς αἰτήσεως, τῆς ἀδείας καὶ ἐπικυρώσεως αὐτοῦ οὐδὲν ἔγγραφον εἴτε δανείου εἴτε ἐνοικιάσεως ἢ πωλήσεως νὰ ἔχη κύρος, πρὸς δὲ τούτῳ νὰ συνταχθῇ κατάλληλος κανονισμός, διότι ἄνευ αὐτοῦ ἢ ἐν λόγῳ Μονῇ θὰ φέρεται καὶ εἰς τὸ μέλλον ὡς πλοῖον ἀνεργάτιστον καὶ ἄνευ πηδαλίου. Διὰ τῶν

μέτρων τούτων καὶ αἱ καταχρήσεις θὰ περιορισθῶσι κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν σκάνδαλα θὰ παύσωσιν ἢ τοῦλάχιστον θὰ ἐλαττωθῶσι, καὶ μέγας ἔπαινος θὰ περιποιηθῆ εἰς τὴν ἀνωτάτην ἡμῶν ἐκκλησιαστικὴν Ἀρχὴν, ὡς σώσασαν ἀπὸ βεβαίας καταστροφῆς τὸ ἱερὸν τοῦτο τῆς εὐσεβείας σκῆνωμα, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου οἱ σήμερον αὐτὸ ἐπισκεπτόμενοι ἐξέρχονται ἀποκομίζοντες τὰς χειρίστας τῶν ἐντυπώσεων.

Ταῦτα ἐν ὀλίγοις εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐπιστολῆς τῆς ὑμ. Α. Π. καὶ κτλ.

13 Φεβρουαρίου 1894

Ὁ Φιλιππουπόλεως Φώτιος

ΤΕΛΟΣ

Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α

Ἐν τῇ πρὸς τὸν ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν τῆς ἡγεμονίας τῆς Βουλγαρίας ἐκθέσει τοῦ Μ. Δ. Βαλαβάνωφ, τῇ καταχωρισθείσῃ καθ' ἡμετέραν ἐκ τῆς Βουλγαρικῆς μετάφρασιν ἐν τοῖς Θρακικοῖς (τόμ. ΙΧ, ἔτος 1938, σελ. 137—166), ἐσφαλμένως τὸ κύριον ὄνομα αὐτοῦ συνεπληρώθη Μιχαήλ ἀντὶ Μάρκος.

Ὁ Μάρκος Δ. Βαλαβάνωφ ἦτο ἐκ τῶν ἑλληνομαθῶν ἐκείνων Βουλγάρων, οἵτινες εἰργάσθησαν δραστηρίως καὶ ἀποτελεσματικῶς ὑπὲρ τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ Βουλγαρικοῦ ἔθνους διὰ τῆς χειραφετήσεως τῆς Βουλγαρικῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς πνευματικῆς τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυριαρχίας καὶ ἀναγνώσεως οὕτω ἐπισημῶς τῆς Βουλγαρικῆς ἐθνότητος ὑπὸ τὴν Ἑξαρχίαν. Ἐλάλει καὶ ἔγραφεν ἀψόγως τὴν Ἑλληνικὴν (καθαρεύουσαν), ὡς πᾶς τις πεπαιδευμένος Ἕλληνας, διότι ἔτυχε καὶ τελείας Ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως, πιθανῶς δὲ καὶ μητρικὴν γλῶσσαν εἶχε τὴν Ἑλληνικὴν, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι τῶν ἐπισημῶν τῆς γενεᾶς του Βουλγάρων. Γεννηθεὶς ἐν τῇ Κλεισούρᾳ τῆς Μακεδονίας τῷ 1837 ἐφοίτησεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν τῆς γενετείρας του σχολεῖον καὶ κατόπιν εἰσῆλθεν εἰς τὴν Θεολογικὴν τῆς Χάλκης σχολήν, ἧς ἀποφοιτήσας κατήλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ ἐσπούδασε τὸ δίκαιον, συνεπλήρωσε δὲ κατόπιν τὰς νομικὰς του σπουδὰς ἐν Παρισίοις. Διεκρίθη ὡς δημοσιογράφος, συγγραφεύς, πολιτικὸς καὶ διδάσκαλος. Ἡ σταδιοδρομία αὐτοῦ ἦτο μακρὰ καὶ ἐπιτυχής. Διετέλεσε γραμματεὺς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Βουλγαρικῆς ἐθνικῆς συνόδου καὶ συντάκτης τοῦ ὑπὸ τοῦ αὐτόθι Ἀναγνωστηρίου ἐκδιδομένου ὁμωνύμου περιοδικοῦ (1870—71), ὡς καὶ τῆς πολιτικῆς ἐφημερίδος Βὲκ (Αἰὼν 1874—76). Μετὰ τὴν ἀποτυχῶσαν ἐπανάστασιν τοῦ Ἀπριλίου (1876) καὶ τὰς ἐπακολουθησάσας φρικτὰς τοῦ ἀόπλου Βουλγ. πληθυσμοῦ σφαγὰς περιήλθεν ὡς μέλος ἀντιπροσωπείας μετὰ τοῦ Τσαγκῶφ τὰς πρωτευούσας τῶν μεγάλων Δυνάμεων ἐπ-